

LA COVID A ANDORRA

**LA SEVA
INCIDÈNCIA EN
L'ECONOMIA
DE LA CLASSE
TREBALLADORA**

Marta Alberch Terrés

LA COVID A ANDORRA

LA SEVA INCIDÈNCIA EN
L'ECONOMIA DE LA
CLASSE TREBALLADORA

Marta Alberch Terrés

La covid a Andorra. La seva incidència en l'economia de la classe treballadora

©Marta Alberch Terrés

©CRES (capítol 5)

Primera edició: desembre 2021

Coordinació: Maria Martí Cañellas

Disseny i compaginació: David López / Premsa Andorrana, SA

Correcció: Josep Maria Montraveta / Premsa Andorrana, SA

Dipòsit legal: AND.398-2021

ISBN: 978-99920-58-27-5

Av. Sant Antoni, 65, P. B. - 2 · AD400 la Massana (Andorra)

Tel.: +376 366 126 · marta@andropia.ad · www.andropia.com

L'OBSERVATORI
CRES-IEA

Andorra Recerca i Innovació

Institut d'Estudis Andorrans

Av. Rocafort, 21-23, 3r · AD600 Sant Julià de Lòria (Andorra)

Tel.: + 376 742 630 · www.iea.ad/cres

REIGfundació*

Plaça de la Germandat, 9 · AD600 Sant Julià de Lòria (Andorra)

Tel.: + 376 800515 · fundaciojuliareig@reig.ad · www.fundaciojuliareig.ad

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, comprenent-hi la reprografia i el tractament informàtic com també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec, resten rigorosament prohibides sense autorització escrita de l'editor i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

ÍNDEX

1. Presentació

2. El perquè d'aquest informe

3. Resum executiu

4. Com la pandèmia ha impactat Andorra i com ens estem recuperant

4.1. En l'àmbit demogràfic

4.2. En l'àmbit econòmic

4.3. En l'àmbit laboral

4.4. En l'àmbit de la salut

4.5. En l'àmbit social

4.6. En l'àmbit de l'educació

5. Com la pandèmia ha afectat la classe treballadora a Andorra

5.1. Introducció

5.2. Amb referència a la situació laboral

5.3. Amb referència a la situació econòmica

5.4. Amb referència a la situació creada per la covid-19

5.5. Amb referència a l'oci i el temps lliure

6. Tendències per al 2022

7. Conclusions

8. Annexos

8.1. Quadre resum dels principals indicadors

8.2. Principals mesures econòmiques, laborals i socials incloses a les lleis de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2

8.3. Metodologia

8.4. Taules

8.5. Bibliografia / Recursos web

PRESENTACIÓ

L'estudi *La covid a Andorra. La seva incidència en l'economia de la classe treballadora*, l'autora del qual és Marta Alberch Terrés, fundadora-directora d'Andropia, projectes amb impacte social, és una iniciativa de Reig Fundació.

El treball se centra bàsicament en les repercussions que la pandèmia ha tingut sobre la nostra economia i concretament en l'economia familiar. És en aquest sentit que la Fundació ha volgut mitjançant aquest treball, que també ha comptat amb la col·laboració de l'equip del CRES d'Andorra Recerca i Innovació, facilitar elements de reflexió d'un fet epidemiològic d'abast mundial que va trasbalsar fins a límits insospitats les nostres vides en molts aspectes. El treball és una primera lectura, puntual, d'aquesta transformació.

Som conscients que per entendre la realitat dels canvis que la covid ha comportat són necessaris, de ben segur, estudis més aprofundits, tant en la valoració dels indicadors que hem tingut en compte com en la seva interpretació en la durada i en el temps.

La nostra voluntat avui, amb el treball de Marta Alberch, és, com deia al principi, facilitar una eina útil, un primer apunt sobre les accions que es van emprendre i els seus resultats per fer front a la covid.

Esperem haver-ho aconseguit.

Déborah Ribas Duró
Presidenta Reig Fundació
Sant Julià de Lòria, desembre 2021

2

EL PERQUÈ D'AQUEST INFORME

2. EL PERQUÈ D'AQUEST INFORME

El març del 2020, concretament divendres 13 de març, es declara una pandèmia originada pel virus covid-19 que paralitza el món. Serà un dia recordat per la història.

Aquell dia, i per evitar el col·lapse del nostre sistema sanitari, es tanquen totes les escoles d'Andorra i el Govern decreta el tancament a partir de dissabte 14 de març i durant un període de fins a 15 dies prorrogable de tots els establiments d'alta concurrència, com ara els d'oci i lleure, els gimnasos, els bars, els restaurants i tots els establiments comercials. Només queden exclosos del tancament aquells comerços que venen productes de primera necessitat, com ara les botigues d'alimentació i els supermercats, les farmàcies, els metges i les benzineres o altres activitats considerades essencials, com els bancs.

Com sabem ara, a l'octubre del 2021, aquell primer tancament no va ser de només 15 dies i les conseqüències que el confinament va tenir en l'economia, l'educació i la societat del nostre país encara s'estan notant. En un país l'economia del qual depèn majoritàriament del sector turístic, en un sentit ampli, l'impacte va ser i encara és important. El Govern va haver de posar en marxa mesures per pal·liar la crisi socioeconòmica que la situació excepcional provocada per la covid-19 estava causant com són la suspensió temporal del contracte de treball (STCT), la reducció de la jornada laboral (RJL), la reducció dels lloguers tant dels domicilis particulars com dels negocis, l'ajornament i fraccionament del pagament de certs impostos, i carències en el pagament de les quotes d'hipoteques i préstecs, entre d'altres. En paral·lel, també es van establir noves ajudes socials temporals per a aquelles persones treballadores que es van veure afectades especialment per les STCT o per contraure la malaltia, com ara prestacions econòmiques per incapacitat temporal per aïllament o diagnòstic de SARS-CoV-2, o per a les persones diagnosticades de covid-19, amb ajuts a l'habitatge de lloguer, permís retribuït per absència laboral per tenir cura dels fills a càrrec, i ajut econòmic ocasional per tenir cura de persones menors de 14 anys o de persones amb discapacitat a càrrec en aïllament, entre d'altres.

En l'àmbit sanitari, amb prop de 20.000 positius detectats fins a la data, l'hospital va haver de reforçar l'atenció als pacients covid amb possibles conseqüències per a la resta de malalts. Malauradament, 134 persones han mort al país fins ara, la gran majoria persones grans, que van ser les principals afectades durant la primera onada. Hotels reconvertits en centres d'atenció sanitària, metges saturats per l'allau de casos, personal sanitari al límit, residències aïllades de l'exterior... van ser el dia a dia durant moltes setmanes.

L'educació també va ser un dels sectors més afectats per la pandèmia. Amb les escoles tancades d'un dia a l'altre, no tots els centres, ni el professorat, ni els alumnes, estaven preparats

per passar a les classes el cent per cent virtuals. La resposta va ser molt desigual i va dependre del centre, del professorat i també de l'entorn de cada alumne. No era fàcil convida adults tele-treballant i fills estudiant en una mateixa llar. No totes les famílies tenien ordinadors suficients per a tots els membres, ni espais separats per no coincidir sempre en una mateixa habitació, ni potser tampoc les competències per ajudar els fills a estudiar des de casa. El tancament de les escoles es va allargar fins a final del curs 2019-2020 i la presencialitat no es va recuperar fins al curs 2020-2021, tot i que amb moltes mesures per intentar minimitzar els contagis. Mascaretes, grups bombolla... van passar a ser la nova normalitat de les escoles andorranes.

Les conseqüències econòmiques i laborals, i també socials, no van tardar a fer-se notar. En els pics de la pandèmia, les persones amb prestació econòmica per desocupació involuntària d'alta al Servei d'Ocupació van passar de 30 a 167 en 15 mesos, les persones assalariades van disminuir fins a un 16% comptant les que estaven en STCT, però sense aquesta mesura la disminució hauria estat del 38%, i es va triplicar el nombre de persones donades d'alta al Servei d'Ocupació.

Això ha provocat, d'entrada, pensar que moltes famílies tinguin una situació econòmica més complicada que abans de la pandèmia amb possibles conseqüències en l'educació dels fills i filles, en l'alimentació i en la salut, entre d'altres. Segons les darreres estimacions del Banc Mundial, a causa de la covid-19 la pobresa es va incrementar durant el 2020 i ho continuarà fent aquest any. Aquesta tendència també es pot donar a Andorra.

Conèixer l'impacte que la pandèmia per la covid-19 i la crisi socioeconòmica que ha comportat ha tingut, té i està tenint en la societat andorrana, així com la possible transformació que pot provocar en la societat andorrana i especialment en la classe treballadora assalariada, principal afectada per la situació, a curt i mitjà termini, és el principal propòsit d'aquest informe.

És difícil enumerar i nombrar totes les mesures que s'han pres durant aquests darrers mesos, totes les accions que s'han hagut de posar en marxa, totes les conseqüències que aquesta crisi global ha tingut. Per això, sempre és important poder quantificar per poder millorar i en el cas d'aquesta pandèmia, ho és més que mai analitzar l'impacte que està causant i que ha de servir per sortir-ne millorats.

Els objectius d'aquest treball són avaluar com els riscos d'exclusió social, de vulnerabilitat i de pobresa s'han vist afectats per la crisi i la pandèmia a Andorra, conèixer quins han estat els aspectes socials i de drets que s'estan veient més afectats (educació, salut, alimentació, protecció...) tant durant la pandèmia com en el futur més pròxim, i saber si les mesures polítiques en l'àmbit social aplicades han estat les adequades per donar la millor resposta a la situació excepcional que moltes famílies han hagut de viure. En resum, conèixer l'impacte que la pandèmia per

la covid-19 i la crisi socioeconòmica que ha comportat té en la societat andorrana i extreure'n conclusions per, si s'escau, plantejar propostes per a la millora de l'actual situació amb perspectiva social i sostenible.

Pel que fa a la metodologia hem recorregut a les dades públiques de diverses fonts (Govern, comuns, CASS, SAAS...) i les hem complementat amb un seguit d'enquestes realitzades pel CRES, a persones i famílies afectades per la crisi deguda a la pandèmia de la covid-19. Per tant, l'estudi recull informació quantitativa i qualitativa, la qual cosa ens ha permès analitzar la situació d'aquests darrers 18 mesos. S'ha posat el focus en la situació abans, durant i un any després de l'inici de la pandèmia. Hem volgut saber si hi ha aspectes que s'han tornat més privatis per a les famílies del Principat, ens preocupa especialment l'accés a l'educació postobligatòria dels nostres joves o si hi ha una tipologia de famílies i col·lectius més vulnerables, com ara les famílies monoparentals, les dones i la gent gran. D'aquests és important saber quins estan actualment en una situació de risc més elevada, si han tingut accés a les ajudes socials i si aquestes els han ajudat a superar la situació, si han pogut accedir als serveis de salut quan ho han necessitat, si s'ha donat la paradoxa que les famílies han gastat menys i han estalviat més perquè no poden fer activitats d'oci com, per exemple, viatjar, anar a restaurants, al teatre, si han pogut accedir o no a activitats extraescolars, i si ha estat que no, si el motiu era econòmic o era per les limitacions de places per les restriccions... En resum, com aquelles persones i famílies que han patit més directament la crisi, aquelles persones afectades per les STCT o per haver estat a l'atur durant els mesos passats han vist afectat el dia a dia i també el futur més proper.

Per acabar, l'estudi actual és el reflex d'una primera repercussió de la covid-19. Ens ha semblat que cal fer una segona reflexió, a 18 mesos vista, amb l'objectiu d'analitzar la transformació i l'evolució que ha patit l'economia de la classe treballadora, en especial, però també la societat andorrana en general.

3

RESUM EXECUTIU

3. RESUM EXECUTIU

Aquest informe vol ser un recull descriptiu que permeti fer-nos una fotografia el més detallada possible de com la pandèmia causada per la covid-19 ha afectat la societat andorrana i, especialment, la classe treballadora assalariada. Aquest ha estat el col·lectiu escollit per dos motius, principalment. El primer, perquè hi ha publicats suficients indicadors d'aquest grup per fer-ne un seguiment i extreure'n conclusions i, l'altre, perquè ha estat un dels sectors més impactats a causa de les mesures que es van haver d'implementar per pal·liar els efectes que la covid-19 estava causant. El confinament i tancament dels sectors econòmics no essencials així com de tots els centres educatius tenia un únic objectiu, que era evitar el col·lapse del nostre sistema de salut, ja que els casos de pacients ingressats per la malaltia no paraven d'augmentar.

Aquesta situació, mai viscuda fins aquell 13 de març del 2020, i que s'està allargant molt més en el temps del que es preveia d'entrada, va obligar el Govern a implementar mesures socio-econòmiques per primera vegada que havien d'ajudar a mantenir l'equilibri entre la seguretat per a la salut de la població andorrana i, alhora, a assegurar que l'economia de les famílies es veiés com menys repercutida millor. Així, es van donar ajudes a través de les empreses per poder garantir els llocs de treball durant el tancament, amb les noves figures de les STCT o les reduccions de jornades, i es van reduir lloguers o fraccionar impostos, entre d'altres. També es van haver d'augmentar les partides per a ajudes socials per l'increment de persones en situació de risc i incloure'n de noves per cobrir situacions excepcionals que la pandèmia estava provocant.

En aquest estudi, la primera part inclou dades sobre la població, en general, i de la classe assalariada, en concret. D'una banda, hem recollit dades i indicadors demogràfics (naixements i defuncions, altes i baixes...), econòmics (des de macroeconòmics com el PIB, l'IPC i la renda *per capita*, fins a microeconòmics de l'economia familiar i els canvis en els hàbits de consum), de salut (com ha estat l'afectació al nostre sistema sanitari i amb estimacions de les implicacions que ha pogut tenir en la salut mental, en les llistes d'espera, en l'atenció a la resta de malalts...) i d'educació (com el sistema educatiu, formal i informal, ha donat resposta a aquesta situació extraordinària). S'ha vist com aquesta pandèmia havia començat com una emergència sanitària però ha acabat tenint conseqüències importants en l'àmbit social, i per aquest motiu s'ha incorporat un apartat amb dades sobre pobresa i privació material severa, sobre les ajudes donades, sobre benestar subjectiu per conèixer com les famílies andorranes s'han vist afectades, com ho han viscut, si s'ha donat resposta a les seves necessitats... Per acabar aquesta part de l'estudi s'ha aprofundit en la part laboral amb dades sobre la classe treballadora assalariada, des de les variacions en el nombre d'assalariats fins a l'evolució de les persones en STCT o en atur, o com els salaris s'han vist afectats, quins

han estat els sectors més impactats... Hem parat atenció especial a dos col·lectius, temporers i dones. Els temporers perquè es van veure afectats pel tancament precipitat dels sectors econòmics en què la seva presència és més elevada, aquells relacionats amb el turisme, i per no poder tornar als països d'origen amb facilitat a causa de les restriccions de mobilitat que s'estaven aplicant. Les dones perquè en situacions de crisi és sempre un dels grups que en surten més perjudicats i en aquest cas també s'ha donat, ja que ocupen llocs de treball més precaris i els seus salaris són més baixos, agreujant-se perquè en aquesta ocasió també eren les que ocupaven molts dels llocs de treball dels sectors econòmics més afectats, com ara l'hoteleria, el comerç i els serveis personals.

De manera resumida, aquest recull de dades ens ha permès extreure algunes conclusions interessants. En destaquem aquí algunes.

En l'àmbit demogràfic hi ha hagut un component de gènere i ha afectat especialment les autoritzacions temporals:

- la malaltia ha afectat especialment els homes ja que van representar el 80,5% de l'increment de les defuncions del 2020.
- les autoritzacions d'immigració d'hivern van disminuir un 74,4% de la temporada 2019-2020 a la 2020-2021.

En l'àmbit econòmic ha afectat la renda *per capita*, que ha baixat un 12,2% del 2019 al 2020, amb una pèrdua del valor adquisitiu de 4.222,58 €.

En l'àmbit laboral hi ha vàries dades a destacar:

- en només tres mesos, del febrer al maig del 2020, la massa salarial es va reduir en un 17,1%, o el que és el mateix, 7.370 persones van deixar d'estar assalariades, de les quals el 32,1% no eren temporeres.
- el maig del 2020, 9.230 persones estaven en STCT, que representa un 25,9% del total d'assalariats.
- el sector econòmic més afectat per la pèrdua de treballadors ha estat l'hoteleria, amb el 42% del total, seguit dels serveis personals, amb un 33%, les activitats immobiliàries, amb un 12%, i el comerç, amb un 11%.
- tot i que el salari mitjà s'ha incrementat, han augmentat els assalariats que estan per sota d'aquest salari, tenint en compte la disminució del total de persones assalariades.
- les persones en STCT han cobrat 6.525 € menys que el salari mitjà en un any.

- entre quintils salarials, la desigualtat s'ha incrementat en un any, ja que aquells que s'han vist més impactats per la crisi eren els que ja estaven en situació més precària, amb salaris més baixos.
- amb perspectiva de gènere, es confirma i s'accentua la bretxa salarial entre dones i homes, passant d'un 23,5% el març del 2020 a un 26,7% el mateix mes del 2021.
- les persones que reben una prestació per desocupació involuntària van passar de 30 el febrer del 2020 a 237 el maig del 2021, i ha canviat el perfil, passant d'home de 40 a 59 anys a dona de la mateixa franja d'edat.
- les persones inscrites al Servei d'Ocupació van augmentar un 210% en tres mesos i el perfil també ha passat d'home de 26 a 39 anys d'altres nacionalitats i amb menys de cinc anys de residència al país a dona de 40 a 59 anys, de nacionalitat andorrana o amb més de vint anys de residència al país.
- estimem que hi poden haver uns centenars de persones que abans de l'inici de la pandèmia constaven com a assalariades i ara es poden trobar en una situació d'alegalitat al país per no complir els requisits per rebre les ajudes socials disponibles o inscriure's al Servei d'Ocupació o no haver pogut tornar al seu país d'origen.

En l'àmbit de la salut, i sense gaires dades disponibles que permetin extreure'n conclusions, només dir que:

- segons les dades de la memòria del SAAS, la seva activitat es va veure plenament afectada per la pandèmia amb 635 ingressos per covid-19 amb afectació a la resta de serveis, si bé després de la primera onada l'atenció es va anar recuperant i ens consta que els pacients oncològics, per exemple, van tenir accés als seus tractaments a Andorra.
- la salut mental està augmentant el nombre de persones ateses, un 14% més respecte al 2019, i caldrà estar-ne molt a l'aguait, ja que en tots els països del nostre entorn i amb dades disponibles, els indicadors estan empitjorant, especialment entre els joves i els professionals sanitaris.

En l'àmbit social, tot i encara no disposar de totes les dades públiques sobre el 2020, les nostres estimacions mostren que:

- les ajudes socials, incloent les habituals i les extraordinàries per la covid-19, han augmentat un 54%.
- el 2020, unes 8.860 persones van rebre algun tipus d'ajuda i representa l'11% de la població, quan el 2019 van ser 5.889 o un 7% sobre el total.

- pel que fa a benestar subjectiu, i amb dades de l'Observatori del CRES, hi ha més persones que consideren que la seva situació ha passat de bona a regular, que ha empitjorat d'abans de la pandèmia a ara o que creuen que tardaran més a recuperar-se de la crisi.

En l'àmbit de l'educació, a més del tancament de tots els centres educatius que no van poder recuperar la plena presencialitat fins al curs 2020-2021, ens hem fixat també en:

- la possibilitat d'un absentisme telemàtic d'entre un 1% i un 8% estimat a través de les respostes a una enquesta del CRES sobre els estudis durant el confinament.
- l'educació extraescolar que ofereixen comuns i AINA, conclouent que tot i les restriccions d'aforament s'han adaptat i han pogut oferir aquestes activitats donant resposta a tota la demanda que han tingut i que s'han incrementat les ajudes que han donat, passant del 6,7% el 2019 al 8,2% el 2020 sobre el total de places utilitzades.

La segona part de l'estudi mostra les respostes de persones treballadores que van estar en STCT o a l'atur en algun moment, més o menys llarg, des de l'inici de la pandèmia, i ens ajuda a confirmar el que les dades generals semblaven mostrar, que era que les persones en STCT o a l'atur són el col·lectiu més directament impactat per aquesta crisi. Aquestes dades les comparem amb les respostes a les mateixes preguntes que formen part de l'Observatori del segon semestre del CRES i ja us avancem que, en tots els casos, confirmen que les persones que han estat en ERTO o a l'atur han estat un dels sectors de la població més impactats pels efectes de la crisi socioeconòmica provocada per la pandèmia.

Les preguntes de l'enquesta realitzada i analitzada pel CRES formen quatre blocs: un primer en relació amb la situació laboral, que indica que un 20% dels enquestats estaven a l'atur, que aquells que estaven en STCT o a l'atur provenien principalment dels sectors més afectats com l'hostaleria, el comerç i els serveis personals, que un 16% ha canviat d'ocupació per poder-se reincorporar i que les dones estan experimentant més dificultats per recuperar-se. En el segon, sobre el context econòmic personal, s'observa que el 53% respon que la seva situació econòmica és regular, que els motius principals són la disminució d'ingressos i que les ajudes socials o de familiars els han ajudat a pal·liar la situació en la qual es troben. A la pregunta sobre si han hagut d'ajornar proves mèdiques per no poder-les pagar, només una de cada cinc persones ha contestat que sí, i a la pregunta de si han hagut de reduir les despeses en productes de primera necessitat, una de cada tres respon que sí, principalment en roba, seguit de menjar i de telecomunicacions. El tercer bloc pregunta sobre com s'ha vist afectada la seva vida privada i un 6,5% diu haver patit alguna ruptura afectiva durant la pandèmia i que el que més l'estava afectant o preocupant era la seva situació laboral, seguida pel distanciament amb la família o amics i les limitacions de moviment. Amb relació als estudis, una de cada quatre afirma haver reduït les despeses, especialment

en activitats extraescolars, idiomes o classes de suport, i entre les que responen que han hagut de deixar els estudis, la majoria han renunciat a la universitat. El darrer bloc preguntava sobre els canvis que han patit en l'àmbit de l'oci i temps lliure i si s'han hagut de privar d'activitats en aquest sentit, i destaca que el 59,4% de les respostes són afirmatives.

Amb totes aquestes dades, indicadors i informació recollida, hi ha tres àmbits que creiem que necessitaran mesures a curt i mitjà termini per mitigar les conseqüències de l'actual crisi provocada per la pandèmia de la covid-19.

1. Treballar per reduir el possible increment del risc de pobresa i de situacions de vulnerabilitat.

Si bé el Govern ja ha estat establint mesures per alleugerir els efectes de la pandèmia des del començament, incrementant tant la partida d'ajudes socials habituals com implementant mesures noves, temporals i extraordinàries destinades a disminuir-ne les conseqüències, creiem que caldrà continuar invertint en mesures socials per a totes aquelles persones i col·lectius que han passat a estar en risc de pobresa o de vulnerabilitat. S'haurà de fer un seguiment d'aquells grups de la nostra societat que ja estaven més en risc fins i tot abans de la pandèmia com són les famílies monoparentals, les persones grans o les persones soles, aquelles que no compten amb familiars o amics que els puguin donar suport.

2. Garantir l'accés als Serveis de Salut Mental i actuar-hi amb immediatesa per prevenir-ne els efectes entre els col·lectius amb més risc.

Pensem que cal, d'una banda, treballar en la prevenció des d'edats primerenques dels trastorns de salut mental de qualsevol tipus i, d'aquesta manera, desestigmatitzar les persones que en pateixin i que accedeixin a la teràpia sense dificultats. D'altra banda, serà important continuar garantint l'accés a les teràpies i que ningú que ho necessiti es quedi sense aquests serveis per una raó econòmica o de manca de professionals de la salut mental.

3. Assegurar que l'educació, des d'infantil fins a la postobligatòria, no es vegi afectada per aquesta crisi, ja que les conseqüències a llarg termini poden ser importants.

Caldrà mantenir, ampliar o posar en marxa mesures que garanteixin l'accés a qualsevol tipus d'educació, des d'infantil fins a postobligatòria, formal i informal, de manera equitativa perquè cap estudiant, la família del qual es trobi en situació de vulnerabilitat o de risc, es quedi enrere. La transformació contínua que pateix la societat andorrana i l'economia en particular també requerirà que s'adapti l'oferta educativa a la demanda del mercat laboral actual i futur, ja que és necessari que es puguin cobrir les necessitats de tots els sectors econòmics d'Andorra.

4

**COM LA PANDÈMIA HA IMPACTAT
ANDORRA I COM ENS ESTEM
RECUPERANT**

4. COM LA PANDÈMIA HA IMPACTAT ANDORRA I COM ENS ESTEM RECUPERANT

4.1. EN L'ÀMBIT DEMOGRÀFIC

En aquest apartat es comentaran les principals dades demogràfiques, des de variacions de la població, el moviment natural incloent naixements, defuncions i migració, fins a casaments o divorcis, per saber si la pandèmia ha tingut impacte en aquests indicadors, com els ha afectat si és el cas i les possibles causes dels canvis que s'han produït.

Començant per la població registrada¹, a final del 2020 havia arribat a 82.887 persones, que representaven un increment de l'1,39% respecte a l'any anterior, que havia tingut un augment de l'1,83%. Aquest creixement pla pot ser per vàries causes que detallarem a continuació, ja que estan relacionades amb altres indicadors que sí que han variat per la pandèmia.

On sí que es noten les conseqüències de la pandèmia és en el creixement natural. El 2020 va ser un 50% inferior que el 2019. Si el 2019 la població andorrana es va incrementar de manera vegetativa en 238 persones, que suposaven un augment de la població d'un 3,07%, el 2020 la situació va canviar radicalment. L'increment vegetatiu va ser només de 120 persones, que representen un augment de l'1,54% sobre la població total. Aquesta variació tan pronunciada va estar deguda a dues causes principals i una està directament relacionada amb la pandèmia per la covid-19: l'increment de la mortalitat i l'estancament dels naixements. Analitzem-les separatament.

L'any 2020, les defuncions es van incrementar un 39,20% quan la tendència el 2019 era la contrària, amb una disminució del 10,15%. Així, en nombre de persones, el 2019 van ser 301 i el 2020, 419, o el que és el mateix, un increment de 118 persones *versus* una disminució de 34 l'any anterior. De les 118 defuncions, des de la primera registrada per la covid-19 el 22 de març fins al 31 de desembre del 2020, 84 han estat computades com a causades directament per la covid-19. Aquest excés de mortalitat també s'observa quan s'analitza la taxa de mortalitat, que era de 3,88 per cada 1.000 habitants el 2019, i que va passar a 5,37 el 2020. Una de les conclusions que es poden extreure amb les dades sobre mortalitat és que aquesta malaltia té un component de gènere perquè no ha afectat de la mateixa manera els homes que les dones. De les defuncions del 2020, 255 eren homes i 164 dones, quan el 2019 van ser 160 homes i 141 dones. Així, van morir 95 homes més que l'any anterior i només 23 dones més, o el que és el mateix, el 80,50% de l'increment de les defuncions del 2020 van correspondre a homes. I sobre el total de defuncions, si

¹ En l'informe s'ha pres com a referència la població registrada que es publica periòdicament al web d'Estadística d'Andorra i que varia de la població estimada que també publica Estadística.

el 2019 les dels homes tenien un pes del 53,16%, el 2020 van representar un 60,85%. En canvi, les defuncions de dones el 2019 representaven un 46,84% sobre el total i el 2020, un 39,15%.

INCREMENT DE DEFUNCIONS EL 2020 PER GÈNERE

Pel que fa als naixements, el 2020 van tenir el mateix nombre que el 2019: exactament 539. Sense tenir encara dades dels primers mesos del 2021, no es pot afirmar si la pandèmia i els mesos de confinament poden ser el motiu d'aquest canvi de tendència o és que s'ha arribat al mínim de naixements vegetatius. Cal recordar que el 2020 va trencar la tendència a la baixa en el nombre de naixements que s'estava produint els darrers anys, ja des del 2010, però especialment des del 2017, i que va situar Andorra com un dels països europeus amb la taxa de natalitat més baixa, un 6,5, per sota de la mitjana europea, que se situava en un 9,3, i també per sota d'Itàlia, en un 7, que és el país amb la taxa més baixa, oposat a Irlanda, que amb un 12 té la més elevada. I l'Observatori de la Infància del 2021 amplia les dades demogràfiques incloent també la taxa de fecunditat que, un cop més, se situa com de les més baixes a Europa, amb un 0,98 el 2020 i que no arriba a la taxa mínima de reemplaçament, que és d'un 1,2. La mitjana a la Unió Europea (UE) es troba en un 1,5, sent França amb un 1,9 el país amb la taxa més alta.

Quant als matrimonis, han caigut un 30,46%, passant de 325 el 2019 a 226 el 2020. Els que han patit una de les baixades més importants en línia amb els darrers anys són els eclesíastics, amb un descens del 41,17%, ja que el 2020 només se'n van celebrar 20 per 34 l'any anterior. Tot i això, les que més han disminuït són les unions civils entre persones del mateix sexe, amb una baixada del 58,33%. Els matrimonis civils entre persones de diferent sexe han baixat un 27,96%. En total, el 2020 es van celebrar 206 matrimonis civils per 291 el 2019, que representen una baixada del 29,20%. Sembla clar que el confinament i les posteriors limitacions pel que fa a les celebracions i als aforaments per poder mantenir les mesures de prevenció davant la pandèmia, especialment la distància social, han afectat de ple la decisió de moltes parelles de casar-se. Aquest serà un indicador a seguir en els propers mesos per veure com continua evolucionant per poder extreure'n conclusions definitives, com ara si la tendència a la baixa és definitiva o les celebracions han estat posposades a causa de la pandèmia.

Els divorcis han disminuït un 42,1% i les separacions, un 30,1%. Així, si el 2019 es van produir 126 divorcis i 136 separacions, durant el 2020 se'n van computar 168 en total, 73 divorcis i

95 separacions. Pressuposem que el confinament i les posteriors limitacions de reunions i d'acces a segons quins serveis poden haver influenciat en aquestes dades. A més, també cal tenir en compte que si bé els matrimonis tenen una tendència a la baixa, actualment la societat presenta molts altres models de família (parelles que viuen juntes o famílies recompostes que no es casen i no consten a cap registre, per exemple) que tampoc comptaran com a separacions o divorcis a les estadístiques.

Ara passarem a analitzar els indicadors migratoris com les altes i les baixes de persones en la població registrada. Cal tenir en compte que Andorra viu una situació especial pel que fa als temporers, principalment de la temporada d'hivern, i que ha estat un col·lectiu especialment afectat pels efectes de la crisi causada per la covid-19. Per tant, sempre que ha estat possible hem desagregat les dades de les altes i les baixes al país separant els temporers.

Les baixes, persones que es donen de baixa al Servei d'Immigració al Principat i, per tant, marxen, s'han mantingut estables, tot i que cal destacar que la tendència a l'alça fins al 2019 s'ha vist interrompuda. El 2020 es van registrar 810 baixes per 807 l'any anterior. Cal comentar que el 2018 s'havien incrementat en 63, que representava un 9,86% respecte a l'any abans, i el 2019 s'havien donat de baixa 105 persones, un 14,96% més respecte a l'any anterior.

Ens ha semblat interessant analitzar les baixes de persones registrades per mesos i hem de destacar que quatre mesos del 2020 s'han situat entre els deu amb més baixes des del 2016 i quatre més entre els trenta primers. Així, i com a mesos amb més baixes del període analitzat, trobem el de juliol del 2020 amb 98 baixes, seguit per l'agost i el juny del mateix any, amb 93 i 89 baixes, respectivament, i que ocupen les tres primeres places amb més baixes. En el següent tram se situen el maig, amb 76 baixes, el setembre, amb 67, i l'octubre i el novembre del 2020, amb 63 cadascun.

Si les analitzem pel motiu de la baixa, les que més s'han incrementat han estat les temporals, amb un 162,5%, i les relatives a residència i treball del personal d'ensenyament, amb un 114,5%. En nombre, les que continuen més altes són per motius de residència i treball, amb 528 persones, que representen un increment del 3,13% respecte a l'any 2019, i les de residència, amb 229 i un 9,49% més que l'any anterior. Algunes de les baixes porten a pensar que estan relacionades directament amb la pandèmia. En alguns casos podrien indicar que moltes persones que havien perdut la feina o es trobaven en situació de STCT van decidir tornar als respectius països d'origen. També pot ser així en el cas de les temporals, que el confinament hagi fet tornar aquestes persones a passar-lo més a prop de la família als seus països d'origen. I en el cas de les baixes del sector educatiu i a causa del tancament de les escoles, que permetien teletreballar des de qualsevol lloc, es pot haver donat la situació de tornar al seu lloc d'origen durant una temporada.

S'han donat més baixes en les franges de menys de 25 anys i amb els majors de 60 anys, 178 i 145 respectivament i que representen el 40% del total.

També ens hem fixat en les baixes per edat, per gènere i per nacionalitat. Sense variacions importants, sí que hi ha algun punt que ens ha semblat interessant incloure. Per edat s'han incrementat les baixes de les persones de 18 a 25 anys en 78, que representen un augment del 36,84%, seguit dels menors de 18 anys, amb 100 baixes i un 26,58% més que el 2019, i també els majors de 60 anys, amb 145 persones que s'han donat de baixa, que equival a un 9,85% més que

l'any anterior. I tot i que en nombre continuen sent les franges d'edat en què es registren més baixes, el 2020 van disminuir les de persones de 40 a 59 anys, amb 240 baixes, que representen un 13,98% menys que el 2019, i també les de persones de 26 a 39 anys, amb 247 baixes i un 5,00% menys que l'any anterior. A més, s'han incrementat les de 40-59 i de 26-39. Si ens fixem en les baixes per gènere, el 2020 es van incrementar les de dones, passant de 359 el 2019 a 375 el 2020, que representen un 4,45%, i en canvi van disminuir les d'homes, de 448 el 2019 a 435 el 2020, que són un 2,90% menys, trencant la tendència a l'alça i que havien tingut el seu màxim el 2019. Per nacionalitat, les variacions més significatives han estat l'increment de les baixes de les persones de nacionalitat portuguesa, registrant-se el 2020 el màxim dels darrers cinc anys amb 143 baixes, que representen un augment del 21,18%. El cas contrari ha estat per a les persones de nacionalitat francesa, de les quals van disminuir les baixes durant el 2020 un 21,59%, passant de 102 el 2019 a 80. Cal comentar que les baixes de persones de nacionalitat espanyola es van incrementar només en un 1,71%, però el 2019 havien augmentat un 23,94% tot i que encara són les més nombroses, amb 416 baixes el 2020 i 409 el 2019.

Les altes, aquelles persones que es donen d'alta al Servei d'Immigració i arriben de nou al país, pel que fa a temporers han baixat un 47,85%, passant de 9.755 el 2019 a 5.087 el 2020. Sense la quota de temporers, les altes han disminuït un 24,28%, registrant-se 3.545 persones noves el 2020 per 4.682 l'any anterior. Les altes de temporers, molts afectats pel tancament de les estacions d'esquí i la resta de serveis turístics, han baixat un 69,60%. Si el 2019 van arribar 5.073 persones en qualitat de temporers, el 2020 només es van registrar 1.542 altes.

Igual que hem fet amb les baixes, hem analitzat les altes de persones registrades sense incloure els temporers, per mesos, i en aquest cas hem pres com a mesura els mesos amb menys altes des del 2016. Així, hem de destacar que quatre mesos del 2020 s'han situat entre els deu amb menys altes i quatre més entre els trenta primers. Com a mesos amb menys altes del període analitzat trobem el maig del 2020, amb només 147 altes, seguit pel mes d'abril, amb 147, i que ocupen els dos primers llocs amb menys altes des del 2016. A continuació trobem

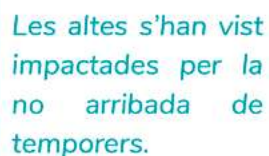
el març, amb 206 altes, i el juny, amb 223. En el tram següent se situen el gener del 2020, amb 285 altes, el febrer i l'agost, amb 329 cadascun, i el juliol, amb 353. Aquestes dades podrien indicar que menys persones han decidit establir la residència a Andorra per motius laborals amb vista a la situació de tancament parcial que es va viure durant molts mesos del 2020. També les dificultats de moviments a causa de les restriccions de la pandèmia que encara estaven vigents en molts països feien més difícils els trasllats.

Si les analitzem pel tipus d'alta, les que més s'han incrementat han estat les de treball sense residència, amb un 53,33%, tot i que en nombre són les minoritàries, amb 23 altes el 2020 i 15 el 2019. També s'han incrementat les de residència i treball del personal d'ensenyament, amb un 28,57%, passant de 35 el 2019 a 45 el 2020, i coincideixen amb les baixes que s'havien produït el mateix any, indicant una alta mobilitat d'aquest col·lectiu a causa del tancament i posterior obertura dels centres educatius. La resta d'autoritzacions d'immigració han baixat, especialment totes aquelles lligades a la temporalitat. Amb un 68,22% i 3.399 persones, les temporals són les altes que més han sofert aquesta disminució, seguides de les temporals per a treballadors d'empreses estrangeres, amb un 50,31% menys o el que és el mateix, 239 altes menys. A continuació se situen els fronterers temporals, amb un 43,63% menys, passant de 51 altes el 2019 a 31 el 2020. També han disminuït les altes per residència i treball en un 33,39%, havent-se registrat 804 persones menys que el 2019. Aquestes variacions i disminucions en les altes poden estar relacionades directament amb la pandèmia en el cas dels diferents tipus d'autoritzacions d'immigració temporals, perquè la situació de tancament parcial que ha afectat quasi tot el 2020, però especialment la temporada d'hivern 2020-2021, ha dificultat i ha fet disminuir les necessitats de personal en tots aquells negocis relacionat amb el sector turístic. A més, cal afegir-hi les limitacions en els desplaçaments i l'augment del teletreball, que han fet disminuir les altes de fronterers i d'empreses estrangeres.

Malgrat la baixada generalitzada en les altes que ha estat provocada per la no arribada de temporers, col·lectiu directament impactat per aquesta pandèmia, ens ha semblat interessant incloure aquests indicadors sobre edat, gènere i nacionalitat per veure si les tendències han variat i també per poder-ne fer el seguiment *a posteriori*. En aquests casos, les dades inclouen els temporers ja que no hem obtingut les dades desagregades. Per edat, han disminuït les autoritzacions d'immigració en totes les franges. La baixada més important ha estat la de les persones de 18 a 35 anys, amb un 59,83% o 1.284 persones menys, seguit de la franja de 26 a 39 anys, amb un 52,76% i 2.393 altes menys. Clarament són les franges d'edat que tenen més a veure amb la temporalitat. També han disminuït les altes en la franja de 40 a 59 anys, amb un 40,97% i 830 altes menys, la de més de 60 anys, amb un 24,13% menys o el que és el mateix, 69 persones, i per acabar els menors de 18 anys, amb un 12,08% o 92 altes menys. Si revisem les altes per gènere, el 2020 van baixar tant en dones com en homes. Si bé en número les altes

d'homes han estat més elevades que les de dones, 3.032 i 2.055, respectivament, la disminució ha estat més alta en les dones amb un 49,67% *versus* el 46,54 % dels homes. Així, si el pes dels homes en les autoritzacions d'immigració el 2019 era del 58,14%, el 2020 va ser més alt, fins al 59,60%. Per nacionalitat, les variacions més significatives han estat la disminució de les altes en les persones d'altres nacionalitats, amb un 59,51% menys, passant de 5.463 el 2019 a 2.212 el 2020, i corrobora que aquest col·lectiu és el que més altes temporals registra durant cada temporada. A continuació trobem les persones de nacionalitat portuguesa, amb una disminució de les altes en un 47,90%, de 549 a 286 persones d'un any a l'altre, i de les de nacionalitat espanyola, amb un 33,47% menys, de 3.257 a 2.167 altes menys.

Amb el pes que tenen els temporers en alguns sectors de l'economia andorrana, incloem a continuació una sèrie d'indicadors específics per entendre com ha afectat aquest col·lectiu la crisi causada per la covid-19. Per contextualitzar cal tenir en compte que l'arribada de temporers, que coincideix amb els mesos que s'atorguen més autoritzacions d'immigració d'hivern, va des de l'octubre fins a l'abril, tot i que concentrant-se en el novembre i el desembre. Aquest període correspon a la preparació i obertura de les estacions d'esquí del país, així com a donar reforç a la resta de sectors econòmics, que es veuen positivament afectats per la seva activitat. Des del 2017 fins a l'arribada de la pandèmia les autoritzacions anaven augmentant any a any. Si el 2017 van ser 4.192 altes acordades, el 2018, 4.692, i el 2019, 5.073, el 2020 van baixar fins a 1.542, que representen un 69,60%. Si les classifiquem per temporada d'hivern, la variació és encara més significativa. La temporada d'hivern que anava des de l'octubre del 2017 a l'abril del 2018 es van autoritzar 4.280 altes, la temporada 2018-2019, un total de 4.709, i la del 2019-2020 van ser 5.008. Cal afegir que malgrat que la pandèmia va esclatar el març del 2020, la temporada d'aquell hivern estava arribant al tancament i no es va veure especialment afectada per les mesures que es van haver de prendre per a la contenció del virus. Ha estat la temporada d'hivern 2020-2021, amb les estacions d'esquí obertes parcialment i sense turisme estranger per les limitacions de mobilitat establertes als països d'on rebem els turistes, on s'han deixat notar les conseqüències: només es van acordar 1.281 autoritzacions d'immigració d'hivern, que representen un 74,42% menys que la temporada anterior.

Les altes s'han vist impactades per la no arribada de temporers.

Les dades observades relatives a les baixes i altes registrades aquests darrers mesos, malauradament, són les esperades per la situació excepcional que ha provocat la pandèmia tenint en compte que a causa de les limitacions i de les restriccions de mobilitat a molts països, però especialment a França i a Espanya, que és d'on rebem més visitants, les pistes d'esquí van estar obertes només parcialment i, en conseqüència d'això, també la resta de serveis del

sector turístics no van obrir totalment. I hem de tenir en compte que aquests sectors són els que absorbeixen la gran part de treballadors temporers que venen al nostre país durant la temporada d'hivern.

4.2. EN L'ÀMBIT ECONÒMIC

Per tal d'aprofundir en la repercussió de la covid-19 durant aquest any de pandèmia a la nostra societat és necessària l'anàlisi dels principals indicadors macroeconòmics i veure com han evolucionat: el producte interior brut (PIB), l'índex de preus al consum (IPC) o la renda *per capita*. També es comentaran dades més microeconòmiques sobre l'economia familiar i els canvis que pot haver sofert a causa de les conseqüències de les STCL, per exemple, així com dades sobre l'estalvi i el consum amb l'objectiu de saber si s'ha donat la paradoxa que algunes famílies han estalviat o d'altres s'han vist obligades a endeutar-se per la baixada d'ingressos a la llar.

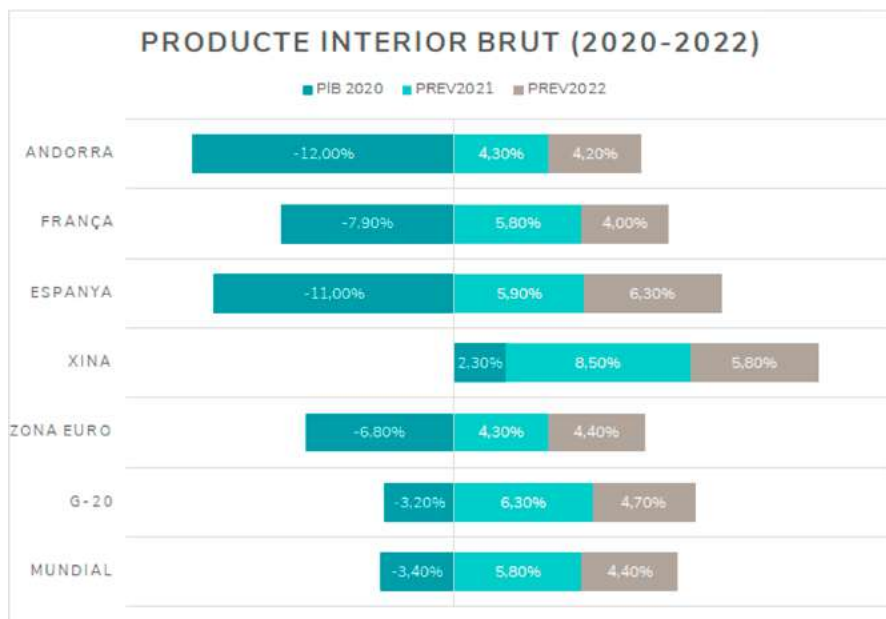
Sense encara la dada definitiva, el producte interior brut² d'Andorra hauria patit una contracció del 12,7% durant l'any 2020. Si ho comparem amb el 2019, aquell any s'havia incrementat un 2%. Les previsions de creixement del PIB que va publicar el departament d'Estadística el desembre del 2020, tot i la incertesa del moment, preveïen una recuperació del 4,3% durant aquest any i del 4,2% el 2022, sense arribar encara als nivells pre-pandèmics.

L'excepcionalitat de l'any 2020 ha estat global i la majoria d'economies nacionals van patir retrocessos més o menys pronunciats. Per situar-nos i veure què ha passat en el nostre entorn, comentem breument què ha passat en l'àmbit mundial i dels països veïns, així com es preveu la recuperació.

L'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) recull que l'economia mundial es va contraure un 3,4% el 2020, un 3,2% als països del G-20 i un 6,8% a la zona euro, en un escenari de caigudes generalitzades amb l'excepció de la Xina, que va créixer un 2,3%. La mateixa OCDE informa que el PIB a Espanya es va reduir un 11% el 2020, sent una de les economies desenvolupades més afectades. Les previsions informen que el creixement per a aquest any serà del 5,9% i estimen un 6,3% el 2022. A França, la caiguda del PIB va ser del 7,9%, segons publica l'Institut Nacional d'Estadística i d'Estudis Econòmics (INSEE). L'OCDE preveu que el 2021 creixi un 5,8% i un 4,0% el 2022.

² S'ha pres com a valor el PIB real a preus constants ja que ens serveix per calcular la producció d'una economia i la seva evolució al llarg dels anys, eliminant així l'efecte de la pujada dels preus. El PIB nominal, que expressa el valor dels béns i serveis a preus de mercat, és més utilitzat per comparar la mida de dues economies.

Font: dades del departament d'Estadística per a la nota de premsa ref. NP-A090-20201224

Fons: dades del departament d'Estadística per a la nota de premsa ref. NP-A090-20201224, OCDE i elaboració pròpia

El Govern va decretar aquest mes de gener que l'IPC del 2020 a Andorra se situés en un -0,2%. La mateixa nota informava que als països veïns, la variació anual avançada era d'un -0,5% a Espanya i del 0% a França. Pel que fa a la Unió Europea, l'evolució de l'índex de preus de consum harmonitzat (IPCH) es va situar en un -0,3% el desembre del 2020.

Pel que fa a l'evolució de l'índex de preus al consum (IPC) des del mes de març del 2020 fins al febrer del 2021, cal dir que en l'àmbit general, i segons les variacions mensuals, va patir un increment del 0,80%. Els mesos que es van registrar augments més importants van ser el març i el setembre del 2020, amb un 1,30% cada mes, i causat per l'increment en el grup de vestit i calçat. I els mesos que van tenir les disminucions més significatives van ser el juny del 2020 i el gener del 2021, també per les baixades en el mateix grup de vestit i calçat. Aquest grup de vestit i calçat és el que pateix més altes i baixes al llarg de l'any de tots els que formen part de l'IPC i de manera habitual al llarg del temps a causa dels períodes de rebaixes o a l'arribada dels articles de nova temporada.

Si fem l'anàlisi per grups, s'observa que les disminucions de l'IPC més elevades les han sofert el format per les activitats d'esbarjo, espectacles i cultura, amb un 2,70%, seguit pel de transport, amb un 2,20%, i pel de béns i serveis diversos, amb un 0,50%. Cal afegir que aquests

han estat els únics grups amb variacions negatives durant el període analitzat. En els increments, el grup d'aliments i begudes no alcohòliques n'ha patit un de l'1,90%, el d'habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles, un de l'1,70%, i els segueix el d'ensenyament, amb un 1,50%. Es podria concloure que els preus d'aquells grups que engloben els serveis bàsics i essencials són els que han registrat les alces més elevades.

La renda *per capita*³ a Andorra ha baixat un 12,20%, passant de 34.476,96 € el 2019 a 30.254,38 € el 2020. Això vol dir una pèrdua de valor adquisitiu de 4.222,58 € en un any. Sumat a l'increment dels preus que hem comentat anteriorment i a la baixa en els salaris, especialment d'aquelles persones afectades per una suspensió temporal del contracte de treball (STCT), complica la sortida de la crisi. Una primera conseqüència d'aquesta disminució de la renda *per capita* i l'increment de l'IPC pot ser un menor consum que no ajudarà a la millora de l'economia nacional fent que la recuperació d'aquesta crisi sigui més a mitjà termini que no pas a curt, en línia amb les previsions. En aquest cas, s'entraria en una roda perquè es continuarien veient afectats alguns sectors econòmics importants amb molt de pes a l'economia andorrana, que acabaria repercutint de nou en les famílies treballadores. Una altra conseqüència, i aquesta més greu, està relacionada amb l'accés a drets bàsics, com ara la limitació a cursar estudis universitaris o tenir menys possibilitats d'accedir a alguns serveis sanitaris que no són a la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS), entre d'altres. Totes aquestes conseqüències poden variar segons evolucionin en paral·lel les campanyes de vacunació i les restriccions i limitacions de moviment o d'aforament, per exemple.

Pel que fa a la despesa familiar, que també ens pot servir per saber com ha evolucionat el consum durant el confinament, en els mesos de tancament de comerços no essencials i d'activitats d'oci, culturals o esportives i en el temps amb limitacions de desplaçament a l'estranger a causa la pandèmia, ara per ara només s'ha publicat la nota estadística corresponent al 2019. Però també incloem un resum per poder fer les comparacions en la segona fase d'aquest treball.

El 2019, la despesa mitjana per llar se situava en 37.980 € anuals i per persona en 17.464 € per any. Analitzem aquestes dades per grups de despesa i per localització. El grup d'habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles representa un 34,24% del total de les despeses i el 87,7% es consumeix a Andorra, el segueix el grup d'aliments i begudes no alcohòliques amb un 16,01% i un 90,7% consumit internament, i el de transports amb un 13,33% i un 92,5% de despesa feta a Andorra. Aquests tres grups ja suposen dos de cada tres euros dels pressupostos familiars. També incloem alguns dels grups que corresponen a sectors o a activitats afectades directament per les mesures preses durant la pandèmia com l'hoteleria i restauració, que re-

³ Per a aquesta mesura s'ha pres en consideració la renda *per capita* nominal a preus corrents i la població registrada.

presentava un 5,33% de la despesa familiar anual amb un 68,8% de consum intern, l'esbarjo, espectacles i cultura, amb un 5,15% i el 80,3% s'havia gastat a Andorra, i el vestit i calçat, amb un 4,86% i un 84,5% consumit al país. Veurem com han evolucionat aquests percentatges en la propera publicació.

Una altra informació útil per conèixer l'evolució del consum serien les dades sobre préstecs al consum o hipotecaris i d'ús de les targetes de crèdit, per exemple. A falta de poder recollir les dades de tots els bancs de manera suficientment desagregades, els seus informes anuals mostrarien que el 2020 respecte al 2019 havien baixat els deutes per targetes de crèdit, els descoberts en compte corrent, el descompte comercial i els préstecs hipotecaris. Només haurien augmentat els comptes de crèdit però en aquest cas considerem que patiria l'efecte de l'ampliació de crèdits als negocis afectats pel tancament i a d'altres mesures establertes a les lleis decretades pel Govern i no tant a particulars, que és el sector focus d'aquest informe.

4.3. EN L'ÀMBIT LABORAL

En aquest apartat s'analitzaran dades i indicadors laborals, centrant-nos en els assalariats. Tenint en compte que el món laboral, a causa del tancament de tots aquells negocis no essencials durant el confinament així com les posteriors i periòdiques obertures parcials d'alguns sectors, ha estat un dels grans damnificats d'aquesta situació excepcional que s'està vivint des de l'inici de la pandèmia, volem veure l'afectació, la transformació i l'evolució que ha patit. Des de salaris fins a sectors, passant per les persones que han estat en STCT o al Servei d'Ocupació, valorarem els canvis que ha sofert el món laboral a Andorra i com està sortint d'aquesta crisi.

QUINS CANVIS HA COMPORTAT LA PANDÈMIA PER ALS ASSALARIATS?

Segons els resultats de l'Observatori d'Andorra que va publicar el CRES corresponent al segon trimestre del 2020, per tant, en ple confinament, un 66,4% de les persones que van contestar que estaven treballant com a assalariades abans de la pandèmia afirmaven que havien patit canvis en la situació laboral. Els principals canvis eren el teletreball, amb un 33,3%, una suspensió temporal del contracte de treball (STCT), amb un 31,4%, i ja en menor proporció la reducció de la jornada laboral, amb un 11,1%, i la pèrdua de feina per acomiadament, amb un 7,0%.

En el moment de l'enquesta, a final de juny i principi de juliol del 2020, les dades ja havien evolucionat i un 57,0% dels enquestats afirmaven que ja havien tornat a la feina igual que abans, un 13,6% continuava en STCT, un 6,0% seguia fent teletreball, un 5,3% ja combinava teletreball i un 4,7% estava a l'atur.

A l'Observatori d'Andorra publicat pel CRES amb dades del primer semestre del 2021, les respostes de les persones assalariades a si havien sofert canvis en la situació laboral d'abans de la

pandèmia resultaven en un 50,3% positives. Els canvis majoritaris eren trobar-se en STCT amb un 35,8%, teletreballar amb un 24,2%, haver estat acomiadat amb un 16,9% i en reducció de la jornada laboral amb un 13,7%.

Quan es va realitzar l'enquesta, entre el 9 i el 27 d'abril del 2021, i a la pregunta de quina era la seva situació laboral en el moment actual, les respostes van ser que un 33,5% ja havia tornat a la feina igual que abans, un 16,5% continuava en STCT, un 12,6% havia canviat de feina, un 9,0% estava a l'atur i un 7,5% seguia la jornada reduïda.

PEL QUE FA A ASSALARIATS I LLOCS DE TREBALL

Prenent com a inici les dades sobre els llocs de treball del mes de febrer del 2020, últim mes prepandèmic, s'observa que ja durant el març del 2021 es va produir una primera disminució en el nombre de llocs de treball tot i que l'impacte més gran es va notar a l'abril i el nombre més baix es va produir al maig. Així, el febrer del 2020 constaven 52.012 llocs de treball, al març es va passar a 50.926, això vol dir una sortida del món laboral de 1.086 persones en un sol mes, a l'abril ja es va baixar a 42.256 llocs de treball, amb una disminució respecte del mes anterior de 8.670 llocs, i al maig es va assolir la xifra més baixa, amb només 41.926 llocs de treball, amb una altra disminució de 330 llocs. En total, i en només tres mesos, es van perdre 10.086 llocs de treball, un 19,69% de tot el sector laboral del país. Si tenim en compte el total de temporers que havien arribat aquella temporada, es pot extrapol·lar que el 49,65% dels llocs perduts van correspondre a aquells no ocupats per assalariats temporers i la resta, el 50,34%, van ser les baixes de les autoritzacions d'immigració d'hivern acordades. A partir del maig del 2020 ja es van decretar i es van posar en marxa les ajudes per part del Govern al sector, principalment a través de la figura de les STCT, que analitzarem a continuació. En l'annex 8.2 es presenta una llista resum de les principals mesures econòmiques, laborals i socials que el Govern va anar decretant en les diferents lleis de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia dels SARS-CoV-2.

Cal destacar que el març del 2021 encara s'estava 6.855 llocs de treball per sota del febrer del 2020 i, per tant, encara no s'havia recuperat el mateix nivell que abans de la pandèmia. Des del juny del 2020 fins al març del 2021 el nombre de llocs de treball s'ha anat mantenint entre 43.102 i 45.230.

Pel que fa als assalariats i també prenent com a inici les dades del febrer del 2020, cal començar afegint que aquell mes el 52,56% de la població registrada constava com a assalariada, a l'abril va disminuir fins al 43,92% i el març del 2021 se situava en un 45,37%, molt allunyada encara de les xifres d'abans de la pandèmia. S'observa que l'afectació més

important es va concentrar l'abril del 2020 amb una disminució de 6.629 persones assalariades de cop, que representava una baixada del 15,55% dels assalariats respecte al mes anterior. Així, el febrer del 2020 constaven 43.042 assalariats, al març es va passar a 42.620, això vol dir un descens de 422 persones, menys d'un 1% del total, l'abril ja es va baixar a 35.991 llocs de treball, com s'ha comentat anteriorment, i el maig es va assolir la xifra més baixa, amb només 35.672 persones assalariades, amb una altra baixada de 319 persones. En total, i en només tres mesos, 7.370 persones van deixar de ser assalariades, un 17,12% de tota la massa salarial del país. En altres paraules, quasi una de cada cinc. Igual que hem fet amb els llocs de treball, si tenim en compte el total de temporers que havien arribat aquella temporada, es podria tornar a extrapolar que el 32,05% de les persones que van deixar de ser assalariades no eren temporeres, mentre que el 67,95% restant van ser les baixes de les autoritzacions d'immigració d'hivern acordades. A partir del maig del 2020, quan les STCT, una de les principals mesures per combatre els efectes de la crisi causada per la pandèmia, van entrar en vigor, les dades sobre assalariats també inclouen les persones en STCT, tot i que les desagregarem a continuació.

Cal comentar que el març del 2021 encara hi havia una diferència de 5.433 persones assalariades respecte d'abans de la pandèmia. Des del juny del 2020 fins al març del 2021 el nombre d'assalariats s'ha mantingut entre 36.642 i 37.899 persones, incloses les que estaven en situació d'STCT.

UNA NOVA FIGURA: LA SUSPENSÍO TEMPORAL DEL CONTRACTE DE TREBALL

Analitzem ara les persones que han estat en situació d'STCT i com ha evolucionat aquesta figura des de la seva implementació, el maig del 2020. En aquesta data constaven 35.607 persones assalariades, de les quals 9.230 estaven en situació d'STCT. Això equival a un 25,92% del total, o el que és el mateix, una de cada quatre persones assalariades es trobava en aquesta situació. Aquell mes va ser el punt més àlgid d'aquesta situació i les persones en STCT han anat disminuint gradualment i un any després de l'inici de la pandèmia, el març del 2021, s'havien reduït a la meitat, sent 4.516 les persones en STCT, representant un 12% del total d'assalariats.

Però el que hem observat i que valorem interessant de remarcar és que, si bé el febrer del 2020, i segons consta al web d'Estadística, les persones assalariades eren 43.042, i el maig, incloses aquelles en situació d'STCT, eren 35.672, s'ha registrat un descens de 7.370 persones. Encreuant dades es podria dir que en aquesta xifra hi hauria els 5.008 temporers de la temporada d'hivern que van anar marxant un cop es van tancar les pistes d'esquí. Tot i això, encara ens falten 2.362 persones abans assalariades que ara no ho són. Amb les dades del Servei d'Ocupació es podria considerar que eren algunes de les 1.761 inscrites al Servei

d'Ocupació en recerca de feina o de les 38 que cobraven la prestació per desocupació involuntària aquell mateix mes. Però podria ser que algunes d'aquestes persones fossin acomiadades durant la crisi, especialment a l'inici de la pandèmia, i que no estiguessin rebent cap tipus de salari ni d'ajuda social i es trobessin en situació de risc i vulnerabilitat. I això podria equivaler entre un 0,72% i un 3,04% de la població registrada que es podia trobar en risc de precarietat.

SECTORS ECONÒMICS MÉS IMPACTATS

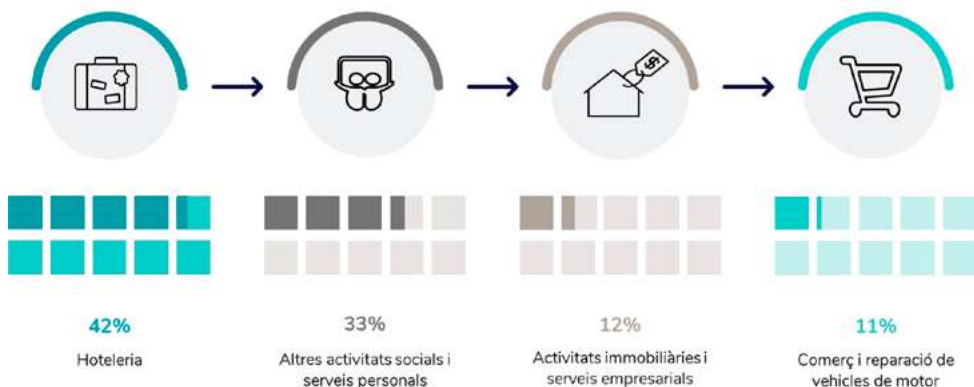
Com ja s'està veient, hi ha sectors econòmics que s'han vist més afectats que d'altres durant els darrers mesos. Amb l'excepció d'aquells negocis essencials (comerços d'alimentació, farmàcies, benzineres...), tota la resta han patit tancaments totals o van passar a teletreballar si era possible. A més, els sectors s'han anat obrint gradualment i parcialment malgrat que alguns, com el de l'oci, no es preveu que obrin fins al setembre del 2021. Consegüentment, els treballadors d'aquests sectors també han estat els més afectats, tot i que altres s'han vist impactats per l'efecte dominó. Per corroborar-ho, hem analitzat les variacions dels assalariats per sectors econòmics partint de les dades del febrer del 2020, comparant-les amb les que van absorbir el primer impacte, el maig del 2020, i al cap d'un any del confinament, el març del 2021.

Els primers tres mesos de pandèmia, el sector que va patir més l'impacte de les mesures aplicades va ser l'hoteleria, que inclou la restauració, que va passar de 6.949 assalariats a 3.347, perdent el 48,26% de la massa salarial. El següent sector més afectat va ser el d'altres activitats socials i serveis personals, inclosos serveis com les perruqueries i bugaderies, entre altres, que va patir un descens de 2.403 assalariats, passant de 4.492 a 2.089, que representen un 53,50% del total d'assalariats d'aquest sector. El tercer més impactat va ser el d'activitats immobiliàries i serveis empresarials, com el de les agències de viatges, amb una baixada del 15,24% de la massa, equivalent a 913 persones assalariades, passant de 5.990 a 5.189. A continuació es troba el sector del comerç i reparació de vehicles de motor, que és el que ocupa més treballadors però que només va perdre 830 assalariats, un 9,06%, situant-se el maig del 2020 en 8.334 assalariats. Cal tenir en compte que molts dels negocis essencials i que van poder continuar oberts es troben en aquest darrer sector, mentre que molts dels que van haver de tancar s'inclouen en els altres sectors mencionats.

Per fer-nos una idea més gràfica de l'impacte que el confinament va tenir en aquests sectors, cal afegir que sobre el total d'assalariats perduts a l'inici de la pandèmia el 42,86% eren de l'hoteleria, i el 32,61% d'altres activitats socials i serveis personals. Només aquests dos sectors van absorbir el 75% de les baixes, o el que és el mateix, que tres de cada quatre assalariats que van deixar de ser-ho treballaven en aquests sectors. I si hi sumem el d'activitats immobiliàries i serveis empresarials, amb un 12,29%, i el del comerç i reparació de vehicles de motor, amb un pes de l'11,26%, tenim que els quatre grups van assumir el 98,62% de totes les baixes.

PRINCIPALS SECTORS ECONÒMICS AFECTATS PER LA PANDÈMIA

De febrer a maig de 2020

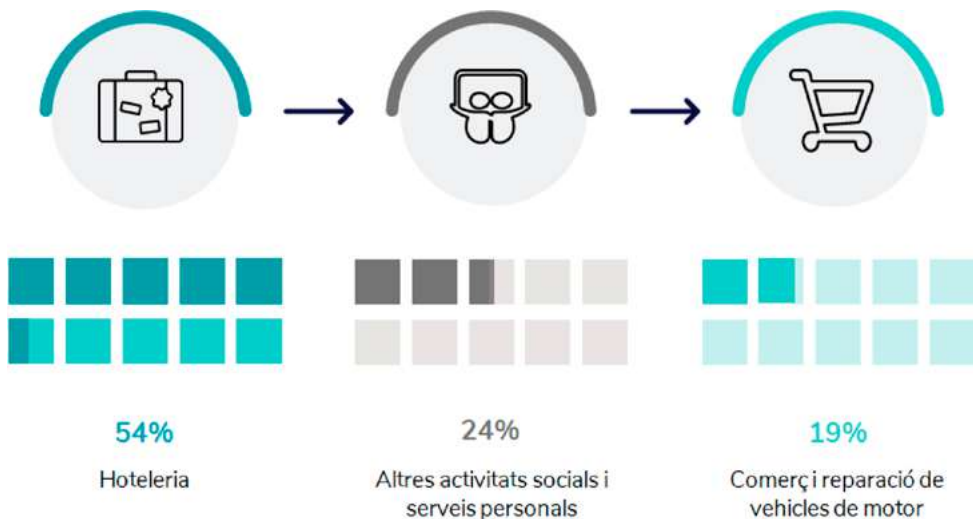

A l'altra banda es troben altres sectors que durant els primers mesos de pandèmia no van perdre assalariats, tot i que el nombre de llocs guanyats és poc significatiu. El sector d'activitats sanitàries i veterinàries i serveis socials va créixer en 44 persones assalariades, un 1,99%, passat de 2.211 a 2.255. També el sector del treball domèstic a la comunitat, que inclou el personal de neteja i manteniment contractat per les comunitats de propietaris, per exemple, va augmentar un 7,29%, que equivaldria a 14 assalariats, passant de 192 a 206. A continuació se situaria el sector de l'agricultura, ramaderia, caça i silvicultura, que es va incrementar en 12 persones, un 8,11%, amb 160 assalariats el maig del 2020.

Si fem la mateixa anàlisi el març del 2021, es mantenen les tendències dels primers mesos de la crisi però la lenta recuperació s'ha concentrat en només tres sectors: hotelaria, que encara té 2.945 assalariats menys, un 45,52% per sota del mes de febrer del 2020, altres activitats socials i serveis personals, amb 1.328 persones menys, un 29,56% menys que un any abans, i comerç i reparació de vehicles de motor, amb 1.048 assalariats menys, un 11,44% inferior a les dades de l'inici de la pandèmia. Cal comentar que aquest sector ha perdut des del mes de maig més treballadors que cap altre, amb un increment de 218 persones més, mentre que la resta de sectors més afectats han anat reincorporant treballadors.

El mes de març del 2021, els assalariats perduts en el sector de l'hotelaria representaven un 54,21%, que indica que la desescalada en aquest sector estava sent difícil, amb tancaments parcials i mesures restrictives que no permetien assolir les xifres d'assalariats d'abans de la pandèmia. En el cas del sector d'altres activitats socials i serveis personals, les dades, tot i que encara elevades i representant un 24,44% del total, indiquen una recuperació menys tímida que en altres sectors. Tot i això, aquests dos sectors continuen representant el 78,65% del total d'assalariats

que han deixat de ser-ho. El segueix el sector del comerç i reparació de vehicles de motor, amb un 19,29% del total, que confirma que ha empitjorat al llarg de la pandèmia i que el seu impacte ha estat més a mitjà termini que no a curt.

Més canvis s’han produït en els sectors que han guanyat assalariats en un any de pandèmia. Com a sector amb més assalariats guanyats se situa el de la construcció, amb 206 llocs i un 6,04% més respecte al febrer del 2020. El segueix el de l’Administració pública i seguretat social, amb 195 assalariat més, que representa un increment del 4,45%. I a continuació el d’activitats sanitàries i veterinàries i serveis socials, que ha crescut en 168 persones, un 7,60% més. Sembla normal que a causa de la situació sanitària els assalariats s’hagin incrementat en els dos darrers sectors. Ara bé, el cas de la construcció sembla replicar el que està passant a altres països de l’entorn i que ha absorbit els assalariats d’altres sectors més afectats per la crisi.

Per tancar l’apartat dels sectors econòmics, només afegir que amb vista a la clara afectació que ha tingut la pandèmia en els més afectats, comerç i hoteleria, principalment, i tal com s’ha produït en altres països, creiem que podem afirmar que hi ha hagut un transvasament de mà d’obra d’aquests sectors a d’altres com la construcció o altres no dependents del turisme. I una conseqüència d’això seria la dificultat per trobar treballadors per al comerç i l’hoteleria un cop aquests establiments han anat reobrint passats els pitjors mesos de la pandèmia.

COM HAN VARIAT ELS SALARIS DES DE L’INICI DE LA PANDÈMIA

El salari mitjà el març del 2020 era de 2.114,37 € i el març del 2021 era de 2.268,35 €, un 7,28% més. Abans d’extreure’n conclusions, caldria afegir que els salaris mitjans des del maig

també inclouen les mensualitats que reben les persones en situació d'STCT, que inclou la part que assumeix l'empresa i la part que presta el Govern. Sense haver pogut obtenir les dades de salaris desagregades sense la part que correspon a les STCT, cal tenir aquest punt en compte ja que les conclusions podrien ser diferents.

A l'hora de fer l'anàlisi dels salaris mitjans per activitats i per sectors, ens hem plantejat diverses hipòtesis amb l'objectiu de saber si la variació del salari mitjà ha estat igual per sectors o activitats, si ha estat equitativa, si ha estat igualitària entre gèneres, sempre per poder concloure si la situació de la classe treballadora a Andorra i després d'un any de pandèmia ha millorat o no, i si hi ha col·lectius la situació dels quals és més precària o vulnerable que abans.

Per a la primera anàlisi dels salaris mitjans hem utilitzat l'estadística de salaris per activitats⁴. A març del 2020 hi constaven 47 activitats amb salaris declarats i la forquilla va des dels 7.092,03 € del salari més alt (corresponent a les activitats del sistema financer)⁵ fins als 1.352,61 € (que correspon a les activitats de recerca i desenvolupament). En aquest mateix mes, el salari mitjà se situava en la posició setzena d'entre totes les activitats, això vol dir que només 15 activitats cobraven salaris per sobre de la mitjana i, en canvi, 32 activitats es trobaven per sota. Si ho traduïm a treballadors, només el 25% dels 42.620 que estaven registrats el març del 2020 es trobaven per sobre del salari mitjà. Això vol dir que el 75% restant, que equival a 31.917 assalariats, estaven per sota.

Si ens traslладem al març del 2021, la situació no ha millorat. Si bé el salari mitjà es trobava al lloc dissetè d'entre les 48 activitats amb assalariats, hi continuava havent només 16 activitats per sobre i 31 per sota. La forquilla anava des dels 7.887,07 € de salari mitjà a les activitats del sistema financer fins als 1.313,43 € del més baix, corresponent a recerca i desenvolupament. Una primera observació és que la diferència entre el salari mitjà més alt i el més baix s'ha eixamplat, significant que les desigualtats s'han incrementat. Traduint-ho a assalariats i tenint en compte que el març del 2021 hi havia 5.011 treballadors menys que el mateix mes de l'any anterior, només el 23,6% de la massa salarial estava per sobre del salari mitjà i el 76,4% restant, 28.733 persones, cobraven menys. Malgrat que en nombre són menys, en un any 1.824 persones havien passat a estar per sota del salari mitjà.

4 Cal tenir en compte que no es pot obtenir aquesta informació desagregada per salaris a jornada completa o jornada parcial i, per tant, no podem assegurar que tots aquells assalariats amb els salaris més baixos es trobin en situació de precarietat o risc.

5 El salari mitjà del mes de març del sector corresponent a les activitats del sistema financer, que també inclou les companyies d'assegurances, és més elevat que la resta de mesos, que és més baix i podria haver-hi un component de variables. Per exemple, l'abril del 2020 el salari mitjà era de 5.376,60 € i el maig del 2020, de 4.334,18 €, més similar a la resta de mesos de l'any.

També hem classificat els salaris mitjans per aquelles activitats que tenien el salari més elevat el març del 2020 i les hem comparat amb la seva posició al cap d'un any. Tot i que no hi ha gaires canvis en aquestes posicions, sí que algunes activitats econòmiques han canviat de lloc en alguns casos a la baixa i en d'altres a l'alça.

Activitats econòmiques amb els salaris més alts	Març 2020	Posició	Març 2021	Posició		%
Activitats del sistema financer	7.092,03 €	1	7.887,07 €	1	➔	11,21%
Transport aeri i espacial	4.946,04 €	2	4.976,56 €	2	➔	0,62%
Activitats auxiliars del sistema financer ⁶	3.330,77 €	3	3.443,56 €	3	➔	3,39%
Indústries del tabac	3.179,48 €	4	3.236,15 €	5	⬇	1,78%
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas	3.151,43 €	5	3.112,76 €	6	⬇	-1,23%
Correus i telecomunicacions	2.952,12 €	6	2.958,04 €	7	⬇	0,20%
Indústries de la construcció de maquinària i equip mecànic	2.686,36 €	7	2.488,70 €	12	⬇	-7,36%
Activitats d'assegurances, llevat de la Seguretat Social obligatòria	2.645,36 €	8	3.398,41 €	4	⬆	28,47%
Administració pública, defensa i Seguretat Social	2.508,24 €	9	2.484,14 €	13	⬇	-0,96%
Activitats informàtiques	2.489,18 €	10	2.715,64 €	9	⬆	9,10%

⁶ En el cas del salari corresponent a les activitats auxiliars del sector financer, s'ha pres com a referència el mes de febrer (i no el març com a la resta d'activitats), ja que cada mes de març els salaris d'aquest sector són molt més elevats i no es poden comparar amb la resta.

Si fem el mateix però amb aquelles activitats econòmiques amb els salaris més baixos s'observa que, amb l'excepció de les indústries tèxtils, els salaris més baixos han patit disminucions en aquests dotze mesos o els increments que han tingut han estat menys importants que en la part dels salaris més alts. Això ens podria indicar que les desigualtats entre els salaris més alts i els més baixos han augmentat durant la pandèmia.

Activitats econòmiques amb els salaris més baixos	Març 2020	Posició	Març 2021	Posició		%
Recerca i desenvolupament	1.352,61 €	47	1.313,43 €	48 ⁷	↓	-2,90%
Treball domèstic a la comunitat	1.373,41 €	46	1.371,77 €	47	↓	-0,12%
Llars que ocupen personal domèstic	1.389,44 €	45	1.449,48 €	46	↓	4,32%
Activitats associatives	1.536,60 €	44	1.501,96 €	45	↓	-2,25%
Hoteleria	1.585,55 €	43	1.622,19 €	40	↑	2,31%
Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats	1.591,14 €	42	1.586,98 €	42	→	-0,26%
Activitats diverses de serveis personals	1.613,97	41	1.640,89 €	41	→	-0,56%
Indústries tèxtils	1.625,99 €	40	1.769,59 €	35	↑	8,83%
Activitats de sanejament públic	1.663,92 €	39	1.691,12 €	39	→	1,63%
Indústries de productes alimentaris i begudes	1.671,29 €	38	1.560,59 €	43	↓	-6,62%

Per acabar l'anàlisi dels salaris mitjans hem buscat aquells que han tingut els increments més grans i aquells amb els més petits per saber si tenien alguna relació amb els sectors més i menys afectats per la pandèmia.

⁷ El mes de març del 2021 hi consta una activitat més que el mateix mes del 2020 no tenia cap assalariat.

Les activitats amb increments més alts del març del 2020 al mateix mes del 2021 han estat les d'assegurances, tret de la seguretat social obligatòria, amb un 28,57%, la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics, amb un 25,98%, i la construcció, amb un 15,65%. D'aquestes tres només el sector de la construcció es trobava entre els menys afectats pels efectes de la crisi un any després de l'inici. A la banda contrària, les tres activitats amb baixades de salaris més importants són la fabricació de maquinària i materials elèctrics, amb un -13,16%, la fabricació de vehicles de motor i remolcs, amb un -8,88%, i les activitats recreatives, culturals i esportives, amb un -8,01%. D'entre elles només la darrera, que s'inclou en el sector d'altres activitats socials i serveis personals, era una de les més impactades des del començament de la pandèmia.

Què ha passat amb la resta de sectors? Si revisem les activitats que formen part dels tres més afectats un any després, observem que els salaris mitjans han tingut comportaments dispers. Així, a l'hoteleria s'han incrementat un 2,31%. En el grup d'altres activitats socials i serveis personals, les variacions van des del -8,01% comentat anteriorment a l'1,63% de les activitats de sanejament públic, única amb un increment positiu, passant pel -2,25% de les activitats associatives i el -0,56% de les activitats diverses de serveis personals. En el sector de comerç i reparació de vehicles de motor, totes les activitats incloses han augmentat els salaris mitjans, un 7,86% el comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, un 3,37% la venda i reparació de vehicles de motor, i un 1,08% el comerç al detall, tret dels vehicles de motor.

Pel que fa als sectors que han patit menys impacte durant el primer any de pandèmia, amb l'excepció del sector de la construcció i que hem mencionat abans, les variacions han sigut poc importants. Els salaris mitjans del sector de l'Administració pública, defensa i seguretat social han patit un lleuger descens, del 0,96%, i les activitats sanitàries i veterinàries i serveis socials, un sector clau i imprescindible per donar resposta a la pandèmia, han tingut un increment de l'1,79%.

Ja hem comentat en aquest apartat que els salaris mitjans que hem analitzat inclouen els assalariats que es troben en situació d'STCT els quals reben una part del salari de la seva mateixa empresa i una part està subvencionada pel Govern. Això fa que el salari mitjà sigui més baix que si no hi hagués persones en STCT. Un exemple del maig del 2020, quan es va posar en marxa aquesta nova mesura, és que el salari mitjà dels assalariats sense STCT era de 2.196 €, el de les persones en situació d'STCT era de 1.436 € i el salari mitjà era de 1.999 €.

Així, i pel que fa al salari mitjà de les persones en situació d'STCT, i comparant-lo amb el dels assalariats sense STCT, s'observa que la mitjana del maig del 2020 al març del 2021 ha estat un 43,34% més baixa que la dels assalariats. Les persones en STCT, en el cas que ho haguessin estat des de l'inici, han deixat d'ingressar 7.535 € en aquest mateix període, o el que és el mateix, 685 € mensuals amb les conseqüències socioeconòmiques, en l'àmbit de la salut, educatiu, de consum... que això pot haver comportat. Respecte al salari mitjà, les persones en STCT han

cobrat 6.525 € menys, o 593,18 € cada mes, que representa un 26,95% menys. Els assalariats sense STCT, de la seva banda, haurien cobrat 1.010 € més que el salari mitjà, 91,82 € per mes, que equival a un 4,22% més.

Per acabar amb l'anàlisi dels salaris mitjans i amb l'objectiu de poder conèixer com es distribueixen els ingressos procedents dels salaris en la població andorrana, hem elaborat amb les dades disponibles una classificació per quintils. Hem pres com a base la classificació de salaris mitjans disponible al web d'Estadística Andorra i per tenir un nombre suficient de salaris, aquell que informa per edats i per sectors. Així, hem treballat amb uns 180 salaris mitjans i els hem ordenat en quintils, parts iguals en nombre de salaris. Fet això, obtenim cinc quintils en què el primer és el 20% dels treballadors amb el salari mitjà més baix, i així successivament fins al cinquè, que és el 20% de la massa salarial amb el salari mitjà més alt. De manera molt general, es podria dir que els quintils quart i cinquè serien els assalariats que cobren per sobre de la mediana i els quintils primer, segon i tercer cobren per sota del salari mitjà. I aquestes dades les hem comparat de març del 2020 al mateix mes del 2021 per veure'n l'evolució. A continuació presentem alguns dels resultats obtinguts.

En aquest quadre incloem els sectors que se situaven en els quintils amb salaris mitjans més baixos a març del 2020 i del 2021. Cal tenir en compte que en alguns casos els salaris més baixos es donen perquè els contractes no són a jornada completa però si aquesta situació no és escollida o volguda pel treballador pot comportar situació de precarietat o vulnerabilitat de la unitat familiar.

Sectors amb els salaris mitjans més baixos	Març 2020		Març 2021		
	Quintil	Assalariats	Quintil	Assalariats	
Llars que ocupen personal domèstic	II (1,7)	1.082	II (1,6)	1.082	↓
Treball domèstic a la comunitat	II (1,9)	192	II (1,7)	191	↓
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	II (1,9)	149	III (2,1)	145	↑
Hoteleria	III (2,2)	6.139	II (2,0)	3.276	↓
Comerç i reparació de vehicles de motor	III (2,5)	9.165	III (2,6)	8.115	↑
Altres activitats socials i serveis personals	III (2,9)	4.494	III (2,4)	3.164	↓

En el quadre següent es mostren els sectors que es trobaven en els quintils amb salaris mitjans més elevats tant a març del 2020 com del 2021. Cal afegir per contextualitzar que el salari mitjà se situava en el quart quintil els dos mesos que s'estan comparant.

Sectors amb els salaris mitjans més alts	Març 2020		Març 2021		
	Quintil	Assalariats	Quintil	Assalariats	
Sistema financer	V (4,6)	1.734	V (4,5)	1.757	↓
Producció i distribució d'energia elèctrica	V (4,5)	168	V (4,2)	168	↓
Administració pública i Seguretat Social	IV (3,9)	4.384	IV (3,5)	4.579	↓
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	IV (3,5)	2.212	IV (3,8)	2.379	↑
Transports i comunicacions	IV (3,4)	1.383	IV (3,5)	1.183	↑
Organismes extraterritorials	IV (3,4)	13	IV (3,3)	12	↓
Construcció	IV (3,1)	3.411	IV (3,4)	3.615	↑

Amb aquestes dades ja tenim un primera aproximació de quins són els sectors en què els salaris dels treballadors són més precaris i aquells en què són millors.

També hem fet la mateixa classificació per franges d'edat i a continuació es presenten els resultats, en un quadre en què es recullen totes les franges d'edat ordenades partint dels salaris mitjans més baixos i que se situaran en el primer quintil fins a les franges amb els salaris més alts i que consegüentment es trobaran en el cinquè quintil. Tornem a fer la menció que en algunes de les edats aquí incloses hi ha un percentatge molt alt de treball a jornada parcial i això pot esbiaixar els resultats obtinguts.

D'aquesta primera anàlisi es podria concloure que els més joves i els majors de 65 anys són els que en l'àmbit laboral es troben en una situació més precària, ocuparien quasi la totalitat dels més precaris i formarien la quasi totalitat dels quintils I, II i III. Per activitats, serien els treballadors dels sectors de l'agricultura, ramaderia, caça i silvicultura, del comerç i reparació de vehicles de motor, de l'hoteleria, de les llars que ocupen personal domèstic i del treball domèstic a la comunitat, que es trobarien en els quintils més precaris (I, II i III).

Franges d'edat des dels salaries mitjans més baixos als més alts	Març 2020		Març 2021		
	Quintil	Assalariats	Quintil	Assalariats	
de 15 a 17 anys	I (1,0)	51	I (1,0)	16	➔
de 18 a 19 anys	I (1,0)	357	I (1,0)	196	➔
de 20 a 24 anys	II (1,5)	2.700	II (1,4)	1.902	⬇️
de 25 a 29 anys	III (2,4)	4.949	III (2,6)	3.428	⬆️
de 30 a 34 anys	III (3,0)	5.026	III (3,0)	4.066	➔
de 35 a 39 anys	IV (3,4)	5.217	IV (3,3)	4.406	⬇️
de 40 a 44 anys	IV (3,7)	5.645	IV (3,5)	5.135	⬇️
de 45 a 49 anys	IV (3,9)	5.696	IV (3,8)	5.435	⬇️
de 50 a 54 anys	IV (4,0)	5.124	IV (3,9)	4.908	⬇️
de 55 a 59 anys	IV (3,8)	4.324	V (4,1)	4.193	⬆️
de 60 a 64 anys	IV (3,6)	2.489	IV (3,7)	2.607	⬆️
més de 65 anys	IV (3,1)	1.119	III (3,0)	1.065	⬇️

En nombre total de treballadors per quintils comparant el mes de març del 2020 i el del 2021 es pot observar que la situació ha millorat relativament. Això pot ser degut a diverses causes, com que més treballadors han sortit del STCT i han recuperat la seva situació econòmica i laboral o que les mesures socioeconòmiques decretades pel Govern per pal·liar les conseqüències de la pandèmia, com les STCT abans mencionades, han ajudat a mantenir el nivell econòmic de part de la massa salarial durant aquest any. Així, si els treballadors que se situaven en els quintils més baixos (I, II i III) representaven el 53,19% del total el març del 2020, el mateix mes del 2021 sumaven el 47,95%. Per tant, el març del 2020 els treballadors dels quintils superiors (IV i V), amb els salaris més alts, eren un 46,81%, i el 2021 augmentaven fins al 52,05%. I tot i així, un 5,41% el 2020 i un 5,03% el 2021 són treballadors que estan en el quintil I i es podrien trobar en situació de precarietat, i sobre el total de la població registrada podríem dir que el 2,83% es trobaven en situació precària el març del 2020, passant a un 2,26% el mateix mes del 2021. Recordem que no podem tenir en compte si els treballadors d'aquest quintil ho fan només a temps parcial i si

aquesta opció és voluntària i volguda pel mateix treballador. En el quadre següent podem veure la variació del nombre de treballadors a cada quintil el març del 2020 i del 2021:

Quintil	Número de treballadors ⁸		% sobre el total		Q1, Q2, Q3 vs Q4, Q5	
	Març 2020	Març 2021	Març 2020	Març 2021	Març 2020	Març 2021
I	2.310	1.875	5,41%	5,03%	53,19%	47,95%
II	8.407	6.361	19,69%	17,06%		
III	11.994	9.637	28,09%	25,85%		
IV	13.213	11.888	30,95%	31,89%	46,81%	52,05%
V	6.773	7.517	15,86%	20,16%		

També s'observa que les forquilles de salaris dels quintils han variat del 2020 al 2021. Els salaris dels quintils són més baixos el 2021, que vol dir que tot i cobrar més s'està per sota de la mediana. Per exemple, i comptant que el risc de pobresa és per sota del 60% de la mediana, el 2020 s'hi estava amb un salari de 1.722 € i ara s'hi estaria amb un salari de 1.669 €, per tant, ens hem empobrit.

	MARÇ 2020		MARÇ 2021	
	DE	A	DE	A
Q5	7.955 €	2.458 €	6.790 €	2.408 €
Q4	2.435 €	2.065 €	2.407 €	2.031 €
Q3	2.063 €	1.745 €	2.029 €	1.680 €
Q2	1.722 €	1.300 €	1.669 €	1.336 €
Q1	1.279 €	225 €	1.315 €	174 €

Si utilitzem un dels altres indicadors per mesurar desigualtats com farem a continuació amb la pobresa, cal afegir que l'índex S80/S20 respecte als quintils inferior i superior dels salaris mitjans se situava el 2020 en un 6,2 i el 2021 en un 5,2, molt similar al de la pobresa del 2019, que estava en un 5,4.

⁸ Aquestes dades es veuen afectades per la baixada important d'autoritzacions de treball temporal de la temporada d'hivern i cal tenir en compte que el març del 2020 hi havia temporers però el març del 2021 la xifra era molt més baixa.

AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

Sense entrar a analitzar el perquè de la bretxa salarial, si és perquè les dones treballen menys a jornada completa per conciliar família i feina, si no ocupen tants llocs directius i, per tant, amb salaris més elevats, si realment no cobren el mateix que un home per la mateixa feina, i perquè aquest no és l'objectiu d'aquest informe, sí que en les crisis que afecten la massa laboral les dones són un dels col·lectius que, en general, es veuen més afectats perquè, en general, ja parteixen d'una posició en desavantatge o de més precarietat. Diversos informes d'Oxfam o de l'Organització Internacional del Treball (OIT) ho posen en relleu i destaquen, entre d'altres, que els sectors econòmics ocupats majoritàriament per dones i amb salaris més baixos com, per exemple, l'hoteleria, el comerç i el turisme són dels més afectats per aquesta crisi. I un document d'ISGlobal ho referma perquè les treballadores van ser les que van patir més les conseqüències d'altres crisis sanitàries recents, com la de l'Ebola, entre el 2014 i el 2016, o la del Zika, entre el 2015 i el 2017. És per aquest motiu que hem volgut analitzar els salaris mitjans per gènere i saber si en aquesta emergència i a Andorra també s'ha reproduït aquesta situació.

Per començar cal saber que el salari mitjà el març del 2020 era de 2.114,37 € i si el desglossem per gènere, el dels homes era de 2.385,69 € i el de les dones de 1.826,15 €, que representa una diferència del 23,45% o de 559,54 €. Si anem al març del 2021, el salari mitjà se situava en 2.268,35 €, el dels homes en 2.607,37 € i el de les dones en 1.912,11 €. I malauradament es confirmen les previsions perquè la bretxa ha passat a ser d'un 26,67% o de 695,26 €. En un any, del març del 2020 al mateix mes del 2021, si el salari mitjà dels homes havia augmentat un 9,29%, per sobre de l'increment del salari mitjà, que va ser d'un 7,28%, el de les dones només s'havia incrementat un 4,70%, molt per sota de l'augment del salari mitjà. Cal afegir, però, que durant els mesos més durs de la crisi la bretxa del salari mitjà entre homes i dones va anar fluctuant entre un 18,36% i un 23,23%. Creiem que les STCT van ajudar a fer que la diferència no creixés, però a mesura que hi ha menys treballadors en aquesta situació temporal la bretxa es torna a incrementar.

I si comparem la diferència entre el salari mitjà i el salari per gènere, cal afegir que si bé els homes cobren per sobre del salari mitjà, les dones cobren per sota. El març del 2020, els homes cobraven un 10,40% per sobre del salari mitjà, o el que és el mateix, 207,89 €, i el març del 2021 el seu salari mitjà era un 14,95% superior o de 339,02 €. En el cas de les dones, el mateix mes del 2020 cobraven un 10,79% o 215,65 € menys que el salari mitjà, i el 2021 estaven en un 15,70% o 356,24 € per sota.

Baixem més al detall per veure en quins sectors es trobaven les majors diferències entre homes i dones el març del 2020 i comparem-les amb el mateix mes del 2021.

Sector econòmic amb majors diferències	Març 2020			Març 2021		
	Bretxa	En €		Bretxa	En €	
Activitats sanitàries i veterinàries, Serveis Socials	-24,85 %	-677.85 €	1	-27.44%	-748.43 €	4
Activitats Immobiliàries i Serveis Empresarials	-24.08%	-549.22 €	2	-32.48%	-740.73€	1
Indústries Manufactureres	-22.61%	-527.42 €	3	-27,93%	-651.50 €	3
Producció i Distribució d'Energia elèctrica, gas i aigua	-22.33%	-684.40 €	4	-16,73%	-512.79 €	8
Treball domèstic a la comunitat	-22.32%	-373,70 €	5	-20,56%	-344,26€	7
Comerç i reparació de vehicles de motor	-20,47%	-406,48 €	6	-23,00%	-456,71€	5
Administració pública i Seguretat Social	-14,97%	-409.38 €	9	-10,79%	-295,08 €	13
Construcció	-15,62%	-307,23€	8	-29,12%	-572,60 €	2

En la majoria d'aquests sectors la bretxa salarial s'ha incrementat del 2020 al 2021 amb diferències més grans entre homes i dones, tant en percentatge com en import, i alguns sectors com la construcció, un dels menys impactats durant els mesos posteriors a l'inici de la pandèmia, les activitats immobiliàries i serveis empresarials, i el comerç i reparació de vehicles de motor, dels més afectats durant tota la crisi, en major proporció. Seria interessant poder analitzar per què en el sector de les activitats sanitàries i veterinàries i serveis socials, que ha augmentat en nombre de treballadors durant la pandèmia, s'ha incrementat la bretxa: podria ser perquè els homes s'incorporen en llocs de més responsabilitat i millors salaris i les dones en llocs més precaris i, per tant, amb salaris més baixos? Ara mateix no en tenim la resposta.

A continuació hem classificat els sectors econòmics amb les menors diferències entre gènere.

Sector econòmic amb menors diferències	Març 2020			Març 2021		
	Bretxa	En €		Bretxa	En €	
Organismes extraterritorials	+7,03 %	+150,40 €	1	+22,29%	+479,79 €	1
Educació	-4,03%	-95,69 €	2	-15,89%	-353,21 €	7
Llars que ocupen personal domèstic	-8,27%	-124,21 €	3	-7,06%	-106,01 €	2
Hoteleria	-8,92%	-147,86 €	4	-13,40%	-222,14 €	6
Transport i comunicacions	-13,45%	-308,60 €	5	-11,08%	-254,24 €	4
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	-13,90%	-234,68 €	6	-11,46%	-193,46 €	5
Administració pública i seguretat social	-14,97%	-409,38 €	7	-10,79%	-295,08 €	3

L'únic sector en què la bretxa salarial és positiva, les dones cobren més que els homes, és en dels organismes extraterritorials. Creiem que és perquè, actualment, hi ha més dones fent carrera diplomàtica. Altres observacions a fer són que en hoteleria s'ha incrementat en import però s'ha reduït en percentatge, tot i que el març del 2021 hi havia més dones que homes assalariats en aquest sector. Sorpren que s'hagi triplicat la diferència en import en el sector de l'educació i en el cas contrari, trobem el sector de l'Administració pública i seguretat social, que s'ha reduït la bretxa quasi un terç.

També hem volgut saber en quins sectors han variat els salaris per gènere i veure si coincideixen els augments o disminucions de salaris amb els sectors més impactats i si han estat igual per gènere. A continuació en resumim els resultats.

En el quadre següent, s'han inclòs els sectors econòmics que han tingut els increments més importants en el cas dels treballadors homes i en el cas de les dones. Només repeteix el sistema financer, que té quasi el mateix nombre d'homes que de dones a la massa salarial, tot i que l'increment ha estat millor en import en els homes i en percentatge en les dones, segurament perquè els seus salaris de partida són més baixos. També cal destacar el cas dels assalariats dels organismes extraterritorials, l'únic sector en què les dones tenen millors salaris que els homes, i que confirma que hi ha més dones que homes, i aquesta pot ser una de les raons perquè no hi hagi bretxa salarial vers les dones. En el cas de les llars que ocupen personal domèstic, la

lleugera millora es produeix en el salari de les dones perquè aquestes representen nou de cada deu assalariades d'aquest sector. Per concloure, s'observa que l'increment més alt en el cas dels homes s'ha donat en el sector de la construcció, que ha estat un dels que s'han recuperat millor i abans d'aquesta crisi.

Homes			# H/D	Dones			#D/H
Construcció	16,85%	331,27 €	3.248/ 368	Sistema financer	22,36%	764,14 €	900/ 857
Educació	10,88%	241,92 €	181/ 450	Organismes extraterritorials	16,41%	375,80 €	8/4
Activitats immobiliàries i serveis empresarials	9,11%	207,73 €	2.558/ 2.969	Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	7,92%	188,49 €	48/ 119
Sistema financer	9,02%	854,50 €	857/ 900	Transport i comunicacions	5,16%	102,49 €	373/ 823
Indústries manufactureres	5,54%	129,26 €	957/ 575	Llars que ocupen personal domèstic	4,47%	61,55 €	973/ 99

En el quadre de més avall s'han classificat els sectors amb les disminucions de salari més importants o increments més baixos tant en el cas dels homes com en el de les dones.

Homes			#H/D	Dones			# D/H
Altres activitats socials i serveis personals	-5,65%	-115,85 €	1.817/ 1.346	Altres activitats socials i serveis personals	-10,15%	-168,73 €	1.346/ 1.817
Administració pública i seguretat social	-3,28%	-89,77 €	2.094/ 2.486	Educació	-0,73%	-15,60 €	450/ 181
Treball domèstic a la comunitat	-2,00%	-33,40 €	42/149	Treball domèstic a la comunitat	-0,30%	-3,96 €	149/42
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	-1,06%	-17,92 €	89/55	Hoteleria	+0,13%	+1,99 €	1.766/ 1.758
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	+0,55%	+16,88€	119/48	Indústries manufactureres	+0,29%	+5,18 €	575/ 957

En dos sectors que, a més, també són dels que han patit un gran impacte durant la pandèmia, altres activitats socials i serveis personals, i treball domèstic a la comunitat, els salaris han disminuït en els dos casos, en el primer sector més en les dones i en el segon, més en els homes, tot i que l'import no és gaire elevat. Cal destacar el cas del sector de les indústries manufactureres, que en el cas dels homes estava a la llista dels cinc sectors amb increments més elevats i, en canvi, en el cas de les dones es troba entre els cinc amb menys increment. En el cas contrari hi ha el sector de la producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua, que en les dones és el tercer amb millor increment i en els homes és el cinquè amb l'augment més baix.

Els increments són més importants en els homes, especialment quant als imports, ja que parteixen de salaris més elevats tot i que en percentatges no es dona aquesta correlació perquè els salaris de les dones són menors. Una possible conclusió seria que les dones s'estan reincorporant amb més facilitat i en depèn de quins sector més ràpidament al món laboral, però tot i això la recuperació no és evident, ja que, tot i que les disminucions d'alguns salaris són menors en les dones, partien de salaris més baixos.

Pel que fa al nombre d'assalariats desagregats per gènere, dels 5.323 que s'han perdut del març del 2020 al març del 2021, el 53,97% han estat homes i el 46,03% han estat dones. Tot i això, les dones continuen sent menys en el total d'assalariats: de 20.834 o un 48,50% el març del 2020 passen a ser 18.384 treballadores, o el que és el mateix un 48,84%, el març del 2021, per 22.130 homes o un 51,50% el 2020 a 19.257 assalariats que representen el 51,16% el 2021. Analitzem-ho també per sectors.

Sector	total	homes	s/total	s/baixes	dones	s/total	s/baixes
Hoteleria	-2.743	-1.471	-45,56%	53,63%	-1.272	-41,87%	46,37%
Altres activitats socials i serveis personals	-1.183	-702	-27,87%	59,34%	-481	-26,33%	40,66%
Comerç i reparació de vehicles de motor	-963	-501	-10,87%	52,02%	-462	-10,34%	47,98%
Activitats immobiliàries i serveis empresarials	-369	-207	-7,49%	56,10%	-162	-5,17%	43,90%
Transports i comunicacions	-188	-96	-10,45%	51,06%	-92	-19,78%	48,94%

TEMPORERS: UN COL·LECTIU ESPECIALMENT AFECTAT

A causa del pes que tenen els treballadors temporers en l'economia andorrana, especialment la temporada d'hivern, és important incloure una menció sobre com va viure aquest

col·lectiu el tancament a l'inici de la pandèmia i les dificultats que va patir per tornar al seu país d'origen a causa de les limitacions de moviment existents establertes pels diversos governs. Segons notes de premsa del Govern, en aquelles dates restaven a Andorra després del tancament sobtat de les estacions d'esquí i dels altres sectors en què tenen una àmplia presència més de 4.000 treballadors temporers, dels quals uns 3.000 eren extracomunitaris, fet que dificultava el seu retorn. D'aquests, la gran majoria, uns 2.200, provenien de l'Argentina, Xile i Colòmbia.

A pocs dies del confinament, el Govern va crear un registre de temporers amb l'objectiu de gestionar i facilitar el retorn als països d'origen. Les persones que es trobaven en aquesta situació havien d'omplir un formulari per conèixer les seves circumstàncies personals. El Govern estava en contacte amb les diferents missions diplomàtiques dels països respectius per ajudar en el retorn. Durant aquelles primeres setmanes, molt governs, inclòs el nostre, van organitzar vols de repatriació dels nacionals als quals la pandèmia va sorprendre a l'estranger. Tot i això, i vista l'evolució tan ràpida de la pandèmia, alguns governs, com en el cas de l'argentiní, van cancel·lar aquests vols. En aquell moment, el Govern d'Andorra va prendre altres mesures per pal·liar la situació que patien els temporers que no havien pogut tornar encara al seu país com allargar-los el permís de residència fins al 2 de maig i, per tant, també la cobertura sanitària, i juntament amb els comuns més afectats i les ONG locals van facilitar-los ajudes per a la manutenció.

Sense que es puguin desagregar les dades per temporers o residents, la botiga solidària de Creu Roja Andorrana va atendre un màxim de 619 persones en el pic de la pandèmia i el maig del 2021 encara donava suport a 308. Per part de Càritas Andorrana, i segons es desprèn de la Memòria del 2020, va atendre el triple de persones a través de diferents programes, de les quals 1.442 eren temporeres que van rebre ajuda, com ara lots de menjar, vals de compra i també roba.

Posteriorment, el Govern va ampliar el permís de residència fins al 15 de maig a aquells temporers que encara no havien pogut tornar al seu país i també va aplicar altres mesures, com ara la pròrroga dels contractes de lloguer. Tot i que a mitjan maig del 2020 més de 1.000 temporers havien tornat a l'Argentina, Xile, el Brasil, Colòmbia, Mèxic i el Perú, gràcies a vols coordinats des del ministeri d'Afers Exteriors, es va haver de decretar una nova pròrroga fins al 31 de maig, vist que encara no totes les persones d'aquest col·lectiu havien pogut ser repatriades, especialment les de nacionalitat argentina, per les estrictes mesures que estava aplicant el govern d'aquell país. Sense dades oficials i amb l'obertura de les fronteres als visitants l'1 de juny del 2020, alguns centenars de temporers es van quedar a Andorra esperant trobar una feina durant els mesos d'estiu i allargar l'estada al país fins arribar a la següent

temporada d'hivern amb l'esperança que fos més normalitzada i les estacions d'esquí, així com d'altres serveis orientats al turisme, poguessin tenir activitat (tot i que avui sabem que no van poder obrir totalment durant la temporada 2020-2021 perquè encara hi havia restriccions i limitacions a causa de la pandèmia).

Hem pogut veure com els temporers han estat un dels col·lectius més afectats per la pandèmia i això es reflecteix en el nombre total d'assalariats. Gràcies a l'arribada dels temporers d'hivern, el quart trimestre de l'any era sempre el període amb el nombre d'assalariats més gran. Alhora, el tercer trimestre era el que tenia el nombre més baix. Així, el primer trimestre del 2019 s'havien registrat un total de 41.995 assalariats i el del 2020, un total de 42.964, però el mateix trimestre del 2021 eren 37.641. Aquesta xifra està per sota dels assalariats del tercer trimestre del 2019. A causa de les restriccions de la pandèmia, aquesta tendència va canviar durant el 2020 fins ara. Durant el 2020, el trimestre amb el nombre més baix d'assalariats, amb 36.032, va ser el segon, que coincideix amb els mesos de confinament i de tancament total d'aquests negocis no essencials. El tercer trimestre es va recuperar lleugerament, passant a 37.520 amb l'obertura parcial d'hotels i restauració, a més dels comerços, i es va mantenir estable durant el quart trimestre del 2020, amb 37.334, i el primer del 2021, amb els abans mencionats 37.641 assalariats.

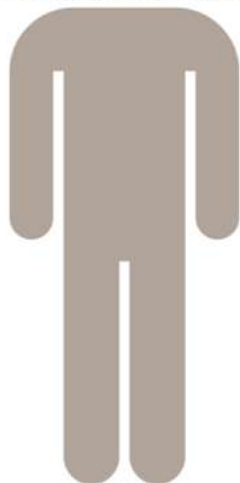
DE 30 A 237 PERSONES AMB PRESTACIÓ D'ATUR

Una de les dades que més han notat les conseqüències de la pandèmia ha estat la de persones que reben una prestació per desocupació involuntària. Des del febrer del 2020 s'han incrementat les persones amb prestació d'atur un 690%, passant de 30 a 237 el maig del 2021, mes que va assolir la xifra més elevada recollida fins ara. Pensem que el pic de persones que reben una prestació per desocupació involuntària està allunyat en el temps dels primers mesos de la pandèmia per varies raons: la primera, que cal cert temps per fer els tràmits al Servei d'Ocupació i rebre una resposta positiva o no i començar a rebre la prestació. Una altra és perquè durant els primers mesos de tancament de negocis, moltes empreses es van començar a acollir a les STCT però al cap dels mesos alguns petits negocis van haver d'anar reduint la plantilla.

El perfil de les persones que estan en situació de desocupació involuntària i reben una prestació abans i després de la pandèmia ha variat lleugerament. També el perfil de les persones més i menys afectades és diferent, com podem veure a continuació. Amb aquests primers resultats, podríem concloure que la pandèmia, en l'àmbit laboral, ha afectat més les dones que els homes i que està sent una crisi en què la qüestió de gènere és important, com ho ha estat en d'altres crisis.

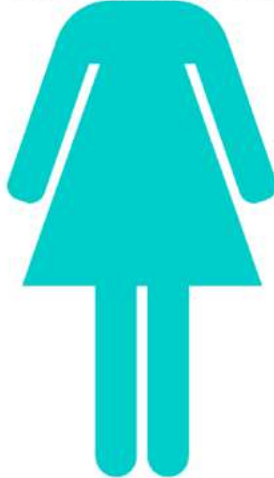
ABANS DE LA PANDÈMIA (GENER 2020)

Home de 40-59 anys
Nacionalitat espanyola
Amb més de 20 anys de residència

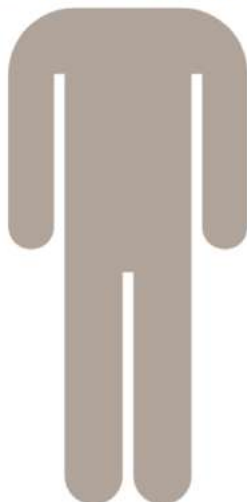
POST-PANDÈMIA (MAIG 2021)

Dona de 40 - 59 anys
Nacionalitat espanyola
Amb més de 20 anys de residència

MENYS AFECTADES

Home de més de 60 anys
Nacionalitat espanyola
Amb 10 - 19 anys de residència

MÉS AFECTADES

Dona de 18 - 25 anys
Altres nacionalitats
Amb 5 - 9 anys de residència

LES PERSONES EN RECERCA DE FEINA S'INCREMENTEN UN 210%

Els llocs oferts al Servei d'Ocupació del Govern s'han anat adaptant als moments que s'han viscut des de l'inici de la pandèmia. En global, el mes de febrer del 2020 s'oferien un total de 964 llocs a les diferents categories. A causa de la baixada de la demanda de personal pel tancament de gran part d'empreses, al maig només se n'oferien 396, que equivalia a un 58,92% menys que tres mesos abans. I un any després continuava la poca demanda, amb 486 ofertes el març del 2021, molt inferior encara als nivells prepandèmics.

Analitzem-ho ara per grups. Si el grup dels treballadors de serveis de restauració, personals, protecció i venedors de comerços sempre és el que habitualment ofereix més llocs de treball, durant les setmanes de confinament i la desescalada posterior el grup que més llocs de treball oferia va ser el de la construcció. Així, els mesos en què la construcció oferia més llocs de treball, de juny a octubre del 2020 i els mesos de febrer i març del 2021, coincideixen amb els mesos de més obertura del sector turístic per un possible transvasament de treballadors entre aquests dos sectors. Així mateix, el grup de treballadors de serveis de restauració, personals i protecció i venedors de comerços és el que ha patit la davallada de llocs oferts més important, passant de 356 llocs oferts el febrer del 2020 al punt més baix, amb 62 el febrer del 2021, i amb 278 el maig del 2021, encara per sota dels nivells d'abans de la pandèmia. Tenint en compte que aquest sector econòmic va estar totalment o parcialment tancat durant molts mesos, aquestes dades van en línia amb les mesures cautelars que es van haver de prendre per frenar l'avenç del virus. A l'altra banda es troba el grup format pels artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres, la construcció i la mineria, tret dels operadors, que ha tingut pics de 247-249 entre el juliol i el setembre del 2020, doblant els llocs que s'oferien el maig del 2021 i quasi doblant els que s'oferien el febrer del 2020 i triplicant la mitjana de tot el 2019.

On també s'observa i es donen pistes de l'abast de la crisi provocada per la covid-19 i es mostren canvis que s'han produït durant aquests darrers mesos és quan s'analitzen les dades sobre els demandants de feina al Servei d'Ocupació del Govern. El pic més alt de demandants va ser el maig del 2020, amb 2.214, que suposava un increment de 1.500 des del febrer del 2020, o el que és el mateix, un augment del 210%. A partir del juny del 2020 el nombre de demandants va començar a baixar molt gradualment, però fins a situar-se a 1.840 el maig del 2021, molt per sobre encara de les dades que es donaven abans de la pandèmia.

Els dos primers mesos de pandèmia l'increment més important de demandants de feina al Servei d'Ocupació del Govern va ser en recerca. Si el mes de febrer del 2020 hi havia 442 demandants en recerca i 272 en millora, el mes d'abril, en ple confinament i encara sense les STCT en funcionament, es va passar a 1.251 persones en recerca i a 365 en millora, que suposa un increment del 183,03% i del 34,19%, respectivament. Això pot venir a demostrar que en les

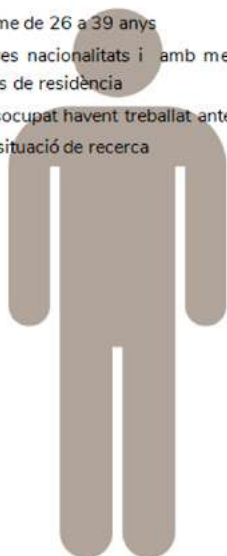
primeres setmanes de confinament i de tancament de negocis i mentre s'esperava que es posés en marxa el paquet de mesures que inclourien la nova figura de les STCT es van produir alguns acomiadaments.

Pel que fa al perfil, al cap d'un any s'ha tornat al mateix de persona demandant que el que es donava més habitualment abans de la pandèmia, tot i que aquest ha variat durant els mesos més difícils de la pandèmia. Es podria afirmar que especialment els primers mesos de la crisi, els més afectats van ser els treballadors dels sectors turístics i relacionats amb la temporalitat d'hivern. I una vegada més, es confirma que les dones són les més afectades per les crisis que tenen un component laboral, ja que parteixen d'una situació més vulnerable que els homes.

PERFIL DE LES PERSONES DEMANDANTS DE FEINA AL SERVEI D'OCUPACIÓ

DURANT LA PANDÈMIA

Home de 26 a 39 anys
 Altres nacionalitats i amb menys de 5 anys de residència
 Desocupat havent treballat anteriorment
 En situació de recerca

ABANS I DESPRÉS DE LA PANDÈMIA

Dona de 40-59 anys
 Nacionalitat andorrana o amb més de 20 anys de residència al país
 Desocupada de menys de 6 mesos
 En situació de recerca

Al cap dels mesos s'observa que els col·lectius que es van anar incorporant abans al mercat laboral eren perfils en recerca, dones, de 26 a 39 anys i jubilats, d'altres nacionalitats i amb residència de menys de cinc anys. En canvi, els grups que estan tenint més dificultats per tornar al mercat laboral són perfils en situació de millora, homes de més de 60 anys, de nacionalitat andorrana o més de vint anys de residència i desocupats entre 6 i 12 mesos.

4.4. EN L'ÀMBIT DE LA SALUT

En aquest apartat, a més de recollir les dades de les persones que han patit la malaltia, també es volia conèixer de manera descriptiva com ho havia patit el nostre sistema sanitari. El tancament i confinament que es decretava el 13 de març del 2020 i les diverses mesures que s'han anat aplicant: mascareta, distanciament social, aforament limitat, teletreball, limitacions en desplaçaments entre països i vacunació, entre d'altres, que han anat evolucionant al llarg dels darrers mesos en línia amb l'evolució de la situació sanitària, tenien i han tingut com a primer objectiu evitar el col·lapse del sistema.

Després de més de 18 mesos des del començament de la pandèmia, se sap per l'experiència en d'altres països que la salut mental ha empitjorat, que l'obesitat i el sobrepès han augmentat a més de ser un factor de risc de contraure la malaltia de manera més greu, que s'hauran de doblar els esforços per contrarestar els efectes del consum d'alcohol i altres substàncies nocives, que les llistes d'espera per actes quirúrgics i per visites mèdiques s'han allargat, que algunes malalties greus han estat detectades més tard o que els malalts han pogut tenir algunes dificultats per seguir els tractaments, i que hi ha hagut discontinuïtat en els programes de vacunació, entre altres.

Tot i que a Andorra no ha estat possible obtenir dades sobre l'evolució que han patit aquests aspectes, hem intentat fer una extrapolació amb dades d'altres països o territoris malgrat que les situacions i els sistemes sanitaris tan abans de l'emergència com durant i actualment siguin diferents i difícilment comparables.

Comencem per tenir una visió global d'aquesta pandèmia amb dades de la Johns Hopkins University & Medicine, a 23 de setembre, i de *ourworldindata*, a 26 de setembre. En els quadres i mapes següents fem un resum dels casos de covid registrats a diferents països així com de les defuncions que, malauradament, s'han produït. També incloem la situació de les campanyes de vacunació. Sense entrar en el detall, s'hi poden observar les grans diferències entre països i entre continents tant en el nombre de casos com en la mortalitat, i com estan encarant l'administració dels vaccins, i és una mostra de les desigualtats que encara hi ha avui en dia al món.

Dades en milers a excepció d'Andorra i Nova Zelanda	Casos	Defuncions	Dosis de vacunes administrades	% de població vacunada amb la pauta completa	% de població vacunada amb la 1a dosi	% de població vacunada

Andorra	15.153	130	93.430	61,7%	8,5%	70,2%
Espanya	4.940	86	69.549	77,4%	2,8%	80,2%
França	7.061	117	92.262.	63,7%	9,9%	75,6%
Xina	108	4	2.186.583	70,8%	5,4%	76,2%
EEUU	42.553	681	386.100	54,2%	9,0%	63,2%
India	33.563	446	840.665	15,2%	29,0%	44,2%
Brasil	21.283	592	224.901	38,5%	30,3%	38,8%
Nova Zelanda	4.145	27	4.917.531	34,9%	30,33%	65,2%
Sud-Àfrica	2.892	86	16.755	13,7%	6,36%	20,0%
Zona Euro	n/d	n/d	n/d	61,7%	4,8%	66,5%
Mundial	+ de 230 milions	aprox. 4,8 milions	+ de 6.000 milions	32,2%	11,7%	43,9%

CASOS DE COVID-19/DEFUNCIONS

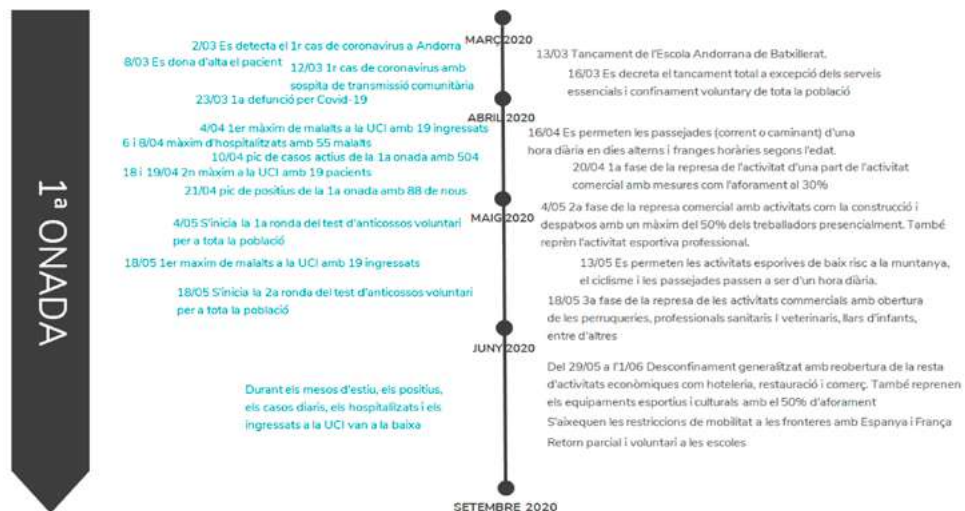
(en milers a excepció d'Andorra i Nova Zelanda)

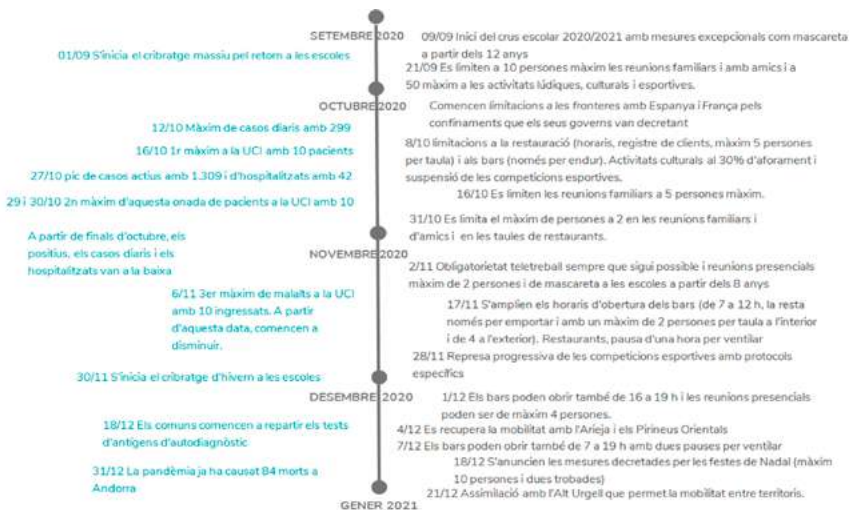
DOSIS DE VACUNES ADMINISTRADES/% DE POBLACIÓ AMB LA PAUTA COMPLETA
(en milers a excepció d'Andorra)

A continuació recollim en format cronològic l'evolució de la pandèmia en l'àmbit sanitari a Andorra amb les diferents onades i la relació amb les mesures excepcionals que el Govern havia d'anar decretant per pal·liar-ne les conseqüències.

2ª ONADA

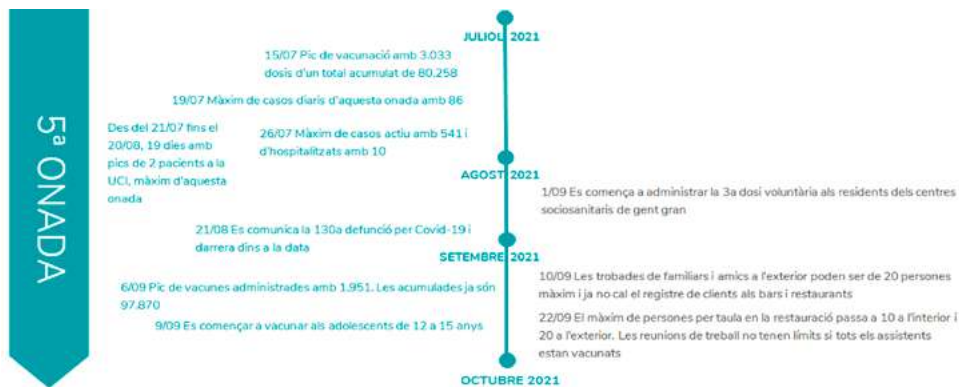

3ª ONADA

4ª ONADA

Fons: elaboració pròpia amb informació extreta dels comunicats de Govern i de les gràfiques del Diari d'Andorra.

Per les dades incloses en aquest resum cronològic es pot deduir que l'activitat del sistema sanitari andorrà es va veure molt afectada. Així s'explica a la memòria del Sistema Andorrà d'Atenció Sanitària (SAAS) corresponent al 2020: "L'activitat assistencial que el SAAS venia desenvolupant al llarg dels darrers anys es va veure severament afectada per la imperiosa necessitat d'atendre els malalts COVID. Respecte a l'activitat del 2019, les estades hospitalàries van disminuir un 10% i l'activitat a Urgències, consultes externes i gabinets d'exploracions van davallar entre un 20% i un 30%."

Segons la memòria, el 2020 hi va haver 635 ingressos per covid-19, dels quals 482 van ser a la planta d'hospitalització i 153 a El Cedre. La mitjana de llits ocupats per covid va ser de 28. El mateix any es van donar 61 altes de pacients amb covid-19 ingressats a l'UCI, l'estada mitjana a l'UCI va ser de 29 dies i la taxa de mortalitat, del 31,14%.

Tot i que fonts mèdiques confirmen que durant els primers mesos de la pandèmia i el confinament es van haver de cancel·lar o posposar operacions quirúrgiques no d'urgència, les dades d'activitat quirúrgica entre el 2019 i el 2020 mostren un lleuger increment, de 2.803 el 2019 a 2.823 el 2020, en les intervencions amb ingrés, i un augment important en els actes de cirurgia major ambulatoria, de 1.234 el 2019 a 1.724 el 2020. Una interpretació positiva d'aquestes dades podria ser que, tot i la baixada d'activitat no relacionada amb la covid-19 durant uns mesos, es van recuperar les intervencions durant els mesos posteriors i donar atenció a tots els pacients que la requerien.

Sense dades d'Andorra, hem buscat informació sobre l'evolució de les llistes d'espera a Espanya i el que sí que es pot afirmar és que del desembre del 2019 al juny del 2020 el temps mitjà

d'espera per les onze intervencions quirúrgiques més comunes⁹ va augmentar en un 52%, passant de 92 a 140 dies. Si s'inclouen cinc tipus d'intervencions¹⁰ més, la mitjana va passar de 107 a 170 dies, un 58% més de temps d'espera. Si les tornem a analitzar a desembre del 2020, s'observa que s'han recuperat amb més o menys mesura respecte al juny del 2020, però encara estan per sobre dels temps d'espera a final del 2019: 114 dies de temps mitjà d'espera per les onze operacions més comunes i 166 dies per a la resta d'operacions, encara un 28% i un 55% més, respectivament, que el 2019. Per intentar anar recuperant i rebaixant les llistes d'espera, alguns hospitals van començar a operar en dissabte, com ara l'Hospital Universitari de Bellvitge, a l'Hospitalet de Llobregat.

Les llistes d'espera per a consultes amb especialistes a Espanya també es van veure afectades. Si el desembre del 2019 era de 88 dies de mitjana, el juny del 2020 va passar a 115, que representa un increment del 30%, i el desembre del 2020 es va recuperar, baixant a 99, encara un 12% per sobre d'un any abans. En tot aquest període, l'especialitat amb la mitjana de temps d'espera més alta era traumatologia i la que tenia menys dies d'espera era ginecologia.

Sense dades d'Andorra i tot i que els sistemes sanitaris no són comparables, les llistes d'espera durant l'any 2020 a Espanya es van incrementar entre un 30% i un 58%, depenent de si eren actes mèdics o visites a especialistes.

Amb les dades que es publiquen a la memòria del SAAS sí que s'observa una disminució de casos que han requerit intervencions quirúrgiques en els actes més comuns¹¹, passant de 2.011 el 2019 a 1.624 el 2020, que representa una baixada del 19%. Tots els tipus d'actes quirúrgics inclosos en la publicació han disminuït els casos diagnosticats, sent els relatius als procediments sobre espatlla, colze i avantbraç i les cesàries els que ho han fet més, amb un 37% i un 33%, respectivament. Els que han baixat en menor proporció han estat els relatius als altres procediments del sistema nerviós i relacionats, amb un 5%, i als procediments sobre mà i canell, amb un 12%.

9 Aquestes són les intervencions incloses en aquesta categoria: cataracta; hèrnia inguinal / crural; pròtesi de maluc; artroscòpia; varius MM. II.; colecistectomia; *hallux valgus*; adenoamigdalectomia; hipertròfia benigna de pròstata; quist pilonidal, i túnel carpià.

10 Aquestes són les intervencions que s'afegeixen: pròtesi de genoll; cirurgia cardíaca valvular; *by-pass* coronari; angioplàstia percutània transluminal (PCTA), i histerectomia.

11 Els actes inclosos són els següents: procediments sobre ull, excepte òrbita; procediments en genoll i part inferior de la cama excepte peu; procediments sobre hèrnia engonal, femoral i umbilical; altres procediments sobre oïda, nas, boca i coll; cesària; procediments sobre espatlla, colze i avantbraç; procediments sobre mà i canell; altres procediments del sistema nerviós i relacionats; colecistectomia laparoscòpica, i apendicectomia.

Pel que fa als actes mèdics en els grups amb diagnòstic més freqüent han augmentat els casos de 1.318 el 2019 a 1.544 el 2020, un 17% més. D'aquests actes, els que han tingut més increment de casos han estat els relatius als parts, que quasi s'han doblat amb un augment del 94%, de 267 a 519 casos, i als càlculs urinaris i obstrucció del tracte urinari superior adquirit, amb un 74%, de 175 a 304. I són els únics que han augmentat en aquest període juntament amb els referits a altres problemes de l'espatlla i coll, fractures i ferides. De la resta d'actes i que han patit un descens de casos el 2020 respecte al 2019, els casos d'infeccions de ronyó i tracte urinari, i els d'insuficiència cardíaca han baixat un 33% i un 34%, respectivament. Havent obtingut només aquestes dades, no en podem extreure cap conclusió fefaent. Per les disminucions i com veurem a continuació, podria ser a causa de no voler anar a l'hospital vista la situació complicada que s'estava vivint durant els mesos de confinament. Això no seria preocupant si no hagués comportat una manca de diagnòstic d'altres malalties o un retard a l'hora de diagnosticar alguna malaltia greu. Pels increments i sense que haguem pogut confirmar aquesta teoria, podria ser que fossin visites i actes mèdics que habitualment els pacients decideixen fer fora d'Andorra i que a causa de les limitacions perllongades de mobilitat a les nostres fronteres s'hagi fet el seguiment a l'hospital.

Altres dades que també s'inclouen a les memòries fan referència als pacients visitats a Urgències, que han baixat d'un any a l'altre. Si el 2019 van ser 40.569 a l'hospital i 1.533 al Pas de la casa, el 2020 van ser 28.766 a l'hospital, un 29% menys, i 1.145 al Pas de la Casa, un 25% menys. Va ocórrer el mateix amb les visites als centres d'atenció primària (CAP). Les visites presencials als CAP van disminuir un 43%, de 112.729 el 2019 a 64.737 el 2020, així com les visites a domicili, amb un 15% menys, de 9.715 a 8.280. Tot i la introducció de les visites telefòniques, amb un total de 567 de realitzades, no va compensar les presencials. La baixada es repeteix al CAP del Pas de la Casa, amb un 49% menys de visites, de 3.431 a 1.753, i tot i el reforç de consultes telefòniques, amb 73 de realitzades, tampoc es va arribar a les xifres d'abans de la pandèmia.

Aquestes dades poden tenir dues lectures. Una és que creiem que és degut a la baixada d'activitat en general (estacions d'esquí tancades, menys desplaçaments...) però també al fet que s'evitava anar a l'hospital o al CAP si no era estrictament necessari. Si això darrer es pogués confirmar voldria dir que s'està fent un ús excessiu de l'assistència sanitària que ofereixen tant els serveis d'Urgències com els CAP, amb visites que potser no serien necessàries. La part negativa seria la manca d'accés a serveis de salut a causa de la situació excepcional que s'estava vivint i que pot tenir conseqüències en la salut de la població d'Andorra a curt i mitjà termini. Tant si era per por a anar a Urgències, al CAP o a visitar-se, com per la derivació i focalització d'atenció als malalts de covid, ens podem trobar persones amb malalties greus i amb deteccions tardanes. El que sí que podem confirmar és que fonts hospitalàries ens han assegurat que els pacients oncològics no van deixar de rebre el tractament ni les visites necessàries durant els mesos de confinament. En converses amb l'Associació Andorrana contra el Càncer (ASSANDCA) ens confirmen que els

tractaments i visites a Andorra es van continuar fent, incloses les sessions de radioteràpia a l'estranger, tot i el confinament, i només afegeixen que algunes proves que s'havien de fer fora de les nostres fronteres van patir esperes de fins a tres mesos, coincidint amb el període més estricte de limitacions de l'inici de la pandèmia.

Un altre servei de salut a destacar és la vacunació infantil. Si bé, i segons una nota de premsa conjunta d'UNICEF i l'OMS, en l'àmbit mundial hi ha hagut un retrocés en la vacunació infantil, especialment en països d'ingressos baixos i mitjans, fonts mèdiques d'Andorra ens asseguren que al nostre país no es van interrompre les vacunes infantils de rutina. I les dades publicades ho confirmarien i en el cas que no patissin retard o si en van patir durant les primeres setmanes del confinament, s'ha recuperat amb la desescalada. Segons l'Observatori de la Infància del 2021, el percentatge d'infants de 4 anys escolaritzats vacunats contra la diftèria-tètanus-tos ferina el 2019 era del 99,07% amb primovacunació (3 dosis de DTPa) i del 94,89% amb primovacunació i *booster* (4 dosis de DTPa). Per al mateix grup el 2020 era d'un 98,18% en DTPa3 i en 96,89% en DTPa4.

Un altre dels temes que més preocupen, fins i tot abans de la pandèmia, i que cada cop més ha de ser considerat com a prioritari en les polítiques públiques de salut, és la salut mental. Si la mateixa Organització Mundial de la Salut (OMS) ja demanava el 2018 que els governs reforcessin la resposta i els "esforços per desenvolupar i aplicar polítiques relatives a la salut mental", ara després de la pandèmia les Nacions Unides (ONU) declaren que la salut mental cal que "estigui al capdavant i al centre de cada resposta nacional per a la recuperació de la pandèmia de la covid-19".

Al possible augment de casos degut a la incertesa viscuda, a les conseqüències que la pandèmia està tenint en les persones i les famílies, amb confinament, teletreball, limitacions de mobilitat, pèrdua d'ingressos i que poden derivar en casos d'angoixa, d'ansietat i de depressions, s'hi afegeix la possible afectació a l'accés dels serveis amb consultes que han passat de presencials a telemàtiques, per exemple. En nota de premsa publicada per l'OMS l'octubre del 2020 i que feia referència a un estudi que incloïa dades de més de 130 països, més del 60% afirmaven que els serveis d'atenció a la salut mental s'havien vist pertorbats per la pandèmia tot i que un 80% dels països d'alts ingressos també declaraven que havien utilitzat la telemedicina i la teleteràpia per compensar les dificultats d'accés a aquests serveis.

L'atenció a persones amb trastorns de salut mental ha augmentat un 14% respecte el 2019, tot i que no es pot confirmar que tingui relació directa amb la pandèmia.

A Andorra i en roda de premsa amb motiu del Dia mundial de la salut mental, el cap del servei en aquella data, el Dr. Joan Escoter, declarava que no podia confirmar que aquest increment fos degut exclusivament a les conseqüències de la pandèmia. Alhora, afegia que es podria donar un increment de les consultes els mesos següents. Aquesta

informació es complementa i va en la mateixa línia que la que s'inclou en l'apartat de benestar subjectiu en aquest estudi.

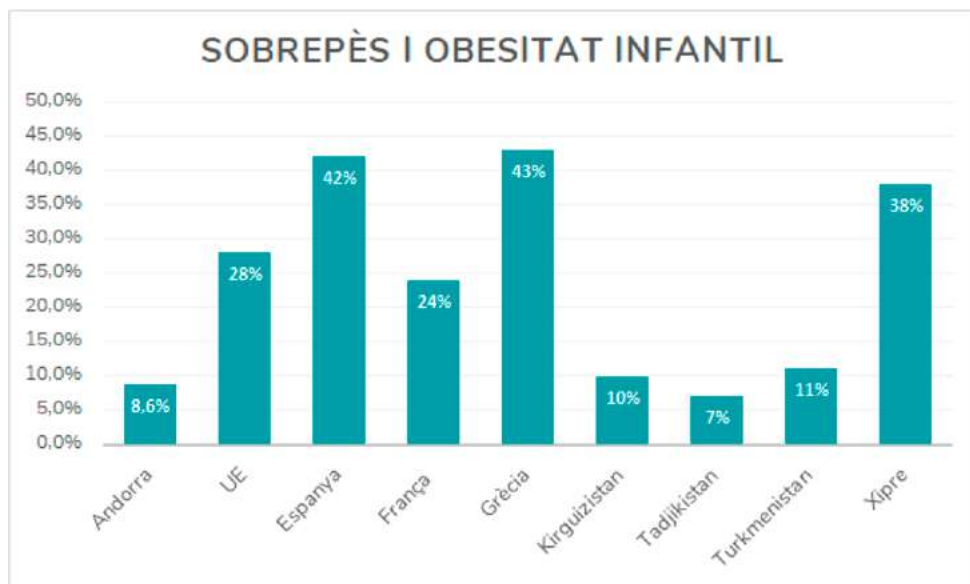
El Col·legi Oficial de Psicòlegs d'Andorra (COPSIA) va oferir un servei gratuït d'atenció de forma telefònica per atendre les necessitats psicològiques i altres aspectes directament relacionats amb el confinament, com ara l'angoixa davant una situació desconeguda, incerta i excepcional. Com ells mateixos informen en el comunicat del juny del 2020, les consultes van anar evolucionant amb la crisi i també en van rebre sobre possibles conflictes familiars o com superar el dol. Durant les setmanes que es va oferir aquest servei, es van atendre prop de 300 persones que havien manifestat diversos neguits i malestar psicològic que requerien l'atenció per part d'un professional. Cal destacar que de les persones ateses, 59 ho havien estat per professionals de la salut mental amb anterioritat, a 20 de les quals se'ls va aconsellar reprendre el seguiment amb el psicòleg o psiquiatre habitual, i que 62 persones van requerir ser derivades a un professional per rebre un seguiment terapèutic.

Amb dades de l'Observatori de la Infància d'UNICEF Andorra publicat el setembre del 2021, durant l'any 2020 el Servei de Salut Mental va atendre un total de 171 primeres visites i 1.604 visites programades d'infants de menys de deu anys. El 2019 s'havien atès 205 primeres visites i 1.403 visites programades a infants menors de deu anys. Com que les conseqüències de la pandèmia són encara molt recents, aquesta serà una dada a seguir per veure'n l'evolució.

Per acabar aquest apartat sobre la salut mental, només afegir que caldria donar una especial atenció als col·lectius de professionals sanitaris, ja que són un grup directament afectat durant tots aquests mesos de pandèmia, i que la seva salut mental s'ha vist greument alterada, com indiquen alguns estudis. A Espanya, per exemple, el projecte MINDCOVID va concloure que després de la primera onada de la pandèmia, el 45,7% dels professionals sanitaris participants en l'estudi presentaven risc alt de patir algun tipus de trastorn mental i necessitaven una avaluació professional per confirmar la presència d'un trastorn mental. També van observar que el 14,5% presentaven un trastorn mental discapacitant, amb repercussions negatives clares en la seva vida professional i social. Les patologies més freqüents eren depressió, amb un 28,1%, i pànic, amb un 25,0%, seguides d'ansietat, amb un 22,5%, estrès posttraumàtic, amb un 22,2%, i, a més distància, l'abús de substàncies, amb un 6%. Com declarava el president del COPSIA en una entrevista a El Periòdic d'Andorra el mes de gener passat, si es fes un estudi similar al país els resultats podrien ser semblants tot i que cal tenir en compte que la situació del nostre sistema sanitari no va arribar a ser mai tan extrema com la del país veí.

L'estudi MINDCOVID també inclou dades sobre els intents de suïcida o la ideació suïcida. Si s'estima que entre un 0,7% i un 0,9% de la població general té idees suïcides, entre els professionals sanitaris espanyols al llarg de la primera onada va augmentar fins al 3,5%. A més, un 0,1% dels més de 9.000 professionals participants en l'estudi van admetre algun intent de suïcida. Aquesta informació ens serveix per introduir el tema dels suïcidis a Andorra, dels quals no hi ha dades i que seria molt interessant obtenir i fer públiques, per poder posar en marxa els programes de prevenció i atenció que calguessin com advoca l'OMS amb el seu programa LIVE LIFE. Cal tenir en compte que actualment i globalment una de cada cent defuncions es produeix per suïcida, situant-se entre les principals causes de mort a tot el món i la quarta entre els joves de 15 a 29 anys, després dels accidents de trànsit, la tuberculosi i la violència interpersonal, segons dades de l'ONU a setembre del 2021. I segons l'OMS, cada any moren més persones per suïcida que per càncer de mama o per les guerres, per citar algun exemple. Sense dades concloents, s'estima que les ràtios de suïcidis i d'intents de suïcida podrien haver augmentat a causa de la pandèmia. Això es creu possible ja que les mesures que s'han hagut de prendre per pal·liar els efectes del coronavirus inclouen l'aïllament, sense poder trobar-se amb familiars o amics i mantenint sempre la distància social, i la soledat, en els casos de les persones que viuen soles, són dolentes per a la nostra salut, tant física com mental. I aquí cal afegir les preocupacions o l'estrès que vingui causat pels problemes econòmics de la unitat familiar, en el cas que alguns dels membres hagin perdut la feina o estiguin en STCT.

Un altre tema de salut del qual pensem que cal estar a l'aguait és l'obesitat i el sobrepès i la seva evolució durant i després del confinament. Si ja és conegut que l'obesitat entre els joves augmenta el risc de patir el coronavirus de forma més greu, també estan començant a publicar-se articles i dades que confirmen que han anat en augment des del confinament. Sense dades corresponents als adults a Andorra, ens focalitzarem en les dades que publica l'Observatori de la Infància provinents del programa de les exploracions que realitza el Servei de Salut Escolar. Amb dades dels cursos 2018-2019 i 2019-2020, s'observa que un 4,4% el 2018 i un 5,7% el 2019 dels alumnes de maternal mitjans, de 4 i 5 anys, que un 9,8% i un 8,6% dels de primer de primària, de 6 i 7 anys, i que un 17,2% i un 16,1% dels de sisè de primària tenien sobrepès o obesitat. En totes les franges d'edat, el percentatge és superior entre els nens que entre les nenes. Amb les dades del proper curs podrem veure si el confinament ha tingut algun impacte en aquestes dades.

Fons: elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de la Infància del 2021 i WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) Report on the fourth round of data collection, 2015-2017. Per a Andorra, dades d'infants de 6 i 7 anys del curs 2019-2020 i per a la resta, dades d'infants de 7 a 9 anys del curs 2016-2017.

En el darrer informe publicat per l'oficina de l'OMS a Europa en el marc del programa *Childhood Obesity Surveillance Initiative* (COSI) per estandarditzar la supervisió de l'obesitat i el sobrepès infantil en què han participat 38 països amb dades corresponents al curs 2016-2017, s'observa que, en l'àmbit general, la prevalença del sobrepès (inclosa l'obesitat) era del 29% entre els nens i del 27% en les nenes de 7 a 9 anys. Els països amb els índexs més elevats són Xipre, Espanya i Grècia, entre el 38% i el 43%, i els que els tenen més baixos són el Tadjikistan, el Kirguizistan i Turkmenistan, que estan entre el 7% i l'11%. Podem concloure que Andorra es trobaria a la part baixa de la taula.

Diferents informes de l'OCDE mostren que el consum d'alcohol i altres substàncies durant la primera onada de la covid-19 ha augmentat. Centrant-nos en el consum de begudes alcohòliques, i segons dades d'onze països europeus, un 36% de les persones van afirmar haver incrementat el seu consum d'alcohol durant el confinament. Tot i estar els bars, restaurants i locals d'oci tancats, que podria dur a pensar que el consum social de begudes alcohòliques podria disminuir, les vendes van anar a l'alça a les botigues i supermercats tant físics com *online*. Sense dades de consum de drogues i alcohol a Andorra, i per seguir-ne l'evolució en la segona

fase d'aquest estudi, incloem com a indicador la despesa total mitjana familiar en el grup de begudes alcohòliques, tabac i narcòtics, que el 2019 va ser de 397 € l'any i que és la darrera dada disponible fins ara.

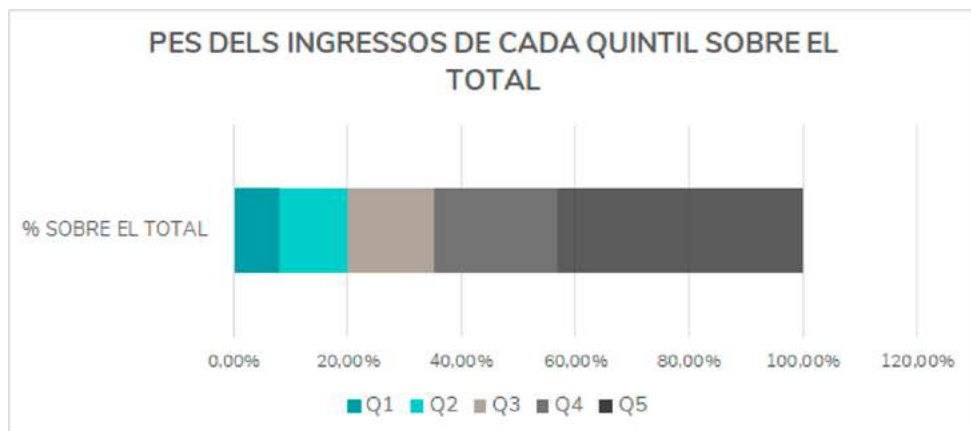
4.5. EN L'ÀMBIT SOCIAL

En aquest apartat posem el focus en l'afectació que la pandèmia està tenint en els aspectes socials. Aquesta crisi ha estat originàriament sanitària ja que ha estat a causa de l'aparició i propagació d'un virus, però ha impactat en l'àmbit econòmic i laboral amb el confinament i el tancament de certs negocis i les conseqüències s'estan notant en l'àmbit social. Així, veurem com els pressupostos familiars i les condicions de vida han evolucionat, també si les ajudes socials, les ja establertes i les extraordinàries han ajudat a pal·liar la situació, si el benestar material i subjectiu de les persones, adults i infants, s'ha vist alterat en aquests darrers mesos, i si la pobresa o la precarietat han augmentat, entre d'altres aspectes.

Comencem per l'Enquesta de condicions de vida que publica anualment Estadística i que inclou dades sobre la distribució personal de la renda i sobre el risc de pobresa i exclusió social, tot i que només està disponible amb els resultats del 2019. La nota sobre el 2020 no es publicarà fins a final de desembre d'aquest any. Tot i això, i tenint en compte que aquest estudi es repetirà a 18 mesos vista, incloem les dades del 2019 (basades en els ingressos del 2018) i així es podran comparar en la segona fase d'aquest treball.

La classificació per quintils ens permetrà conèixer la distribució dels ingressos entre la població ordenats de menys a més ingressos formats pel 20% de població cadascun. Així, el quintil I inclou el 20% de població amb els ingressos més baixos i, per tant, en situació de més vulnerabilitat, i el quintil V correspon al 20% de la població amb més ingressos. Dit això, el segment de població que es trobava en el Q1 el 2019 ingressava un màxim de 13.808 € i obtenia el 7,9% dels ingressos totals, el 20% del Q2 tenia uns ingressos que anaven de 13.809 € a 18.308 € representant el 12,1% dels ingressos totals, la població del Q3 obtenia ingressos que anaven de 18.309 € a un màxim de 23.411 € i el 15,1% dels ingressos totals, el grup que formava el Q4 ingressava entre 23.412 € i 35.413 € i significava el 21,8% del total d'ingressos i, per acabar, el 20% del Q5 tenia uns ingressos superiors a 35.414 € i representava el 43,1% dels ingressos totals.

Visualitzant aquestes dades en el següent gràfic, s'observa que els dos quintils més precaris obtenen només el 20% dels ingressos totals i que els tres quintils restants representen el 80% dels ingressos totals.

Altres indicadors per mesurar la desigualtat són el S80/S20 i el coeficient de Gini. L'indicador S80/S20 mesura a través de ràtios entre quintils i serveix per interpretar la relació entre els ingressos obtinguts pel 20% de la població del quintil més alt, amb relació als ingressos del 20% de la població del quintil més baix. El 2019 aquest indicador se situava en un 5,4, que vol dir que per cada euro que ingressa una persona del Q1, aquella amb els ingressos més baixos, la persona que es troba en el Q5, aquella amb els ingressos més elevats, n'ingressaria 5,4. Pel que fa al coeficient de Gini, el 2019 se situava en 35. Recordem que aquest indicador és una mesura econòmica que calcula la desigualtat d'ingressos entre les persones d'un mateix país, sent 0 la màxima igualtat, en què tothom tindria el mateix nivell d'ingressos, i 100 la màxima desigualtat (tots els ingressos es concentrarien en un sola persona).

Per mesurar la pobresa tenim a l'abast diferents indicadors que han estat unificats seguint criteris de l'Eurostat. Es considera que una persona o unitat familiar es troba en el llindar de risc de pobresa quan els seus ingressos es troben per sota del 60% de la mediana dels ingressos totals. Si els ingressos d'una família o persona estan per sota del 50% de la mediana es considera que estaria en una situació de pobresa relativa. I si els seus ingressos fossin inferiors al 40% de la mediana es consideraria que es troba en una situació de pobresa severa. El 2019 el llindar de risc de pobresa a Andorra se situava en 12.222 € per a les unitats familiars formades per un sol adult i en 25.666 € per a les unitats formades per dos adults i dos infants menors de 14 anys. El mateix any, la pobresa relativa se situava en 10.185 € per a les unitats unipersonals i en 21.389 € per a les unitats amb dos adults i dos menors de 14 anys, i en pobresa severa s'hi trobaven les unitats d'un sol adult per sota de 8.148 € o les formades per dos adults i dos infants de menys de 14 anys amb ingressos inferiors a 17.111 €. També cal afegir que el 2019, un 13,0% de la població d'Andorra estava en el llindar de risc de pobresa, el 7,2% en pobresa relativa i el 4,1% en pobresa severa. En la segona fase

d'aquest estudi se seguiran aquestes dades i ens permetrà veure'n millor la seva afectació i les possibles conseqüències.

Un altre indicador, ara per ara disponible del 2019 però que és interessant seguir per veure la situació que han d'afrontar les famílies que es poden trobar en una situació precària, és l'índex de privació material severa, que aquell any se situava en un 5,7% de la població a Andorra. Aquest mesura la carència que té una llar en com a mínim quatre conceptes d'aquesta llista.

- No es pot permetre anar de vacances almenys una setmana a l'any.
- No es pot permetre una alimentació que contingui carn, pollastre o peix (o el seu substitut vegetal) almenys cada dos dies.
- No pot mantenir l'habitatge a una temperatura adequada.
- No pot fer front a unes despeses imprevistes (950 €).
- Ha patit algun retard en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge (hipoteca o lloguer, rebuts, etc.) en els darrers dotze mesos.
- No disposa d'un automòbil.
- No disposa d'un ordinador.
- No pot canviar mobles quan estan avariats o trencats.

També s'ha de tenir en compte l'indicador de persones que resideixen en llars amb baixa intensitat laboral i que es defineix quan es dona la situació que els menors de 60 anys d'una mateixa unitat familiar només treballen el 20% del potencial que podrien treballar. El 2019 a Andorra, el 2,1% de la població menor de 60 anys vivia en llars amb baixa intensitat laboral.

Amb els tres indicadors mencionats anteriorment s'obté l'índex AROPE de risc de pobresa o exclusió social, que inclou totes aquelles persones que es troben en alguna de les tres situacions. Així, a Andorra el 2019 aquest índex mostrava que el 17,5% de la població es trobava en risc de pobresa o exclusió social.

Malauradament, durant el 2020 i continua aquest 2021 tot i que en menor grau si tenim en compte les notícies de les ONG com Càritas Andorrana i Creu Roja Andorrana, que afirmen haver rebaixat a la meitat les persones beneficiàries dels seus ajuts del 2020 al 2021, les ajudes socials degudes a la covid-19 s'han incrementat exponencialment. Cal tenir en compte que a les ajudes ja establertes habitualment i que també s'han incrementat durant el 2020 a excepció de la prestació per fill a càrrec, se n'han afegit d'altres d'extraordinàries i puntuals decretades pel Govern en les diverses lleis de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 i que es detallen en l'annex 8.2. L'objectiu de les mateixes era arribar a les famílies afectades més seriosament per la crisi de la pandèmia.

La lectura de les dades sobre les ajudes socials atorgades els darrers mesos té una part positiva i una altra de negativa.

- ➔ La positiva és que el Govern, mitjançant els increments en les ajudes socials pel que fa a l'import i la quantitat, demostra el seu compromís vers les persones, les famílies i els col·lectius més vulnerables o en risc de pobresa i vulnerabilitat tenint en compte la crisi viscuda.
- ➔ La negativa és que cada vegada són més les persones, famílies o llars que necessiten suport, dada que significa que la precarietat socioeconòmica està augmentant i s'ha agreujat durant la pandèmia.

En total, i de manera resumida, podem dir que durant el 2020 es van donar 7.160 ajudes (algunes per unitat familiar, altres per beneficiari individual) que representen un 54,04% més que el 2019, i que equival a un increment de 2.526. Tal com es detalla a continuació, aquest increment de persones o llars beneficiàries es divideix en 1.230 ajudes habituals més i en 1.296 per les noves mesures decretades per la covid-19.

**8.860 persones han necessitat algun tipus d'ajut social aquest 2020,
un 11% de la població**

Segons les nostres estimacions, això correspondria a unes 8.860 persones. Això representa que el 2020 un 10,69% de la població andorrana va rebre alguna ajuda o prestació social, per un 7,20% l'any 2019, que van ser unes 5.889. Així, 2.971 persones més van rebre alguns dels ajuts habituals o extraordinaris que el Govern ha implementat.

Dels ajuts habituals, afegir de forma resumida que durant el 2020 es van atorgar els següents:

Tipus d'ajut	Llars o persones beneficiàries 2020	Increment sobre el 2019	Increment en persones o llars
Ajuts ocasionals	1.259	71,99%	527
Desocupació involuntària	290	198,97%	193
Prestació per fill a càrrec	718	-10,59%	-85

Per habitatge de lloguer ¹²	1.396	30,34%	14
Pensions de solidaritat- persones amb discapacitat	268	6,77%	17
Pensions de solidaritat - gent gran	1.001	6,34%	65
Targeta de prepagament (mitjana d'usuaris)	932	22,95%	174
Total	5.864	26,54%	1.230

En el quadre de més avall resumim les ajudes extraordinàries decretades durant la pandèmia.

Tipus d'ajut	Llars o persones beneficiàries 2020
Per desocupació involuntària	475
Per temporada d'esquí	259
Ajuts puntuals Covid-19	194
Petits propietaris de locals comercials	14
Permís retribuït per absència laboral per tenir cura dels fills	214
Ajut econòmic ocasional per tenir cura de persones menors de 14 anys o amb discapacitat	140
Total	1.296

Si en l'apartat de dades laborals s'inclouen dades majoritàriament salarials i d'economia familiar, també és important conèixer com perceben la seva situació familiar i quines dificultats tant en l'àmbit financer com en el psicològic poden estar vivint. Per aquest motiu, incorporem les respostes de l'Observatori d'Andorra que publica el CRES a preguntes referides al benestar material i subjectiu dels enquestats, comparant les dades de l'Observatori del segon trimestre del 2020, realitzat a final de maig i principi de juny, i les del primer trimestre del 2021, fet a mitjan abril.

¹² S'han tingut en compte les dades corresponents a la convocatòria del 2020 per pagar el lloguer del 2021.

A la pregunta de com qualificaria en l'àmbit personal la seva situació econòmica en el moment de l'enquesta del 2020, un 43,5% dels enquestats consideraven que la seva situació era regular, un 41,8% la qualificava de bona, un 8,4% de dolenta, un 3,3% de molt bona i un 2,4% de molt dolenta. El 2021, un 43,9% la qualificava de bona, un 40,9% de regular, un 8,4% de dolenta, un 3,5% de molt bona i un 3,1% de molt dolenta. Un primera conclusió és que el 2021 les persones eren menys optimistes, ja que n'hi ha hagut més que opinen que la seva situació ha passat de bona a regular.

Quan es preguntava si la seva situació econòmica havia millorat, estava igual o havia empitjorat des de l'inici de la pandèmia, el 2020 un 66,5% havia contestat que estava igual, un 30% que havia empitjorat i un 3,1% que havia millorat. El 2021, i comparant-se amb la situació del març del 2020, les respostes han estat que el 60,7% diu que està igual, un 31% que ha empitjorat i un 8,3% que ha millorat. Podríem concloure que aquells que han millorat de situació pot ser a causa que han recuperat la feina o la situació econòmica d'abans de la pandèmia.

Entre els que afirmaven que la seva situació econòmica havia empitjorat, el 2020 les principals raons eren la disminució d'ingressos, amb un 23,8%, i estar en STCT, amb un 20,7%, seguides d'haver estat acomiadats, amb un 16,6%, i de tenir un negoci amb menys ingressos o més despeses, amb un 7,2%, i a continuació es trobava la pujada de preus, amb un 6,7%. El 2021, la principal raó ha estat la disminució d'ingressos, amb un 34,4%, els acomiadaments, amb un 17,8%, ser propietari d'un negoci amb menys ingressos i/o més despeses, amb un 10,6%, seguides d'estar en STCT, amb un 7,8%, i amb un increment de les seves despeses, amb un 5,2%. Com a conclusió, cal dir que la situació continua sent pessimista, amb més persones que o bé han disminuït els ingressos, via salari, via facturació del negoci o via acomiadaments, o bé han incrementat les despeses familiars. Tot i tenir en compte que hi havia menys persones en STCT, això no s'ha traduït en una millora dels ingressos, sinó el contrari.

Per mesurar l'optimisme o pessimisme dels enquestats, es demanava en quant de temps pensaven que la seva situació econòmica es recuperaria i arribaria al mateix nivell que abans de la pandèmia. Aquestes van ser les respostes el 2020: un 28,2% no ho sabia, un 25,7% deia que entre sis mesos i un any, i un 23,7% que en menys de sis mesos. I les respostes el 2021 han estat que un 35,3% no ho sabia, un 31,6% més d'un any i el 16,9% entre sis mesos i un any. Aquestes dades ens venen a demostrar que la incertesa s'ha instal·lat entre els enquestats i que la situació no és tan optimista, ja que el 2020, amb l'inici de la pandèmia relativament recent, es creia que la recuperació seria molt més ràpida.

En l'Observatori també es pregunta, tenint en compte els ingressos mensuals totals de la llar, amb quina dificultat o facilitat arriba a final de mes abans, durant o després del confinament. El 2020, el 43,7% deia que abans del confinament hi arribava amb facilitat i un 25,9% amb certa

facilitat, i durant el confinament aquesta xifra va baixar fins al 33,7%, amb certa facilitat es va mantenir molt igual, amb un 25,5%, però van augmentar els que deien que hi arribaven amb certa dificultat, amb un 18,4%. A l'altra banda, un 4,6% dels enquestats afirmaven que abans del confinament arribaven amb dificultat a final de mes i l'1,9% amb molta dificultat. Les respostes durant el confinament van passar a ser d'un 8,9% amb dificultat i d'un 7,4% amb molta dificultat. En l'Observatori del 2021, un 34,2% afirmava arribar amb facilitat abans del confinament, molt igualat amb els que deien que hi arribaven amb certa facilitat, que era d'un 33,3%, i van augmentar els que hi arribaven amb molta facilitat, amb un 11,6%. A la banda contrària, un 5,1% afirmava arribar-hi amb dificultat i un 1,8% amb molta abans del confinament, i les respostes en el moment de l'enquesta, l'abril del 2021, van passar a un 11,5% amb dificultat i un 8,8% amb molta dificultat. Aquestes xifres ens confirmen que la recuperació està sent més lenta i llarga del que s'esperava en un principi, tot i que les ajudes socials i les mesures decretades pel Govern van pal·liar els efectes d'aquesta emergència sanitària, com era el seu objectiu principal.

La salut mental i els efectes que el confinament, la incertesa o les dificultats econòmiques han tingut en aquesta diuen els experts que pot ser la nova pandèmia. I cal fer un seguiment del benestar subjectiu de les persones per poder actuar a temps i no quan ja sigui massa tard. Per aquest motiu, a l'Observatori també es van incloure algunes preguntes sobre com havien viscut el període de confinament o com havia estat la seva salut psicològica. Així, en el del segon trimestre del 2020, un 44,3% l'havia passat raonablement bé, un 24,8 regular, un 14,8% molt bé, un 10,5% malament i un 5,1% molt malament. Entre els que contestaven que ho passaven malament o molt malament s'hi trobaven persones que estaven en situació d'atur o de baixa o les que vivien soles, en llars en les quals conviuen cinc o més persones i les monoparentals. El tipus d'habitatge, amb o sense balcó, terrassa o algun espai exterior, també feia augmentar les respostes negatives. En el mateix Observatori i a la pregunta de com havia afectat el confinament el seu estat d'ànim o benestar psicològic, un 41,2% responia que negativament i un 37,2% afirmava que també havia afectat negativament la qualitat del son.

En l'Observatori del primer semestre del 2021 es va a tornar a preguntar sobre com s'havien sentit des de l'inici de la pandèmia amb el focus a conèixer l'estat d'ànim de les persones enquestades. Demanant sobre la freqüència, una de cada tres persones contestava que alguna vegada s'havia sentit trista, aclaparada o deprimida, havia patit ansietat o s'havia mostrat preocupada. Una de cada quatre afirmava que alguna vegada havia sentit desesperança vers el futur, estava més irritable o més nerviosa. Si tenim en compte aquelles que contestaven que havien patit algun sentiment negatiu dels abans mencionats amb una freqüència de moltes vegades i que, per tant, podrien ser considerades persones amb més risc de patir algun problema en la salut mental, la mitjana seria d'un 6,5%, sent la resposta més freqüent la de sentir-se aclaparada o estressada amb un 9,4% i la menys freqüent la d'estar irritable, amb ira, enfadada o agressiva amb un 2,9%.

Aquests percentatges van en línia amb les respostes a la pregunta de si des del començament de la pandèmia ha estat tractat per algun psicòleg o psiquiatre, i un 7% ho afirma, i d'aquests els problemes tractats amb més freqüència han estat l'ansietat o l'angoixa, amb un 36,9%, i la depressió, amb un 26,2%. A més distància se situa l'estrès, amb un 7,2%.

En l'Observatori de la Infància del 2020, a l'especial sobre el confinament i amb resultats de l'enquesta feta en l'àmbit escolar tant a alumnes com al professorat i els progenitors, també s'hi van incloure preguntes sobre el benestar subjectiu dels alumnes. Un 59% dels alumnes van dir que s'havien sentit bé o molt bé durant el confinament, un 32% regular i un 7% malament o molt malament. Els sentiments que afirmen haver sentit amb més freqüència han estat l'avorriment (un 35% sovint i un 14,5% sempre) i l'estrès (un 23% sovint i un 12,5% sempre), seguit de l'esgotament o fatiga (un 19% sovint i un 8% sempre), la tristesa o baix estat d'ànim (un 18% sovint i un 4% sempre) o l'angoixa (un 17% sovint i un 5% sempre).

En l'estudi realitzat per l'equip de psicologia clínica de la Universitat d'Ottawa publicat a la revista científica *Psychiatry Research*, sobre l'associació dels brots de malalties infeccioses amb símptomes i trastorns de salut mental, s'arriba a la conclusió que la prevalença de l'insomni és del 24%, la del trastorn per estrès posttraumàtic del 22%, la de la depressió del 16% i la de l'ansietat del 15%. Tot i no ser comparables, ja que les preguntes no eren les mateixes, els resultats de l'Observatori i d'aquest estudi són semblants.

Per acabar, es pot dir que el confinament i la pandèmia han impactat en el benestar, tant material com subjectiu, d'aquells col·lectius que s'han vist més afectats per les seves conseqüències i podrem extreure'n més conclusions amb els resultats de l'enquesta que presentarem a continuació.

4.6. EN L'ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ

Dijous 12 de març del 2020 s'anunciava el tancament del centre de batxillerat de l'Escola andorranera de la Margineda per sospites de transmissió comunitària i també es decidia tancar la resta d'escoles, les escoles bressol i la Universitat a partir de dilluns 16 de març. Aquestes mesures van afectar tots els alumnes del curs 2019-2020, que eren 10.979 i que estaven repartits en 2.097 a maternal, 4.246 a primera ensenyança, 3.083 a segona ensenyança, 1.050 a batxillerat i 503 a formació professional. Aquí cal afegir els 653 alumnes matriculats en educació superior a Andorra durant el curs 2019-2020.

Pel que fa a les especialitats cursades, ens sembla interessant introduir-les i veure si en el futur proper els interessos dels estudiants poden variar a causa de la pandèmia triant estudis més socials o sanitaris, per exemple. Aquesta tendència ja s'està donant en el món laboral, segons alguns experts, i també cal seguir-la en el sector estudiantil.

Així, per al curs 2019-2020 i dels estudiants universitaris matriculats a Andorra, el 50,1% cursaven estudis d'administració d'empreses i dret, un 19,1% de tecnologies de la informació i comunicació, un 17,2% de salut i un 9,2% d'educació. Per gènere, les dones representaven tres de cada quatre alumnes en els estudis d'educació i de salut i benestar. La situació contrària es donava en els estudis de tecnologies de la informació i comunicació, en què quatre de cada cinc alumnes eren homes. Els estudis d'administració d'empreses i dret eren els únics que tenien la paritat d'alumnes quant a gènere es refereix.

Pel que fa a la formació professional, els estudis més demandats el curs 2019-2020 al sistema educatiu andorrà van ser els d'activitats físiques esportives i de lleure, amb 89 estudiants, els de microinformàtica i xarxes, amb 55, i els de sanitari i social, amb 42. Pel que fa al sistema educatiu francès, els estudis amb més alumnes van ser els de gestió administrativa, amb 82, els de comerç, amb 60, i els d'electrònica, amb 33.

Com que el tancament escolar també coincidia amb el confinament i tancament de la resta d'activitats no essencials, el Govern informava que s'activava un servei de guarda actiu mentre s'allargués la pandèmia per a aquelles famílies amb menors de 14 anys en què els progenitors haguessin d'anar a treballar i ningú se'n pogués fer càrrec. Aquest servei va ser utilitzat per un total de 1.261 alumnes durant els mesos que va durar el tancament de les escoles.

Les classes van passar a ser el cent per cent en remot i el seguiment va ser més o menys difícil segons cada centre i cada família. Aquesta nova situació va fer aparèixer algunes dificultats per a les famílies i els alumnes. Una va ser l'accés a internet i als dispositius mòbils per poder continuar les classes no presencials. Per contrarestar aquesta situació, el Govern va repartir tauletes cedides pel ministeri perquè tots els alumnes poguessin seguir l'activitat lectiva des de casa mentre durés la situació provocada pel coronavirus. Alhora, Andorra Telecom proporcionava

connexió a internet a aquelles famílies que ho necessitessin per garantir que els fills poguessin seguir les classes de manera telemàtica. En una nota de premsa del mateix Govern del 23 de març del 2020, s'informava que 164 famílies havien sol·licitat aquest ajut, 90 ja havien rebut la tauleta i 30 havien rebut una nova connexió a internet. En intervencions posteriors es va informar que s'havien entregat un total de 308 tauletes i habilitat 59 connexions a internet.

Segons dades publicades en l'informe *Análisis del cierre de las escuelas*, publicat per UNICEF el 3 de març del 2021, que recull informació sobre el tancament de les escoles arreu del món en el període que va entre l'11 de març del 2020 i el 2 de febrer del 2021, a Andorra les escoles van estar tancades un total de 77 dies, obertes

92 i tancades parcialment tres d'un total de 185 dies lectius¹³. I va afectar 11.042 estudiants repartits en 2.204 de maternal, 4.325 de primera ensenyança, 2.985 de segona ensenyança i 1.528 de batxillerat i formació professional. Globalment, amb tancaments més o menys totals a 200 països i territoris, la mitjana de dies de tancament total va ser de 95, parcial de 62 i d'obertura de 37. Pel que fa a la regió de l'Europa Occidental, la mitjana de tancament total va ser de 52 dies, parcial de 37 i d'obertura de 87.

El tancament de les escoles i tota la resta d'activitats va obligar que els menors no poguessin sortir al carrer per cap motiu. A partir de la primera fase de la desescalada, que es va iniciar el 16 d'abril, i igual que els adults, van poder començar a sortir de casa un hora cada dos dies a passejar en els horaris establerts segons la franja d'edat corresponent. Tot i això, els parcs infantils van estar tancats molts mesos ja que, tot i que es van obrir l'estiu del 2020, es van tornar a tancar quan va començar la segona onada i no se'n va permetre la reobertura fins al febrer del 2021.

Els centres educatius dels tres sistemes van reprendre parcialment l'activitat dimarts 2 de juny del 2020. L'assistència era voluntària i només d'uns dies a la setmana segons edat i curs per continuar mantenint les mesures preventives contra el coronavirus. En una nota de premsa, el Govern informava que un total de 2.211 infants havien tornat a les classes, que representava prop d'un 26% dels 8.576 que hi ha habitualment a les escoles. D'aquests, 848 eren escolars del sistema educatiu andorrà, 659 de l'espanyol i 704 del francès. A partir d'aquesta data també s'oferia un servei d'acollida per als infants menors de 14 anys que no tenien ningú que se'n pogués fer càrrec i que va arribar a atendre'n 1.724. En algunes de les escoles de primera ensenyança es tornava a oferir el servei de menjador.

Durant el juliol del 2020 i gràcies a una iniciativa amb professors voluntaris, es va oferir un servei de reforç escolar al qual es van inscriure 126 alumnes. La majoria dels inscrits van ser infants d'entre sis i deu anys, i les classes de reforç, d'una hora al dia, es van focalitzar en lecto-escritura, comprensió lectora o raonament matemàtic en català i en francès.

Al llarg de l'estiu del 2020, el Centre de Recerca i Estudis Sociològics (CRES) juntament amb el Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior i UNICEF Andorra van fer una enquesta a l'alumnat, al professorat i als progenitors sobre l'accés a l'educació durant el confinament. Amb referència al seguiment del curs escolar durant el confinament, la majoria dels alumnes i dels

13 Tal com indica l'informe, la definició utilitzada d'estat de tancament d'escola s'ajusta a la metodologia de la UNESCO: les escoles es consideren totalment tancades quan els tancaments afecten la majoria o la totalitat dels escolars matriculats en els nivells d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat. Els tancaments parcials es refereixen a situacions en què les escoles estan tancades en algunes de les unitats administratives d'un país, per a alguns nivells de grau, o funcionen amb capacitat limitada. Finalment, un estat de plena obertura significa que les classes es fan de manera presencial per a tots els escolars i en tots els nivells de grau.

progenitors consideraven que als alumnes els havia resultat fàcil o molt fàcil seguir els estudis des de casa (un 63% dels alumnes i un 55% dels pares). També la majoria dels docents (59%) opinaven que els alumnes s'havien adaptat bé al seguiment de les classes en línia. Tot i això, per a un de cada tres alumnes havia estat difícil seguir el curs des de casa.

Una altra de les dificultats de la nova situació que les famílies van haver d'afrontar va ser la de l'espai per estudiar i teletreballar si es donava el cas. En la mateixa enquesta, tant els estudiants com els progenitors consideraven que havia estat més fàcil per als alumnes seguir el curs des de casa si disposaven d'un espai adequat a la llar on poder estudiar i no l'havien de compartir amb altres membres de la família, fossin adults que treballaven també en remot o altres estudiants que segueien les classes telemàticament.

D'aquesta enquesta del CRES també és interessant la dada sobre quants dies o hores dedicaven els alumnes a seguir les classes des de casa i a fer els deures. Així, un 48% dels alumnes afirmaven haver dedicat entre quatre i cinc dies a la setmana a fer tasques escolars durant el confinament, un 37% més de cinc dies a la setmana, un 11% dos o tres dies, un 2% un dia a la setmana i un 1% menys d'un dia a la setmana. I a la pregunta de quantes hores al dia de mitjana havien dedicat a fer tasques escolars durant el confinament, un 21% va respondre quatre hores, un 19% tres hores i un 16% sis hores o més. Per la banda baixa, afegir que un 3% afirmava dedicar menys d'una hora al dia i un 8%, una hora. Encreuant aquestes dades, es podria arribar a la conclusió que durant el confinament es va produir un absentisme escolar telemàtic entre un 1% i un 8% de l'alumnat. Com que no es publiquen dades d'absentisme escolar, no podem comparar ni concloure si va ser superior o inferior que en un curs en condicions normals.

El setembre del 2020 es va iniciar un nou curs escolar que es va haver d'adaptar a la nova normalitat amb mesures de prevenció per evitar els contagis de covid-19. El Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior sempre es va mostrar favorable al retorn presencial a les aules pels beneficis tant lectius com psicològics per als alumnes. La salut mental és un dels aspectes que s'han hagut de reforçar durant el curs escolar. Les mesures preventives, que van anar evolucionant amb la situació epidemiològica que es vivia en cada moment del curs, incorporaven cribratges massius a alumnes i professorat (en una primera fase abans de l'inici del curs hi van participar el 98% dels alumnes de primera ensenyança i el 85% del professorat i col·laboradors), grups de convivència o bombolla per a cada grup classe, mascareta per als infants majors de sis anys a l'interior i l'exterior, confinaments i aïllaments totals o parcials si es detectaven positius...

En una entrevista publicada per El Periòdic d'Andorra el juliol del 2021 a la directora de l'Escola andorrana, Mayte Casals, feia un balanç positiu del curs 2020-2021 per haver pogut mantenir els alumnes a l'escola tot l'any, tot i que afegia que "ha estat un any molt complicat, i penso que hem de destacar la dificultat, sobretot perquè ha implicat un canvi en el model de

la docència. El fet de tenir alumnes i professors tant presencialment com virtual, i amb moltes variables, perquè s'han donat totes les situacions possibles: professor a casa i alumnes a l'aula; part d'alumnes a casa i professor a l'aula; professor i alguns alumnes a l'aula i la resta d'alumnes confinats a casa... hem tingut de tot¹⁴.

Un dels moments més complicats amb una de les incidències més elevades durant el curs 2020-2021 va ser a l'octubre, amb prop del 10% dels alumnes aïllats i seguint les classes a distància. Tal com la ministra d'Educació i Ensenyament Superior informava a la Comissió Legislativa d'Educació, Recerca, Cultura, Joventut i Esports, en aquell moment hi havia 103 aules amb algun tipus de mesura d'aïllament¹⁴: 58 totalment confinades, 18 en aïllament parcial, 21 en vigilància total i 6 en vigilància passiva. Aquest pic de contagis va obligar a tancar totalment l'Escola andorrana de segona ensenyança d'Encamp des del 8 d'octubre fins al 2 de novembre.

Ja hem comentat anteriorment que les escoles bressol també es van veure obligades a tancar a causa de les mesures decretades per la pandèmia. Dilluns 18 de maig van rebre l'autorització per reobrir seguint els protocols acordats amb el Ministeri de Salut. Algunes mesures eren la rebaixa de la ràtio d'infants a 4 per cada 20 metres quadrats i dues educadores per a cada classe. Les llars d'infants comunals van anar obrint esglaonadament durant els dies següents i es van donar dues situacions: una amb assistències voluntàries que rondaven el 30% dels infants inscrits amb anterioritat al confinament o amb llista d'espera en altres casos per la limitació d'aforament.

La Universitat d'Andorra també va romandre tancada des del 13 de març i va reobrir el 2 de juny del 2020, de manera presencial amb les mesures preventives pertinents, algunes activitats d'avaluació, l'atenció al públic i les estades formatives, i de manera virtual l'activitat lectiva ja que moltes classes s'acabaven el 5 de juny. El curs 2020-2021 s'iniciava el 9 de setembre amb 547 estudiants nous, un 1% més que el curs anterior i amb l'objectiu de garantir l'activitat lectiva presencial. A més dels protocols establerts, com mascareta i distància, i per poder ajudar a assolir l'objectiu, es van utilitzar altres espais més amplis al Centre Cultural i de Congressos Lauredià, cedits pel Comú de Sant Julià de Lòria, es van distribuir els estudiants en diferents horaris per evitar aglomeracions a l'entrada i sortida de les classes i, quan va ser necessari, es van oferir classes virtuals. El curs 2021-2021, que s'iniciava el 9 de setembre, ve marcat per l'increment de més d'un 15% dels alumnes de primer any, que han estat 629. Hauria estat molt interessant poder conèixer quins eren els motius d'aquests nous estudiant per matricular-se a Andorra. Si

14 Totalment confinades: els alumnes són a casa perquè algun ha donat positiu en alguna prova diagnòstica; Aïllament parcial: un grup d'alumnes són a casa però la resta poden anar presencialment a classe. Vigilància total: seguiment de tots els alumnes per haver estat en contacte amb un positiu; Vigilància passiva: seguiment d'un grup d'alumnes per prevenció, ja que han estat en contacte amb un infectat però les circumstàncies no determinen que les persones s'hagin pogut contagiar.

era voluntàriament és molt bo per a la institució, ja que vol dir que té la confiança dels estudiants andorranos, però si hi ha un rerefons socioeconòmic i de no poder estudiar fora d'Andorra per no poder assumir el cost que aquesta opció té podria amagar dificultats familiars a conseqüència de la crisi provocada per la covid-19.

No podíem acabar aquest recull sobre la situació que ha viscut la comunitat educativa aquests darrers mesos sense tenir en compte l'educació no obligatòria centrant-nos en les activitats extraescolars que ofereixen els comuns i AINA. Primer de tot, dir que els comuns així com d'altres entitats com AINA tenen un ventall molt ampli d'activitats (ludoteques, classes d'idiomes, esportives, arts plàstiques, música i ioga en són alguns exemples), per a totes les franges d'edat (des de natió a partir de tres mesos fins a altres activitats fins als 18 anys) i durant tot l'any (hi ha activitats que duren tot el curs escolar, altres que s'organitzen durant els períodes de vacances escolars i, fins i tot, algunes de puntuals o de cap de setmana com tallers als museus).

Amb les dades que ens han subministrat cinc comuns i AINA podem estimar que, al llarg d'un any prepandeòmic, s'oferien poc més de 14.000 places entre totes les activitats, de les quals s'omplien unes 11.000, aproximadament el 78%. Com la resta d'activitats escolars, també van haver de deixar d'oferir els seus serveis a partir del 13 de març del 2020 i, a partir de la desescalada i la seva reobertura, van poder continuar les activitats però amb limitacions d'aforament, grups bombolla... com la resta de centres educatius. Això va obligar els comuns i AINA a reorganitzar-se i en molts casos, especialment aquells en què les activitats no es podien realitzar a l'aire lliure, van haver de limitar i reduir les places o fins i tot deixar de fer-se alguna activitat com la natió per a nadons (les limitacions als vestuaris feien que els pares i/o mares no poguessin coincidir-hi). Totes aquestes restriccions van provocar que les places ofertes disminuïssin un 35% de mitjana a partir de l'estiu del 2020 que s'han mantingut al llarg del que portem del 2021. Algunes de les hipòtesis que ens plantejàvem en aquest punt eren quina acollida tindrien les extraescolars en postpandeòmia: els infants i adolescents hi continuarien anant o per por a contagis i amb tantes restriccions les deixarien? En l'àmbit econòmic, les famílies podrien continuar fent front a la despesa que suposen o les ajudes i exoneracions que s'oferixen augmentarien?

A la primera pregunta, tot i que l'ocupació ha millorat respecte al 2019 pujant fins al 80% el 2020 i el 81% a setembre del 2021, hem de dir que només s'han ocupat 6.869 places el 2020 i 6.706 aquests mesos del 2021 davant les 10.230 del 2019. Tot i això, cal afegir que algunes activitats han omplert totes les places ofertes o quasi, com les colònies o setmanes d'estiu i d'altres períodes de vacances escolars. I segurament hi han tingut molt a veure els protocols establerts per evitar el contagi que podien fer desistir els infants i les famílies a apuntar-s'hi, però també es pot haver donat la paradoxa que en vacances escolars i tenint les limitacions de desplaçament s'hagin omplerts les places que els comuns i AINA oferien.

Quant a la segona pregunta sobre l'economia familiar, amb la informació de quatre comuns i AINA i amb tota la casuística que l'emergència ha provocat, hi ha hagut més infants i famílies que han necessitat ajuts. Primer hem d'aclarir que en dos dels comuns dels quals hem obtingut aquesta informació quantificada econòmicament, el 2019 van donar més ajuts que aquests dos darrers anys, però es dona la circumstància que les activitats que més exoneracions tenien són les que més han vist reduïdes les seves places. Per poder veure la implicació més realista possible amb la informació obtinguda, hem tingut em compte les exoneracions acordades sobre el total de places utilitzades, i podem afirmar que si el 2019 un 6,74% sobre el total de places usades rebien algun tipus d'ajut, aquest 2021 ha pujat fins al 8,19%. Això ens porta a concloure que la situació econòmica d'algunes famílies ha empitjorat en aquests darrers mesos de pandèmia i que aquelles que demanin els ajuts siguin només la punta de l'iceberg i que hi hagi més famílies que hagin decidit no portar els fills i filles a extraescolars perquè no s'ho poden permetre. Hem de recordar que el dret al joc i al lleure està establert en un dels articles de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, ja que fomenta el seu creixement físic, social i emocional des de la primera infància.

5

**COM LA PANDÈMIA HA AFECTAT LA
CLASSE TREBALLADORA A ANDORRA**

5. COM LA PANDÈMIA HA AFECTAT LA CLASSE TREBALLADORA A ANDORRA

5.1. INTRODUCCIÓ

Aquesta part de l'informe està basada en els resultats de l'enquesta que va realitzar el Centre de Recerca i Estudis Sociològics (CRES) a principi d'octubre i complementada i comparada amb les respostes a les mateixes preguntes fetes a la població en general a mitjan octubre en els treballs per a l'edició de l'Observatori del segon semestre que també publica periòdicament el CRES.

L'estudi fet pel CRES per ser inclòs a la publicació es titula *L'impacte de la covid-19 envers la població andorrana en situació d'atur o ERTO* i pretén ser un instrument per analitzar les conseqüències de la crisi derivada de la covid-19 en diferents àmbits, com ara la situació laboral, el context econòmic personal, la vida privada o l'oci i el temps lliure. Per dur a terme el treball es van entrevistar 138 persones que havien estat o estaven en STCT o atur en algun moment de la pandèmia, i que han estat escollides gràcies a la participació als observatoris que el CRES ha realitzat des del començament de la pandèmia i on es demanava per la situació laboral dels enquestats.

Aquest estudi es complementa amb una part de l'Observatori del segon semestre del CRES, que va fer les mateixes preguntes a la població enquestada. D'aquesta manera, podem fer la comparació en les respostes i veure si el col·lectiu de persones en situació d'atur o STCT ha patit amb més o menys grau l'impacte de la covid-19. Ja us avancem que aquestes dades ens confirmen que sí, que aquest col·lectiu s'ha vist més impactat que la població en general.

A continuació es presenta l'estudi complet però abans volem fer menció a alguns dels resultats que s'hi observen i que confirmen les conclusions a les quals es va arribar durant l'anàlisi feta a la primera part d'aquest informe sobre com la pandèmia ha impactat la societat andorrana. També s'hi inclouen comentaris que resulten de la comparació amb les mateixes respostes de la població en general procedents de l'Observatori del CRES.

Aquest estudi ens confirma que a més de persones en STCT també hi va haver acomiadaments, ja que quasi un 20% dels enquestats estaven aturats. Alhora, el sector d'activitat en què més assalariats en STCT o a l'atur contactats treballaven abans de la pandèmia era l'hoteleria i restauració, amb un 38,4%, seguit del comerç, amb un 19,6%, i, a certa distància, els serveis personals, amb un 8,7%, que coincideixen amb els sectors d'activitats més afectats pel tancament. Quan s'han reincorporat a la feina, un 16% afirmen que han canviat d'ocupació i la construcció, com ja s'havia avançat, ha absorbit més treballadors, amb un 29,4% dels canvis. Pel que fa a les dones i com en qualsevol crisi, són el col·lectiu que més dificultats té per reincorporar-se al món laboral i en bones condicions.

Pel que fa al benestar material, només un 34,0% dels enquestats responen que la seva situació econòmica en el moment de l'entrevista és bona, per un 46,2% de la població en general, i un 42,8% diu que ha empitjorat des del començament de la pandèmia, per un 28,4% de la població en general. I entre ells, el principal motiu amb un 79,7% ha estat la disminució dels ingressos i, per contra, de la població en general només un 28,8% afirma que han disminuït els seus ingressos. I si abans d'aquesta crisi un 69% considerava que la seva llar arribava amb facilitat, certa o molta a final de mes (un 77,6% en la població en general), en el moment de l'enquesta un 54% de les respostes consideraven que hi arribaven amb dificultat, certa o molta (un 36,1% en la població en general). Aquests resultats ens confirmen com aquests darrers mesos, i especialment per a aquest col·lectiu de persones en STCT o a l'atur, la seva situació econòmica familiar ha empitjorat i d'aquí l'increment de risc de precarietat i l'augment de la necessitat d'accedir a ajudes socials que les dades generals ja mostraven. De les respostes de la població en general a la pregunta de si els darrers mesos han hagut de recórrer a ajudes econòmiques, un 10,6% afirma que ha rebut ajudes de l'Administració pública i aquesta dada ve a confirmar les nostres estimacions que un 11% de la població havia estat beneficiària durant el 2020 d'alguna ajuda social.

En una part de l'enquesta també es demana sobre si han hagut de deixar de fer o ajornar proves mèdiques i les respostes mostren que un 21% ha dit que sí, per no poder avançar o pagar-ne l'import, per un 12,2% de la població en general. Ara bé, el 98% de les persones en ERTO i el 99% de la població en general també afirmen que actualment poden consultar amb normalitat si fa falta confirmant que si bé, en un principi, es limitaven voluntàriament o per evitar aglomeracions als serveis de salut, l'accés a consultes, proves o intervencions mèdiques, aquestes situacions s'han anat normalitzant. Cal afegir que un 3% de les respostes entre la població en general afirmen no tenir cobertura de la CASS. Això ens portaria a refermar-nos en la hipòtesi que a causa de la crisi hi ha algunes persones que es poden trobar en situació d'alegalitat a les quals caldria poder arribar i donar-los una solució.

Pel que fa a conèixer com el benestar subjectiu de les persones enquestades i que estaven o estan en situació de STCT o a l'atur s'ha vist alterat per la situació creada per la covid-19, un 67% dels enquestats afirmen que la crisi actual els preocupa molt o bastant i un 51% que aquesta situació està afectant molt o bastant la seva vida personal, ja sigui en l'àmbit laboral o econòmic, pel distanciament amb la família o amics o per les limitacions de moviment. Pel que fa a la població en general, els percentatges baixen a un 58% i un 36%, respectivament. Aquestes dades ens refermen en el fet que la salut mental i la seva atenció és un tema clau per a una bona recuperació i sortida d'aquesta crisi, especialment entre aquells col·lectius directament afectats per aquesta situació.

A la pregunta que ens fèiem de si la pandèmia i especialment la convivència durant el confinament podia ser causa de més divorcis o separacions, i que les dades generals no mostraven,

afegir en el col·lectiu de persones afectades per un STCT o a l'atur que un 7,3% confirma que ha patit una ruptura afectiva amb la pandèmia com a detonant o perquè ha agreujat problemes anteriors. Entre la població en general, les respostes a aquesta pregunta són només d'un 4,5% i demostren que quan la situació laboral i econòmica és més difícil les relacions personals en pateixen les conseqüències.

L'accés a l'educació, especialment la no obligatòria, també era un tema rellevant que ens preocupava quan ens vam plantejar aquest informe. Garantir aquest dret és bàsic perquè el cercle de la precarietat es pugui trencar i tenir millors oportunitats en la vida adulta i laboral. El 17,4% de les persones en ERTO o a l'atur enquestades afirmen que han reduït la despesa habitual amb els fills, especialment en activitats extraescolars com ara esports, idiomes o de suport, amb un 62,5% de les respostes, seguit de la despesa en roba, amb un 45,8%, i de l'oci, amb un 16,7%, que inclou entrades al cinema, viatges o quedar amb les seves amistats. Les respostes entre la població en general, que afirmava que només un 9% ha hagut de reduir la despesa habitual en els fills, ens demostren, una vegada més, que les iniquitats de les persones en situació de vulnerabilitat en l'accés a l'educació s'estan eixamplant i entre aquestes el 43,4% ho havia fet en activitats extraescolars, idiomes o de suport, 20 punts per sota que entre les persones en ERTO o a l'atur. I pel que fa als estudis universitaris, el 35% hi ha hagut de renunciar però entre les persones en ERTO aquesta xifra s'enfila al 50%.

Amb relació als aspectes de privació material que introduïem anteriorment en aquest informe i que les dades generals semblaven afirmar que podien estar en augment, afegir que un de cada tres enquestats ha hagut de reduir les despeses en productes de primera necessitat, principalment en roba (un 67,4%), en menjar (un 34,8%) i en telecomunicacions (un 17,4%). Entre la població en general, un de cada quatre ha reduït despeses i sorprèn que si bé majoritàriament també són en roba i en alimentació, en telecomunicacions només les han disminuït en un 1,7% i això pot ser un indicatiu que la bretxa digital entre els col·lectius vulnerables i la societat en general es pugui fer més gran amb les conseqüències que això pot tenir. També destacar que en les respostes de la població en general, un 26,2% afirma haver reduït despeses en serveis energètics com la llum, el gas o la calefacció, i ara que arriba l'hivern caldrà estar-ne atents perquè la pobresa energètica no s'incrementi. Les reduccions de despeses personals més importants, sigui per una combinació de raons econòmiques i estructurals degut a les limitacions i restriccions, s'han donat pel que fa a activitats d'oci, en què un 59,4% dels que responen afirmen que no han mantingut la seva activitat econòmica. Entre la població en general baixa a un 41,1%.

Per acabar, només afegir un altre indicador de privació material com pot ser el fet de poder fer vacances. El 55,6% de les persones que han estat o estan en ERTO o a l'atur diuen que no n'han fet i entre la població en general, només el 22,8% respon que no ha fet vacances.

A continuació, i distribuïts en els quatre àmbits de l'estudi realitzat pel CRES, incloem totes les preguntes i respostes acompanyades d'una breu anàlisi. En l'annex corresponent a la metodologia s'inclou informació detallada del treball de camp que ha permès dur a terme aquest estudi. Així mateix, i en cursiva, s'inclouen els comentaris de l'Observatori del segon semestre del CRES realitzat entre el 8 i el 25 d'octubre del 2021 mitjançant una enquesta telefònica a una mostra de 752 persones.

5.2. AMB REFERÈNCIA A LA SITUACIÓ LABORAL

Durant la pandèmia ha estat en ERTO o ha estat aturat, és cert?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Sí, estava en ERTO	111	80,4
Sí, estava aturat en aquell moment	27	19,6

Un 80% de les persones enquestades estaven en ERTO durant la pandèmia, mentre que prop d'un 20% estaven aturades en aquell moment.

Actualment, quina és la seva situació laboral?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Ja ha tornat a treballar (els que estaven en ERTO)	108	78,3
Continua en ERTO	1	0,7
Està a l'atur	11	8,0
Està treballant (els que estaven a l'atur)	18	13,0

De les persones enquestades que estaven en situació d'ERTO, un 78% s'ha reincorporat a l'activitat laboral, en detriment d'un 1% que continua en ERTO. D'altra banda, un 8% es troba sense feina i un 13% dels enquestats que durant la pandèmia estaven a l'atur han trobat feina i estan treballant actualment.

Quina era la seva situació laboral abans de la pandèmia? (març 2020)

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Assalariat del sector públic (administració pública)	2	1,4
Assalariat del sector privat	135	97,8
Professional o treballador/a autònom sense assalariats	1	0,7

Pel que fa a la situació laboral abans de la pandèmia, la gran majoria de les persones enquestades eren assalariades (un 98% del sector privat i un 1% del sector públic), mentre que prop d'un 1% eren professionals o treballadors autònoms sense assalariats.

Quina era la seva ocupació abans de la pandèmia?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Directius	3	2,2
Comandaments intermedis	13	9,4
Personal administratiu i similars	23	16,7
Professionals, tècnics i similars	14	10,1
Treballadors del comerç	14	10,1
Treballadors hostaleria i restauració	36	26,1
Treballadors de la indústria, artesans	2	1,4
Treballadors dels serveis personals	8	5,8
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	18	13,0
Treballadors no qualificats	7	5,1

Amb referència a l'ocupació prèvia a la pandèmia del total de persones enquestades, un 2% eren directius, prop d'un 9% formaven part de comandaments intermedis, seguit d'un 17% de personal administratiu i similar, a més d'un 10% de professionals, tècnics o similars. D'altra banda, un altre 10% formava part del conjunt de treballadors del comerç, un 26% de treballadors de l'hostaleria i restauració, prop d'un 1% de treballadors de la indústria o artesans, seguit d'un 6% de treballadors de serveis personals. Finalment, del total de persones enquestades en aquest estudi, un 13% eren treballadors de la construcció, instal·lacions, maquinària o transport, i prop d'un 5% treballadors no qualificats.

Quin era el sector d'activitat de l'empresa on treballava abans de la pandèmia?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Sector industrial i garatges	8	5,8
Construcció i annexes	6	4,3
Comerç	27	19,6
Hoteleria i restauració	53	38,4
Transport	8	5,8
Organismes financers i assegurances	1	0,7
Professions liberals	2	1,4
Ensenyament	4	2,9
Sanitat	1	0,7
Personal domèstic	3	2,2
Activitats immobiliàries, serveis empresarials	8	5,8
Serveis personals	12	8,7
Oci	5	3,6

Amb relació al sector d'activitat de l'empresa en què el total de persones enquestades treballaven abans de l'inici de la pandèmia, prop d'un 6% ho feia en el sector de la indústria o de garatges, un 4% en el de la construcció i els seus derivats i prop d'un 20% al sector del comerç. D'altra banda, un 38% dels enquestats treballaven en el sector de l'hoteleria i la restauració, gairebé un 6% al del transport, un 1% en organismes financers o d'assegurances i un altre 1% en professions liberals. Finalment, prop d'un 3% treballava en el sector de l'ensenyament, un 1% al de la sanitat, un 2% com a personal domèstic, gairebé un 6% en el sector de les activitats immobiliàries o de serveis empresarials, prop d'un 9% en serveis personals i, en darrera instància, un 4% en l'oci.

Quant de temps va estar en situació d'ERTO?

Dels que estaven en ERTO i s'han reincorporat al treball (N=108)

	Freqüències	Percentatges
Total	108	100
1 mes o menys	10	9,3
Entre 2 i 3 mesos	25	23,1
Entre 4 i 6 mesos	22	20,4
Entre 6 mesos i 1 any	42	38,9
Més d'1 any	9	8,3

Pel que fa a la durada de l'ERTO, del total de persones enquestades que estaven en aquesta situació laboral i que ja han tornat a treballar, un 9% ha tingut una durada d'un mes o menys, un 23% d'entre dos i tres mesos, un 20% una durada d'entre quatre i sis mesos, prop d'un 39% entre sis mesos i un any, i finalment un 8% de persones van estar en situació d'ERTO durant més d'un any.

Ha canviat d'ocupació a l'acabar l'ERTO?

	Freqüències	Percentatges
Total	108	100
Sí	17	15,7
No	91	84,3

De les persones enquestades que durant la pandèmia es trobaven en situació d'ERTO i que actualment ja s'han reincorporat a l'activitat laboral, prop d'un 16% ha canviat d'ocupació, mentre que la gran majoria (un 84% dels enquestats) ha mantingut el lloc de treball.

El perfil de població del total de persones enquestades que han hagut de canviar de feina en acabar la seva situació de regulació temporal són els joves d'entre 18 i 24 anys de nacionalitat andorrana amb un nivell d'estudis de formació professional o de grau mitjà o superior.

Quina és la seva ocupació actual?

Dels que sí han canviat d'ocupació (N=17)

	Freqüències	Percentatges
Total	17	100
Personal administratiu i similars	2	11,8
Professionals, tècnics i similars	3	17,6
Treballadors del comerç	3	17,6
Treballadors hostaleria i restauració	2	11,8
Treballadors dels serveis personals	1	5,9
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	5	29,4
Jubilats	1	5,9

Parant atenció al total de persones enquestades que estaven en situació d'ERTO i que s'han reincorporat al mercat de treball, però amb una ocupació diferent a la que realitzaven anteriorment a l'inici de la pandèmia, prop d'un 12% de les persones enquestades han acabat com a personal administratiu o similar, un 18% com a professionals o tècnics, un 18% més com a treballadors del comerç i un 12% com a treballadors de l'hostaleria i la restauració. Seguidament, gairebé un 6% ha mudat cap als treballs de serveis personals i un 29% cap a la construcció, els treballs d'instal·lacions, maquinària i transport. Finalment, prop d'un 6% dels enquestats s'han jubilat.

Quin és el sector d'activitat de la empresa on desenvolupa la seva tasca?

	Freqüències	Percentatges
Total	17	100
Construcció i annexes	3	17,6
Comerç	5	29,4
Hoteleria i restauració	3	17,6
Ensenyament	1	5,9
Activitats immobiliàries, serveis empresarials	3	17,6
Serveis personals	1	5,9
NS/NC	1	5,9

Altrament, pel que fa al sector d'activitat de l'empresa on han acabat treballant les persones enquestades que estaven en situació d'ERTO i han canviat de feina, destaca un 29% d'entrevistats que han acabat al sector del comerç, seguit d'un 18% que s'ha redirigit cap al sector de la construcció i d'un altre 18% que ho ha fet cap al sector de l'hostaleria i la restauració. D'altra banda, prop d'un 6% ha mudat cap al sector de l'ensenyament, seguit de gairebé un 18% de persones que han acabat al sector de les activitats immobiliàries o de serveis empresarials. Finalment, destaca un 6% que ha acabat desenvolupant la seva activitat laboral en serveis personals.

Quant de temps fa que està en situació d'ERTO?

Dels que continuen en ERT0 (N=1)

	Freqüències	Percentatges
Total	1	100
Més d'un any	1	100,0

Pel que fa a la temporalitat de les persones enquestades que encara avui dia segueixen en situació d'ERTO, convé destacar que el cent per cent dels entrevistats que es troben en aquesta conjuntura laboral porten més d'un any amb l'expedient de regulació temporal.

Té alguna informació de quan acabarà el seu ERT0?

	Freqüències	Percentatges
Total	1	100
Sí	1	100,0

De les persones que encara avui dia segueixen en situació d'ERTO, el cent per cent dels enquestats fa més d'un any que estan en aquesta conjuntura laboral i també el cent per cent afirma conèixer el termini de la seva situació de regulació temporal.

Quant de temps va estar a l'atur?

Dels que estaven a l'atur i han trobat feina (N=18)

	Freqüències	Percentatges
Total	18	100
Entre 1 i 2 mesos	2	11,1
Entre 3 i 4 mesos	3	16,7
Entre 5 i 6 mesos	2	11,1
Entre 6 mesos i 1 any	9	50,0
Més d'1 any	2	11,1

De les persones enquestades que estaven a l'atur i que actualment ja s'han reincorporat al mercat de treball, prop d'un 11% ha tingut una durada d'entre un i dos mesos, seguit d'un 17% que ha patit una durada d'entre tres i quatre mesos, prop d'un 11% amb una durada d'entre cinc i sis mesos i un 50% de persones enquestades que han estat a l'atur entre sis mesos i un any. Finalment, prop d'un 11% expressa haver estat en aquesta situació durant més d'un any.

Tot i que no es pot parlar d'una relació significativa, si es para atenció a l'anàlisi de l'encreuant de dades es constata que les dones han trigat més a reincorporar-se al mercat de treball en comparació amb els homes. D'altra banda, els col·lectius que han patit una durada més extensa de l'atur són la població enquestada d'entre 40 i 54 anys, la població amb d'altres nacionalitats, aquells amb un nivell d'estudis primari o secundari bàsic i els del sector de l'hostaleria i la restauració.

Quina és la seva ocupació actual?

	Freqüències	Percentatges
Total	18	100
Directius	1	5,6
Comandaments intermedis	1	5,6
Personal administratiu i similars	1	5,6
Professionals, tècnics i similars	2	11,1
Treballadors del comerç	1	5,6
Treballadors hostaleria i restauració	4	22,2
Treballadors de la indústria, artesans	1	5,6
Treballadors dels serveis personals	1	5,6
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	3	16,7
Treballadors no qualificats	3	16,7

En el marc de les persones que estaven a l'atur i que actualment han reprès la seva activitat laboral dins del mercat de treball, prop d'un 6% s'ha redirigit cap a ocupacions de directius, un altre 6% cap a comandaments intermedis i un 6% més de personal administratiu o similar. Seguidament, prop d'un 11% ha acabat com a professional o tècnic, un 6% com a treballadors del comerç, un 22% com a treballadors de l'hostaleria i la restauració, seguit d'un 6% de treballadors de la indústria i artesans. Finalment, un 6% més de les persones enquestades han derivat cap a treballs de serveis personals, prop d'un 17% envers els treballs de la construcció, instal·lacions, maquinària i transport, i un 17% més ho ha fet cap als treballs no qualificats.

Quin és el sector d'activitat de l'empresa on desenvolupa la seva tasca?

	Freqüències	Percentatges
Total	18	100
Sector industrial i garatges	2	11,1
Construcció i annexes	1	5,6
Comerç	4	22,2
Hoteleria i restauració	6	33,3
Transport	1	5,6
Administració pública	1	5,6
Personal domèstic	2	11,1
Activitats immobiliàries, serveis empresarials	1	5,6

Seguint dins del marc de les persones que estaven en situació d'atur durant la pandèmia i que actualment ja s'han reincorporat al mercat de treball, un 11% dels enquestats han acabat al sector industrial o dels garatges, seguit d'un 6% que ha acabat al de la construcció i d'un 22% que ho ha fet al del comerç. Altrament, un 33% ha derivat envers el sector de l'hoteleria i la restauració, prop d'un 6% al del transport i un 6% més a l'Administració pública. Finalment, un 11% ha

acabat desenvolupant la seva activitat de treball en l'àmbit del personal domèstic i un 6% en activitats immobiliàries i d'altres serveis empresarials.

Quant de temps fa que està a l'atur?

Dels que no han trobat feina i segueixen a l'atur (N=11)

	Freqüències	Percentatges
Total	11	100
Entre 1 i 2 mesos	4	36,4
Entre 5 i 6 mesos	1	9,1
Entre 6 mesos i 1 any	3	27,3
Més d'1 any	3	27,3

Del total de persones enquestades que encara avui dia segueixen a l'atur, un 36% ha estat entre un i dos mesos en aquesta situació, seguit d'un 9% que ha estat a l'atur entre cinc i sis mesos i prop d'un 27% ha tingut una durada d'entre sis mesos i un any. Finalment, un altre 27% representa la resta d'enquestats que s'han trobat desocupats durant més d'un any.

Ha treballat algun temps durant aquests mesos?

	Freqüències	Percentatges
Total	11	100
Sí	3	27,3
No	8	72,7

De les persones que actualment es troben a l'atur, un 27% dels enquestats han treballat algun temps durant els darrers mesos, en detriment d'un 73% que ha continuat sense trobar feina. Parant atenció a l'encreuament de dades, es comprova que les dones han presentat més dificultats per accedir a una nova feina, en detriment dels homes. Seguidament, la franja d'edat més perjudicada en aquest sentit és la d'entre 40 i 54 anys, la qual també expressa certa dificultat per accedir a nous llocs de treball en els darrers mesos.

Quants mesos?

Dels que han treballat algun temps durant aquests mesos (N=3)

	Freqüències	Percentatges
Total	3	100
2 mesos	1	33,3
4 mesos	1	33,3
10 mesos	1	33,3

Pel que fa a les persones que segueixen a l'atur, però que han pogut treballar durant els darrers mesos, un 33% ho ha fet durant dos mesos, un 33% més durant quatre mesos i un altre 33% durant més de deu mesos.

Quina dificultat més gran pensa que té per no trobar feina?

Dels que no han treballat durant els darrers mesos (N=8)

	Freqüències	Percentatges
Total	8	100
Per l'edat	2	25,0
Pel context laboral	3	37,5
Per les estratègies de candidatura als llocs de treball	2	25,0
Altres	1	12,5
NS/NC	1	12,5

Del total de persones que actualment segueixen a l'atur i que en els darrers mesos no han trobat cap tipus de feina, un 25% afirma que és per motius relacionats amb l'edat. D'altra banda, un 37% de les respostes fan al·lusió al context del mercat de treball pel qual passa el Coprincipat, al·legant una falta d'oportunitats i unes condicions salarials que impedeixen accedir als llocs de treball de manera digna. Finalment, un 25% de les persones enquestades apunten com a dificultat més gran per no trobar feina les estratègies a l'hora de presentar una candidatura en un lloc de treball (desenvolupament de les entrevistes presencials, mètodes de presentació de candidatures, currículums...).

5.3. AMB REFERÈNCIA A LA SITUACIÓ ECONÒMICA

A nivell personal, com qualificaria la seva situació econòmica en aquest moment?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Molt bona	2	1,4
Bona	45	32,6
Regular	73	52,9
Dolenta	8	5,8
Molt dolenta	10	7,2

Amb relació a les percepcions envers les situacions econòmiques personals, un 34% dels enquestats expressen tenir una molt bona o bona situació econòmica actualment en detriment d'un 13%, que afirma trobar-se en una situació dolenta o molt dolenta. D'altra banda, un 53% dels enquestats es troben en una situació regular pel que fa als aspectes econòmics personals.

Població en general

Amb relació a les percepcions envers les situacions econòmiques personals, un 46% dels enquestats expressen tenir una molt bona o bona situació econòmica actualment, en detriment

d'un 12% que afirma trobar-se en una situació dolenta o molt dolenta. D'altra banda, prop d'un 42% dels enquestats consideren que es troben en una situació regular pel que fa als aspectes econòmics personals.

Per tal de perfilar l'anàlisi, amb l'encreuament de dades es constata que existeix una relació estadísticament significativa entre la variable estudiada i les constants sociodemogràfiques referents a l'edat, la nacionalitat, el nivell d'estudis i l'ocupació. Concretament i pel que fa a l'edat, es comprova com a mesura que augmenten les franges, la percepció envers l'economia personal empitjora considerablement. Pel que fa a la nacionalitat, la població portuguesa enquestada és la que expressa situacions econòmiques personals menys favorables, essent la nacionalitat amb menor percentatge de percepcions bones o molt bones (amb un 18,5%) i la que més valoracions negatives expressa (amb prop d'un 21%). Altrament, també es detecta una influència significativa en el nivell d'estudis amb la qual es constata que com més nivell d'estudis menor serà l'impacte negatiu en les percepcions de l'economia personal. Finalment, fent referència a l'ocupació es pot comprovar com els directius, els propietaris i els comandaments intermedis són els que presenten una millor situació econòmica, amb un 57,5%. Per contra, els treballadors no qualificats i els aturats són els que valoren més negativament la seva situació personal, amb prop d'un 29% i 18%, respectivament.

Des del començament de la pandèmia (març 2020), la seva situació econòmica ha millorat, s'ha mantingut o ha empitjorat?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Ha millorat	15	10,9
Està igual	64	46,4
Ha empitjorat	59	42,8

De totes les persones enquestades en aquest estudi, un 11% considera que la seva situació econòmica ha millorat d'ençà del començament de la pandèmia, mentre que un 43% afirma que ha empitjorat. D'altra banda, un 46% dels enquestats consideren que la seva situació econòmica s'ha mantingut respecte a l'inici del context generat per la covid-19.

Parant atenció a l'anàlisi d'encreuament de dades, destaca el fet que les dones mostrin una pitjor evolució de la situació econòmica respecte als homes, amb un 46% i un 40% de les respostes que apunten cap a un empitjorament de la situació econòmica, respectivament. Altrament, la franja d'edat que s'ha vist més ressentida en aquest sentit és la de 40 a 54 anys, amb un 49% de respostes que expressen una davallada econòmica després del confinament del mes de març. Finalment, es constata que aquells enquestats amb un nivell d'estudis d'ensenyament primari o secundari bàsic han patit més econòmicament els efectes de la pandèmia, amb un 50% de les

respostes que també apunten cap a un empitjorament del context econòmic personal.

Població en general

Seguidament, fent referència a les evolucions de les situacions econòmiques prèvies a la pandèmia (mes de març del 2020), del total de persones enquestades en aquest estudi un 9,5% considera que la seva situació econòmica ha millorat d'ençà del començament de la pandèmia, mentre que un 28% afirma que ha empitjorat. Altrament, un 46% dels enquestats consideren que la seva situació econòmica s'ha mantingut respecte a l'inici del context generat per la covid-19.

Mitjançant l'encreuament de dades, es constata una relació estadísticament significativa entre la variable referent a l'evolució de la situació econòmica personal amb la d'edat i ocupació. Concretament, la franja d'edat més perjudicada en aquest sentit seria la de 40 a 54 anys, amb un 32% de percepcions que apunten cap a un empitjorament. Pel que fa a l'ocupació, es verifica que els aturats són el col·lectiu amb més incidència negativa en les seves economies, amb prop d'un 55% de les respostes que denoten una davallada econòmica.

Ens pot dir les raons per les quals la seva situació econòmica ha empitjorat?

Dels que la seva situació econòmica ha empitjorat (N=59)

	Freqüències	Percentatges
Total	59	100
Disminució dels ingressos	47	79,7
Augment de les despeses	3	5,1
Pujada dels preus	11	18,6
Ha estat o està de baixa	1	1,7
Ha estat o està en ERTO	3	5,1
Està sense feina o l'han acomiadat	8	13,6
Problemes familiars/Situació personal	1	1,7
La parella ingressa menys	1	1,7
Ajudes de govern insuficients	1	1,7

Pel que fa a les raons per les quals la situació econòmica de les persones enquestades ha empitjorat, prop d'un 80% al·lega que és degut a la disminució dels ingressos, un 5% a causa de l'augment de les despeses, prop d'un 19% per la pujada dels preus en general, seguit d'un 2% que ha estat o està de baixa, un 5% que està o ha estat en situació d'ERTO i d'un 14% que està sense feina o l'han acomiadat. Finalment, prop d'un 2% expressa que l'empitjorament de la seva situació econòmica té lloc per problemes familiars o d'altres casuístiques personals, un 2% més a causa de la reducció dels ingressos de la parella i un altre 2% degut a la insuficiència de les ajudes del Govern.

Població en general

Pel que fa als motius pels quals ha empitjorat la situació econòmica de les persones enquestades, prop d'un 29% al·lega que és degut a una disminució dels ingressos, sobretot vinculada a l'escenari actual del mercat laboral. Seguidament, un 4,5% afirma que la seva capacitat econòmica ha empitjorat atès que durant cert període de temps ha estat en situació d'ERTO i un 14,5% per haver estat acomiadat o per no tenir feina, tant en l'actualitat com durant el confinament. D'altra banda, prop d'un 3% apunta el fet d'haver estat de baixa (o per estar de baixa actualment) com a motiu principal, seguit d'un altre 3% que ha hagut de canviar de feina. Seguint en la línia dels motius vinculats amb el context laboral pels quals ha empitjorat la situació econòmica de les persones enquestades, prop d'un 4% afirma que és degut a una reducció de les seves comissions i/o hores extres, un 11% perquè té un negoci i ha reduït considerablement la facturació o bé ha acabat tancant i un 2%, per ser autònom i per haver patit també una reducció considerable de la seva facturació.

D'altres motius que s'han vist representats en aquest apartat apunten la pujada de preus i l'encariment de la vida com a motiu principal pel qual les capacitats econòmiques han disminuït, amb gairebé un 18% de respostes. Seguidament, prop d'un 1% afirma que és degut a la situació econòmica en general, un 9% perquè les seves despeses s'han incrementat, un 8% perquè la parella ingressa menys diners i un 1,5% per no haver cobrat els lloguers (o una part del lloguer) de les seves propietats. En darrera instància, un 4% afirma que la seva situació econòmica ha empitjorat per la ineficàcia del sistema d'ajudes econòmiques, un 4,5% per motius personals i/o familiars i un 5% que assenyalava les restriccions econòmiques i la disminució del turisme com a explicació de la seva degradació econòmica.

Tenint en compte els ingressos mensuals totals de la seva llar, vostè diria que abans del confinament del mes de març la seva llar arribava a final de mes amb facilitat o dificultat?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Amb molta facilitat	9	6,5
Amb facilitat	42	30,4
Amb certa facilitat	44	31,9
Amb certa dificultat	30	21,7
Amb dificultat	11	8,0
Amb molta dificultat	2	1,4

Amb relació als ingressos mensuals del total de persones enquestades (i fent referència al període pre-pandèmia), un 69% afirma que abans de la pandèmia arribava a final de mes amb

facilitat, certa o molta facilitat. Per contra, un 31% expressa que ho feia amb dificultat, certa o molta dificultat.

Població en general

Parant atenció als ingressos mensuals del total de persones enquestades (i fent referència al període previ a la pandèmia), un 77,5% afirma que abans de la pandèmia arribava a final de mes amb facilitat, certa o molta facilitat. Per contra, un 22% expressa que ho feia amb dificultat, certa o molta dificultat.

Tenint en compte els ingressos mensuals totals de la seva llar, vostè diria que actualment la seva llar arriba a final de mes amb facilitat o amb dificultat?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Amb molta facilitat	1	0,7
Amb facilitat	34	24,6
Amb certa facilitat	28	20,3
Amb certa dificultat	44	31,9
Amb dificultat	19	13,8
Amb molta dificultat	12	8,7

Seguidament, pel que fa als ingressos mensuals del total de persones enquestades (i fent referència al període actual), un 46% afirma que actualment arriba a final de mes amb facilitat, certa o molta facilitat. Per contra, un 54% expressa que ho fa amb dificultat, certa o molta dificultat.

Per tal de perfilar l'anàlisi, mitjançant l'encreuament de dades es comprova que la franja d'edat d'entre 25 i 39 anys és la que més es ressent a l'hora d'arribar a final de mes, amb un 62,5% de respostes que expressen dificultats econòmiques. En darrera instància, les persones enquestades de nacionalitat portuguesa o amb d'altres nacionalitats són les que més dificultats presenten per arribar econòmicament a final de mes, amb un 63% i prop d'un 79%, respectivament.

Si es compara la percepció de les persones enquestades envers la facilitat o dificultat econòmica que tenien per arribar a final de mes abans de la pandèmia, es constata un empitjorament notable en les sensacions actuals. Concretament, ambdues situacions han patit una modificació de prop de 23 punts respecte al context anterior a la covid-19, incrementant-se aquelles respostes que apunten cap a una dificultat econòmica per arribar a final de mes, en detriment de les opinions més optimistes, que s'han vist minvades després dels efectes socio-econòmics de la pandèmia.

Població en general

Seguidament, la descripció de les dades se centra en la capacitat d'arribar a final de mes a partir dels ingressos mensuals actuals de les persones enquestades. Així doncs, es constata una davallada considerable respecte a les percepcions prèvies a la pandèmia, amb prop d'un 64% que afirma arribar a final de mes amb facilitat, certa o molta facilitat, i en detriment d'un 36% que afirma fer-ho amb dificultat, certa o molta dificultat.

Profunditzant en l'anàlisi mitjançant l'encreuament de dades i les proves d'associació es comprova com el sexe, el nivell d'estudis i l'ocupació tenen una incidència directa en la percepció dels ingressos mensuals en l'actualitat. En primer lloc, fent referència al sexe, es comprova com les dones presenten pitjors percepcions que els homes, amb un 58,5% de situacions que apunten cap a una facilitat econòmica, contra un 68,5%, respectivament. En segon lloc i pel que fa al nivell d'estudis, es pot afirmar que com més nivell d'estudis menor és la dificultat per arribar a final de mes. Finalment, fent referència a l'ocupació, es constata que els treballadors no qualificats són els més perjudicats en aquest sentit, amb prop d'un 47%.

Si es compara la percepció de les persones enquestades envers la facilitat o dificultat econòmica que tenien per arribar a final de mes abans de la pandèmia, es constata un empitjorament notable respecte a les sensacions actuals. Concretament, ambdues situacions han patit una modificació de prop de 14 punts respecte al context anterior a la covid-19, incrementant-se aquelles respostes que apunten cap a una dificultat econòmica per arribar a final de mes i en detriment de les opinions més optimistes, que s'han vist minvades després dels efectes socioeconòmics generats per la pandèmia.

Per motius econòmics, des de que va començar la situació creada per la COVID-19, ha hagut de reduir despeses en els següents àmbits?

En el seu oci:

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Si	82	59,4
No	53	38,4
NS/NC	3	2,2

Un 59% de les persones enquestades han hagut de reduir despeses en l'oci. Per contra, un 38% ha mantingut la seva activitat econòmica en aquest àmbit.

Població en general

Pel que fa a les modificacions en les despeses econòmiques després de l'inici de la pandèmia, es constata que un 41% dels enquestats han reduït el consum en el seu oci, mentre que prop d'un 58% ha mantingut la seva activitat econòmica en aquest sentit.

Quines despeses?

Dels que han reduït despeses en el seu oci (N=82)

	Freqüències	Percentatges
Total	82	100
Àpats fora de casa (bars, restaurants...)	68	82,9
Cultura	21	25,6
Activitats esportives	4	4,9
Viatges	8	9,8
Altres	3	3,7
Oci nocturn	3	3,7
Sortir de casa/socialització	4	4,9
Compres	1	1,2

Del total de persones enquestades que han hagut de reduir despeses en l'àmbit de l'oci, prop d'un 83% expressa haver-ho fet en els àpats fora de casa, com podria ser en bars i restaurants. D'altra banda, gairebé un 26% dels enquestats afirmen haver reduït despeses en el consum d'activitats culturals, com ara anar al cinema, museus, concerts, comprar llibres... Seguidament, prop d'un 5% ho ha fet en l'àmbit esportiu, prop d'un 10% en viatges, un 4% en oci nocturn, un 5% a socialitzar i, finalment, prop d'un 1% ha reduït les despeses en l'àmbit de les compres.

Població en general

Si es para atenció als aspectes vinculats a l'oci en els quals s'han reduït les despeses, es comprova que un 75% de les respostes apunten cap a una reducció de les despeses en els àpats fora de casa (és a dir, el consum en bars i restaurants), un 18% en viatges o sortides de caps de setmana, prop d'un 17% en activitats culturals (com ara anar al cinema, concerts, exposicions, comprar llibres...), un 8% en activitats esportives, un 7,5% a sortir de casa o socialitzar i prop d'un 5% al·lega haver-ho fet en tots els àmbits. Seguidament, un 2,5% ha reduït el seu consum en els serveis digitals com podrien ser els paquets de televisió, internet i les subscripcions a les plataformes digitals (Netflix, AmazonPrime, FILMIN, HBO...), un 2% en l'oci nocturn, seguit d'un altre 2% que ho ha fet en les compres en general (articles, serveis...) i un 2% més de respostes que apunten cap a una reducció del consum en d'altres àmbits com podrien ser el transport

o les assegurances. Finalment, un 1% afirma haver reduït les despeses en el seu benestar i prop d'un altre 1% en formacions extralaborals i/o acadèmiques com podrien ser els cursos d'idiomes, d'informàtica, ofimàtica i d'altres formacions específiques.

En les seves vacances:

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Si	81	58,7
No	53	38,4
NS/NC	4	2,9

Un 59% de les persones enquestades han hagut de reduir despeses en les vacances. Per contra, un 38% ha mantingut l'activitat econòmica en aquest àmbit.

Població en general

Del total de persones enquestades en aquest segon Observatori, un 42% afirma haver reduït les despeses en les vacances, mentre que prop d'un 57% ha mantingut la seva activitat econòmica en aquest sentit.

Quines despeses?

Dels que han reduït despeses en les seves vacances (N=81)

	Freqüències	Percentatges
Total	81	100
No ha fet vacances o no ha sortit del país	45	55,6
Allotjament	7	8,6
Destinació	9	11,1
Durada	15	18,5
A casa de familiars	3	3,7
Reducció del pressupost	10	12,3
NS/NC	1	1,2

Del total de persones enquestades que han hagut de reduir despeses en l'àmbit de les vacances, prop d'un 56% o bé no n'ha pogut fer o bé no ha sortit del país. Seguidament, un 9% ho ha fet amb relació a l'allotjament, un 11% respecte a la destinació, un 18,5% en la durada i prop d'un 4% ha anat a casa de familiars en detriment d'altres anys. Finalment, destaca un 12% que ha hagut de reduir el pressupost de les vacances deixant de banda certes activitats (com podrien ser els àpats en bars i restaurants, les visites a espais culturals o d'altres serveis turístics).

Població en general

Si se centra l'estudi en els diferents àmbits de les vacances en què s'han reduït les despeses, es comprova que prop d'un 30% ha disminuït la durada de les seves sortides, un 23% directament o no n'ha fet o no disposa d'un període de vacances, un 18% en la destinació (sobretot optant per destins de proximitat) i prop d'un 15% no ha marxat del país. Per altra banda, un 14% expressa haver deixat de viatjar o que viatja menys, un 11% que ha reduït el seu pressupost de vacances, disminuint el consum en bars i restaurants o realitzant menys activitats relacionades amb el turisme. Finalment, un 7% de les respostes apunten que han anat de vacances a casa de familiars, un 6% que ha canviat el tipus d'allotjament (ja sigui tant per motius econòmics com sanitaris) i un 2% que ho ha fet amb el mitjà de transport, sobretot renunciant als desplaçaments en avió.

En productes de primera necessitat:

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Si	46	33,3
No	92	66,7

Un 33% de les persones enquestades han hagut de reduir despeses en productes de primera necessitat, mentre que un 67% ha mantingut la seva activitat econòmica en aquest àmbit.

Població en general

Un 24% de les persones enquestades han hagut de reduir les seves despeses en productes de primera necessitat, en detriment de gairebé un 76% que ha pogut mantenir la seva activitat econòmica en aquest sentit.

Quins productes?

Dels que han reduït despeses en productes de primera necessitat (N=46)

	Freqüències	Percentatges
Total	46	100
Roba	31	67,4
Menjar	16	34,8
Telecomunicació	8	17,4
Transport	3	6,5
Serveis energètics (llum, gas, calefacció...)	6	13,0
Altres	2	4,3

Pel que fa a les persones enquestades que han hagut de reduir les despeses en productes de primera necessitat, un 67% ho ha fet en la roba, prop d'un 35% en el menjar, un 17% en serveis de telecomunicacions, un 6,5% en el transport i un 13% en els serveis energètics, com podrien ser la llum, el gas, la calefacció...

Població en general

Parant atenció al total d'enquestats que han hagut de reduir despeses en productes de primera necessitat, es constata que un 60% ho ha fet en la roba, un 34% en alimentació, un 26% en serveis energètics (com podria ser la llum, el gas o la calefacció) i prop d'un 10% afirma haver-ho fet en tots els sentits. Finalment, gairebé un 2% ha reduït les despeses en els serveis de telecomunicacions, un altre 2% en el transport i prop d'un 1% en l'habitatge.

En despeses amb els fills:

	Frequències	Percentatges
Total	138	100
Si	24	17,4
No	83	60,1
No procedeix	31	22,5

Un 17% de les persones enquestades han hagut de reduir el consum en les despeses dels fills. Per contra, un 60% ha mantingut l'activitat econòmica en aquest sentit. Finalment, un 22,5% no tenia fills i, per tant, no s'ha vist afectat en aquest sentit.

Població en general

Pel que fa a les despeses en els fills, un 9% de les persones enquestades afirmen que han hagut de reduir el consum, mentre que un 36% ha pogut mantenir l'activitat econòmica en aquest sentit. Altrament, destaca que un 55% dels enquestats no s'han vist afectats per aquesta situació.

Quins productes?

Dels que han reduït despeses amb els seus fills (N=24)

	Frequències	Percentatges
Total	24	100
Roba	11	45,8
Activitats extraescolars (esports, idiomes, repàs...)	15	62,5
Oci (cinema, viatges, quedar amb els amics...)	4	16,7
Llar d'infants	1	4,2
Altres	2	8,3

Del total de persones enquestades que han hagut de reduir el consum en les despeses dels fills, prop d'un 46% ho ha fet en la roba, un 62,5% en les activitats extraescolars (com podrien ser cursos d'idiomes, classes de reforç, activitats esportives...), un 17% en l'oci dels fills i un 4% ho ha fet en les llars d'infants.

Població en general

Així doncs, es comprova que un 55% de les respostes afirmen que han reduït les despeses dels fills en la roba, un 43% en activitats extraescolars, un 23% en l'oci dels fills i prop d'un 8% en tots els sentits. Finalment, un 2% al·lega haver-ho fer en el transport i un 1% en algun tipus de formació acadèmica i/o professional.

En els estudis:

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Si	4	2,9
No	104	75,4
No procedeix	30	21,7

Un 3% de les persones enquestades han hagut de canviar o deixar de cursar alguns estudis (cursos d'idiomes, de reforç, estudis universitaris...), mentre que un 75% ha mantingut l'activitat econòmica en aquest àmbit.

Població en general

Amb relació als estudis, del total de persones enquestades en aquest Observatori prop d'un 4% ha hagut d'abandonar o directament no s'ha matriculat en algun tipus d'estudi, mentre que gairebé un 64% ha pogut mantenir la seva activitat en aquest sentit.

Quin tipus d'estudi?

Dels que han reduït despeses en els estudis (N=4)

	Freqüències	Percentatges
Total	4	100
Idiomes	1	25,0
Estudis universitaris (graus, post-graus, màsters...)	2	50,0
Altres	1	25,0

Del total de persones enquestades que han hagut de reduir despeses en els estudis, un 25% ho ha fet en cursos d'idiomes i un 50% en estudis universitaris com podrien ser graus, postgraus, màsters... Finalment, el 25% restant ha reduït les despeses en altres tipus d'estudis o cursos.

Població en general

Si es focalitza la descripció en quins tipus d'estudis s'han vist més afectats, es comprova que un 35% de les persones enquestades ho han fet en estudis universitaris, un 25% en formacions vinculades a l'àmbit laboral i un 21% en cursos d'idiomes. Finalment, prop d'un 13% ha hagut de reduir les despeses o abandonar algun tipus de formació artística, com podrien ser cursos de música, dansa o d'arts plàstiques, i prop d'un 6% en d'altres tipus de formacions.

En proves o consultes mèdiques:

	Frequències	Percentatges
Total	138	100
Si	29	21,0
No	109	79,0

Un 21% de les persones enquestades han hagut de deixar de fer o ajornar cites o proves mèdiques per no poder avançar/pagar el seu import, mentre que un 79% no ha vist afectada la seva activitat en aquest àmbit.

A més a més, si es profunditza l'anàlisi tot realitzant un encreuament de dades amb les variables sociodemogràfiques, es constata una relació significativa entre el sexe i el fet de deixar d'anar o ajornar proves o cites mèdiques. Concretament, de la població enquestada, les dones són les que han hagut de modificar més la seva activitat en la prevenció i el control de la salut, amb prop d'un 29% de respostes que afirmen haver reduït despeses en aquest sentit. Seguidament, destaca la franja d'edat d'entre 25 i 39 anys, amb un 31% de respostes que també confirmen una reducció de les despeses en les consultes o proves mèdiques. En darrera instància, les altres nacionalitats presents al Coprincipat són les que s'han vist més ressentides en aquest àmbit, amb prop d'un 32% d'enquestats que confirmen haver modificat la seva relació amb la sanitat per motius econòmics.

Població en general

Pel que fa a les proves mèdiques, prop d'un 12% de les persones enquestades han hagut d'ajornar o deixar d'assistir a aquest tipus de consultes per no poder pagar o avançar el seu import. Per contra, prop d'un 88% ha pogut mantenir la seva activitat en aquest àmbit.

Quin tipus de prova o consulta?

Dels que han reduït despeses en consultes o proves mèdiques (N=29)

	Freqüències	Percentatges
Total	29	100
Dentista	13	44,8
Controls periòdics (analítiques, visites de control, proves...)	11	37,9
Ginecòleg	4	13,8
Altres	3	10,3
Intervencions mèdiques	2	6,9

Pel que fa a les persones enquestades que han hagut de deixar d'acudir o ajornar cites o proves mèdiques per no poder pagar el seu import, prop d'un 45% ho ha fet a les consultes o intervencions odontològiques, un 38% a controls rutinaris com podrien ser les visites al metge de capçalera, les analítiques o d'altres proves periòdiques, un 14% al ginecòleg i prop d'un 7% ha deixat de fer alguna intervenció mèdica per motius econòmics. Finalment, un 10% ha deixat d'assistir a d'altres tipus de consultes.

Població en general

Per tal de desglossar el tipus de proves mèdiques de les persones enquestades que han hagut de reduir les despeses en aquest sentit, es constata que gairebé un 32% ho ha fet en tot aquell ventall de proves i controls mèdics, com podrien ser les analítiques, ressonàncies, plaques... Seguidament, un 28% ho ha fet amb les consultes dels metges especialistes (cardiòlegs, pneumòlegs, traumatòlegs...), un altre 28% en consultes odontològiques, seguit d'un 12% que ho ha fet amb les consultes oftalmològiques i d'un 11% que ho ha fet amb els metges de capçalera. Finalment, un 11% més ha hagut de reduir les seves despeses o fins i tot deixar de realitzar-se algun tractament o intervenció mèdica, un 9,5% amb les consultes ginecològiques i en darrera instància, un 3% que expressa una falta de cobertura de la CASS.

En qualsevol altre tipus de despesa (articles, serveis...)

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Si	30	21,7
No	107	77,5
NS/NC	1	0,7

Un 22% de les persones enquestades han hagut de reduir despeses en altres tipus de consum, com ara en articles o serveis, mentre que un 77,5% ha mantingut la mateixa activitat en aquest sentit.

Població en general

Per finalitzar amb aquest apartat, es constata que prop d'un 21% de les persones enquestades han hagut de reduir el consum en qualsevol altre tipus de despesa, mentre que gairebé un 79% ha pogut mantenir la seva activitat econòmica en aquest sentit.

Quin tipus de despesa?

Dels que han reduït despeses en qualsevol altre tipus de despesa (N=30)

	Freqüències	Percentatges
Total	30	100
Serveis de telecomunicació (internet, TV, PC...)	11	36,7
Transport	5	16,7
Estètica	11	36,7
Activitats esportives (cursos, gimnàs...)	2	6,7
Altres	5	16,7

Finalment, del total de persones enquestades que han hagut de reduir despeses en altres àmbits, prop d'un 37% ho ha fet en serveis de telecomunicacions (com podrien ser internet, els paquets de televisió o les plataformes digitals), un 17% ho ha fet en l'àmbit del transport, un 37% en l'estètica i prop d'un 7% en activitats esportives (com podrien ser els cursos dirigits o el gimnàs). Finalment, un 17% afirma haver reduït despeses en altres àmbits.

Població en general

Així doncs, es comprova que del total de persones enquestades que han hagut de reduir el consum en d'altres tipus de despesa, un 37% ho ha fet en l'àmbit de l'estètica i la cura personal, tot deixant d'assistir a tot tipus de serveis com les perruqueries, centres de massatges, d'estètica... Seguidament, prop d'un 18% ho ha fet en el transport personal, deixant de realitzar o retardant revisions periòdiques o reparacions del vehicle. A més a més, un 15% ha reduït les seves despeses en tot tipus de compres (articles, serveis, electrònica...), un 11% en l'habitatge (sobretot amb les reformes, la compra d'electrodomèstics i amb el personal de la neteja), seguit d'un 11% que al·lega haver-ho fet en tots els sentits i d'un 6% que ha reduït el seu consum en els serveis de telecomunicacions i les plataformes digitals. Finalment, prop d'un 6% ho ha fet en les activitats esportives, un 5% en el seu oci, un 3% en les assegurances privades, un 1% en el transport públic i un 1% més en d'altres àmbits.

Durant els darrers mesos, ha hagut de recórrer a l'ajuda econòmica de familiars, amics o de prestacions socials de l'Administració Pública o d'altres entitats socials (Creu Roja, Càritas) per cobrir necessitats bàsiques?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
No he necessitat ajuda econòmica	106	76,8
Ajuts o prestacions socials de l'Administració pública	11	8,0
Ajuda econòmica de familiars	16	11,6
Ajuda econòmica d'amics o persones conegudes	10	7,2
Ajuts entitats socials (Creu Roja, Càritas...)	0	0,0
Altres	1	0,7
NS/NC	1	0,7

Del total de persones enquestades, un 77% no ha necessitat cap tipus d'ajuda econòmica durant la pandèmia. No obstant això, un 8% ha hagut de recórrer a les ajudes o prestacions socials de l'Administració pública i un 12% a la de familiars. Finalment, un 7% dels enquestats confirma haver demanat ajuda econòmica a amistats o d'altres persones conegudes.

Tot i que no es pot parlar d'una representativitat significativa de la mostra, si es para atenció a l'encreuament de les variables sociodemogràfiques amb la variable referent a si ha necessitat algun tipus d'ajuda econòmica per cobrir necessitats bàsiques, es constata que les dones són les que més han acudit a les ajudes de l'Administració pública (concretament un 14% de les respostes). D'altra banda, si se centra l'anàlisi en funció de la nacionalitat, es comprova que aquelles persones d'altres nacionalitats tendeixen més a acudir a l'ajuda mútua, amb un 26,3% de respostes que afirmen haver assistit a l'ajuda econòmica d'amistats o d'altres persones conegudes.

Població en general

En aquest apartat, l'estudi descriptiu se centra en les sol·licituds d'ajudes econòmiques, ja sigui tant en les esferes públiques com en les privades. D'aquesta manera, doncs, es comprova que un 81% del total de persones enquestades no han hagut d'acudir a l'ajuda econòmica de familiars, amistats o de prestacions socials de l'Administració pública o d'altres entitats com ara bé la Creu Roja o Càritas. No obstant això, prop d'un 11% ha hagut de recórrer a les ajudes de l'Administració, un 8% a l'ajuda econòmica de familiars i un 1,5% a d'altres tipus d'ajudes. Finalment, prop d'un 1% ho ha fet amb els amics o amb d'altres persones conegudes i un 1% més, amb entitats socials com Càritas o la Creu Roja.

Amb l'encreuament de dades es verifica una relació estadísticament significativa entre la variable estudiada en aquest apartat i les constants sociodemogràfiques referents a la naciona-

litat, el nivell d'estudis i l'ocupació. Concretament, si es para atenció a la nacionalitat es comprova com les persones portugueses són les que menys percentatge puntuen en la resposta "no he necessitat ajuda", amb prop d'un 80%. Seguidament, parant atenció al nivell d'estudis es pot afirmar que les persones amb un nivell primari o secundari bàsic són les que més han acudit a les ajudes de l'Administració pública. Finalment, a partir de l'ocupació es comprova com la població que es troba en situació d'atur ha estat la que més ha acudit a les ajudes i prestacions de l'Administració pública.

Quins ajuts?

Dels que han acudit a ajuts de l'Administració Pública (N=11)

	Freqüències	Percentatges
Total	11	100
Ajudes en habitatge	7	63,6
Ajudes en educació	1	9,1
Ajudes en productes de primera necessitat	2	18,2
Ajudes en altres àmbits	2	18,2
Prestació familiar per fill/a a càrrec	4	36,4

Amb referència a les persones enquestades que han hagut d'acudir a alguna ajuda econòmica de l'Administració pública, un 70% ho ha fet a les ajudes a l'habitatge, un 10% en educació, un altre 10% a ajudes en productes de primera necessitat i un 40% a la prestació familiar per fill o filla a càrrec. Finalment, un 20% dels enquestats han acudit a d'altres tipus d'ajuts de l'Administració pública.

Població en general

Parant atenció al tipus d'ajudes econòmiques de l'Administració pública a les quals han hagut d'acudir les persones enquestades, un 34% les ha sol·licitat en l'àmbit de l'habitatge, sobretot per poder fer front al pagament del lloguer. Seguidament, un 16% ho ha fet en el reemborsament del cent per cent de la CASS, prop d'un 12% en les ajudes relatives al fill o filla a càrrec i un 11,5% en l'àmbit de la educació (beques, estudis, menjador...). En segon lloc, prop d'un 11% ha sol·licitat l'ajuda de la manutenció, per tal de poder cobrir les seves despeses en alimentació, i un altre 11% ho ha fet als serveis socials. Seguidament, un 10% ha hagut d'acudir a la pensió de solidaritat per a la gent gran, un 9% a la prestació de l'atur involuntari i un 5% a les ajudes de l'àmbit laboral, com ara bé els crèdits tous i d'altres ajudes per a les empreses. Finalment, destaca un 8% que afirma que va sol·licitar algun tipus d'ajuda, però que o bé no li va ser concedida o bé no va ser suficient per pal·liar la seva situació econòmica.

Han estat suficients aquests ajuts?

Dels que han acudit a qualsevol tipus d'ajuda econòmica (N=31)

	Freqüències	Percentatges
Total	31	100
Sí	26	83,9
No	4	12,9
NS/NC	1	3,2

Del total de persones enquestades que durant la pandèmia han hagut d'acudir a algun tipus d'ajuda econòmica, un 84% afirma que les ajudes han estat suficients, mentre que prop d'un 13% considera que no han estat prou notòries per afrontar la seva situació econòmica.

Població en general

Per tal de comprovar si aquests ajuts que s'han exposat han estat suficients per tal de fer front a les casuístiques econòmiques de les persones enquestades (les que han hagut d'acollir-se a qualsevol tipus d'ajuda econòmica), es verifica que a un 58% dels enquestats els han resultat suficients, mentre que prop d'un 37% expressa que els ajuts no han estat suficientment notoris per pal·liar la seva situació econòmica.

Quant de temps podria aguantar sense cap ingrés vostè i el seu nucli familiar abans de trobar-se en greus dificultats econòmiques?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Menys d'un mes	32	23,2
Entre un i dos mesos	49	35,5
Entre tres i cinc mesos	21	15,2
Sis o més mesos	13	9,4
NS/NC	23	16,7

Del total de persones enquestades, un 23% considera que subsistiria durant menys d'un mes sense cap tipus d'ingrés. Altrament, un 53,5% considera que aguantaria entre un i dos mesos, un 15% entre tres i cinc mesos i un 9%, sis o més mesos sense cap entrada de diners a la llar.

Població en general

Del total de persones enquestades, un 20,5% considera que subsistiria durant menys d'un mes sense cap tipus d'ingrés i prop d'un 24% que ho faria entre un i dos mesos. D'altra banda, prop d'un 16% de les respostes apunten cap a un període de subsistència d'entre tres i cinc mesos i en darrera instància, un 30% que podria aguantar durant sis o més mesos.

Parant atenció a l'encreuament de dades es comprova que les dones presenten pitjors percepcions que els homes, amb un 27% de les respostes que expressen que no aguantaríen durant més d'un mes sense cap tipus d'ingrés. Pel que fa a la nacionalitat, es constata que la població amb identitat portuguesa és la més perjudicada en aquest sentit amb prop d'un 36%. Seguidament, amb el nivell d'estudis es pot afirmar que com més elevat és el nivell d'estudis més temps sense ingressos es podrà subsistir. Finalment, fent referència a l'ocupació, es comprova com els treballadors no qualificats i les persones que es troben en situació d'atur són les que més dificultats econòmiques presenten, amb un 48% i 44%, respectivament.

5.4. AMB REFERÈNCIA A LA SITUACIÓ CREADA PER LA COVID-19

Pensant en tots els efectes d'aquesta pandèmia, diria vostè que actualment la crisi del coronavirus li preocupa molt, bastant, poc o gens?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Molt	41	29,7
Bastant	51	37,0
Poc	40	29,0
Gens	6	4,3

Del total de persones enquestades, prop d'un 30% afirma viure la pandèmia amb molta preocupació i un 37% considera que l'afecta considerablement. Per contra, un 29% dels enquestats afirmen sentir poca preocupació envers el context generat per la covid-19 i un 4% no percep cap preocupació per la pandèmia.

Ara bé, si es para atenció a les proves d'associació estadística, tot realitzant un encreuament de dades amb les variables sociodemogràfiques, es constata una relació estadísticament significativa amb el sexe. Concretament, es comprova que les dones són les que mostren un nivell de preocupació més pronunciat envers la covid-19, amb gairebé un 40% de les respostes que apunten en aquesta direcció. Per contra, els homes denoten una preocupació més lleu amb un 37% de respostes que expressen poca preocupació envers la pandèmia.

Població en general

Pel que fa al grau d'afectació de la pandèmia, el 39% dels enquestats diuen que els preocupa bastant la situació actual de la crisi del coronavirus, al 31% poc, al 19% molt i a l'11% gens.

Considerant tot el que està passant amb la pandèmia, aquesta situació li està afectant en la seva vida personal molt, bastant, poc o gens?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Molt	21	15,2
Bastant	49	35,5
Poc	44	31,9
Gens	24	17,4

Amb relació al nivell d'afectació en la vida personal, prop d'un 15% dels enquestats consideren que els està afectant molt i un 35,5%, bastant. No obstant això, quasi un 32% dels enquestats afirmen que els ha afectat poc en aquest sentit i un 17%, gens.

Població en general

Quan es demana com afecta la pandèmia amb relació a la vida personal, el 38% diu que poc. Un 27% afirma que bastant i un altre que gens, i només el 9% manifesta que molt.

Es comprova com les percepcions recollides en l'informe dels ERTO presenten pitjors valoracions respecte a les recollides en l'Observatori. Concretament, s'estableix una diferència de cinc punts pel que fa al nivell de preocupació i una de quinze en relació amb l'afectació en la vida personal.

En quins aspectes de la seva vida personal li està afectant?

Dels que estan patint alguna afectació en la seva vida personal (N=114)

	Freqüències	Percentatges
Total	114	100
Distanciament dels familiars, parella	22	19,3
A nivell laboral, i/o econòmic personal	50	43,9
A la salut, estat anímic i psicològic	28	24,6
Desplaçaments (no poder sortir del país, viatjar...)	18	15,8
Distanciament social, amics...	30	26,3
Restriccions i llibertat de moviments	9	7,9
Por a contagiar-se o contagiar, por a la malaltia	2	1,8
Preocupació per la salut i estat dels infants	11	9,6
Aïllament i/o soledat, confinament	1	0,9
Canvis en les condicions laborals (teletreball, ERTO)	1	0,9
Altres. Quines?	12	10,5
NS/NC	3	2,6

Del total de persones enquestades que han patit algun tipus d'afectació en la seva vida personal, un 19% s'ha vist afectada pel distanciament de familiars o de la parella, prop d'un 44% per motius laborals i econòmics d'àmbit personal, un 25% lligat a la salut, l'estat anímic i psicològic, un 16% per no poder realitzar desplaçaments, un 26% a causa del distanciament social de les amistats, un 8% per les restriccions i la llibertat de moviments, i un 2% per la por envers la malaltia. D'altra banda, prop d'un 10% pateix en relació amb la salut i l'estat dels infants, mentre que un 1% ho pateix per causa de l'aïllament i la soledat generats pel confinament. Finalment, un 1% de les persones enquestades afirmen haver patit alguna afectació en la seva vida personal pels canvis que ha patit el mercat laboral (condicions de treball, ERTO, teletreball...).

Població en general

Del total de persones que diuen que els afecta molt, bastant o poc, el 31% afirma que en el distanciament social amb amics i coneguts, el 25% en l'àmbit laboral i/o econòmic personal, el 24% a la salut, a l'estat anímic i psicològic, un altre 24% diu que en les restriccions i la llibertat de moviment, un 17% en el fet de tenir por a contagiar-se o contagiar, un altre 17% en el distanciament però amb familiars, un 12% en la preocupació per la salut i l'estat dels infants, i l'11% en els desplaçaments, com la sortida del país o viatges. Per sota del 10% trobem aspectes com el fet de portar mascareta o la mort d'un familiar o una persona propera.

En quins altres aspectes de la seva vida personal li està afectant?

Dels que estan patint alguna afectació en la seva vida personal en d'altres àmbits (N=12)

	Freqüències	Percentatges
Total	12	100
Futur incert	4	33,3
Salut	4	33,3
Marc legal (restriccions, llibertat de moviments...)	4	33,3
Altres	1	8,3
Economia personal	1	8,3

Pel que fa a les persones enquestades que estan patint en d'altres aspectes de la seva vida personal, un 33% fa referència a un futur incert, un altre 33% a aspectes relacionats amb la salut, un 33% més envers el marc legal vigent (restriccions, llibertat de moviments...) i, en darrera instància, prop d'un 8% fa al·lusió a la situació econòmica personal.

Ha patit alguna ruptura afectiva durant el temps de la pandèmia?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
No procedeix (no tenia parella)	1	0,7
No	125	90,6
Sí, però no ha estat lligada amb la pandèmia	1	0,7
Sí, i la pandèmia ha estat el detonant o ha agreujat problemes anteriors	9	6,5
NS/NC	2	1,4

La gran majoria de les persones enquestades no han patit cap ruptura afectiva durant el temps de la pandèmia. Concretament, prop d'un 91% dels enquestats mantenen les seves relacions afectives prèvies al context generat per la covid-19. No obstant això, prop d'un 1% ha patit una ruptura, tot i no estar vinculada a la pandèmia, i un 6,5% dels enquestats sí que han viscut una ruptura afectiva relacionada amb el context del coronavirus.

Població en general

Del total d'enquestats, quasi un 3% manifesta que ha patit una ruptura afectiva i que la pandèmia ha estat el detonant o que ha agreujat problemes anteriors, un 2% també hi respon afirmativament però diu que la pandèmia no n'ha estat la causa i el 84% afirma que no. Un 11% no tenia parella.

Ha deixat de consultar-se d'altres patologies per la pandèmia i les seves conseqüències?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Sí, en un primer moment però ara ja no	7	5,1
Sí, segueixo sense anar-hi	3	2,2
No he deixat d'anar (he anat sense problema)	98	71,0
No he anat perquè no m'ha fet falta	30	21,7
No m'ha fet falta però no hagués anat	0	0,0

Amb referència als aspectes relacionats amb el control de la salut, el 5% de les persones enquestades afirmen haver deixat de consultar-se en un primer moment d'altres patologies a causa de la pandèmia, tot i que actualment ho fan amb normalitat. D'altra banda, prop d'un 2% segueix sense controlar-se d'altres patologies, en detriment d'un 71% que ha mantingut els controls de salut rutinaris amb normalitat i d'un 22% de persones que no els ha calgut, tot i que sí que hi haurien anat en cas de necessitat.

Quin tipus de consulta?

Dels que en un primer moment van deixar de consultar-se d'altres patologies (N=7)

	Freqüències	Percentatges
Total	7	100
Metges de capçalera	2	28,6
Controls rutinaris	1	14,3
Dentista	2	28,6
Ginecòleg	1	14,3
Visites mèdiques a l'estranger	1	14,3
Altres	1	14,3

Del total de persones enquestades que en un primer moment van deixar de consultar-se d'altres patologies, prop d'un 29% al·lega haver-ho fet amb els metges de capçalera, un 14% amb tot tipus de controls rutinaris com ara analítiques i d'altres proves mèdiques, un 29% en relació amb les consultes odontològiques, un 14% amb el ginecòleg i, finalment, prop d'un 14% amb les visites mèdiques a l'estranger que no es realitzen al Coprincipat.

Població en general

Dels enquestats, quasi tres quartes parts diuen que no han deixat d'anar a la consulta del metge, el 13,5% que no li ha fet falta anar-hi però que hi hauria anat sense problema, el 10% diu que en un primer moment hi va deixar d'anar però que ara ja no té problema, un 1% que encara no hi vol anar i un 0,2% que no li ha fet falta anar-hi però que no hi hauria anat si li hagués fet falta.

Per tal de perfilar l'anàlisi es constata que les dones són les que més han modificat la seva conducta en aquest sentit, amb prop d'un 13% que en un primer moment va deixar d'anar a les consultes dels metges però que actualment ja hi acudeix. Finalment, també destaquen les situacions en què s'afirma que se segueix sense anar a les consultes mèdiques, sent més elevat el percentatge respecte al dels homes.

Quin tipus de consulta?

Dels que segueixen sense consultar-se d'altres patologies (N=3)

	Freqüències	Percentatges
Total	3	100
Metge de capçalera	1	33,3
Oftalmòleg	1	33,3
Dentista	2	66,7
Ginecòleg	1	33,3
Altres	1	33,3

Del total de persones enquestades que encara avui dia segueixen sense consultar-se d'altres patologies, prop d'un 33% al·lega haver-ho fet amb els metges de capçalera, un 33% amb les visites a l'oftalmòleg, prop d'un 67% en relació amb les consultes odontològiques i un 33% amb el ginecòleg.

Població en general

Del total d'individus que en un moment van deixar d'anar a les consultes, el 41% va deixar d'anar al metge de capçalera, el 32% al metge especialista, el 23% diu que va deixar d'anar a tot tipus de consulta per por a la covid, el 12% que no va anar a proves i controls rutinaris, el 7% al ginecòleg, un altre 7% al dentista i un 1% al psicòleg.

Ha deixat d'anar a Urgències per la pandèmia?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Sí, en un primer moment però ara ja no	2	1,4
Sí, segueixo sense anar-hi	1	0,7
No, he anat sense problema	80	58,0
No he anat perquè no m'ha fet falta	54	39,1
No m'ha fet falta però no hi hagués anat	1	0,7

Pel que fa a l'assistència al Servei d'Urgències, prop de l'1% de les persones enquestades afirmen haver deixat d'acudir a Urgències a causa de la pandèmia, tot i que actualment ho fan amb normalitat. D'altra banda, un altre 1% segueix sense assistir-hi en detriment d'un 58%, que segueix anant a Urgències de la mateixa manera que ho feia abans de la pandèmia. Finalment, prop d'un 40% de persones manifesten que no els ha calgut, tot i que sí que hi haurien anat en cas de necessitat.

Població en general

Quan se'ls fa la mateixa pregunta però amb relació a acudir a Urgències, el 49% diu que no li ha fet falta anar-hi i el 45% hi ha anat sense cap problema. En percentatges molt inferiors, el 4% diu que en un primer moment sí que va deixar d'anar-hi però que ara ja no, el 0,7% afirma que no li ha fet falta anar-hi però que en el cas d'haver d'acudir a aquest servei no hi hauria anat i el 0,4% no hi ha anat i segueix sense voler.

5.5. AMB REFERÈNCIA A L'OCI I EL TEMPS LLIURE

En total, quants dies de vacances té al llarg de l'any?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
No procedeix, no tinc una feina remunerada o una època de vacances	6	4,3
Dies, quants?	128	92,8
NS/NC	4	2,9

Del total de persones enquestades, la gran majoria té un període de vacances (prop d'un 93%). Per contra, un 4,3% no té cap feina remunerada i, per tant, cap període de vacances.

Quants dies de vacances?

Dels que tenen vacances (N=128)

	Freqüències	Percentatges
Total	128	100
Entre 1 i 2 setmanes	2	1,6
Entre 3 i 4 setmanes	25	19,5
1 més	97	75,8
Més d'un mes	4	3,1

De les persones enquestades que sí que disposen d'un període de vacances durant l'any, prop d'un 2% té entre una i dues setmanes, un 19,5% entre tres i quatre setmanes, seguit d'un 76% que disposa d'un mes de vacances i, finalment, un 3% té vacances més d'un mes.

Població en general

Del total d'enquestats, el 75% manifesta que gaudeix d'un període de vacances, la mitjana del qual és de 30,2 dies.

En els darrers 12 mesos, ha marxat fora d'Andorra de vacances?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Sí, quants dies?	85	61,6
No	53	38,4

Del total de persones enquestades que gaudeixen d'un període de vacances, un 63% ha marxat de vacances fora d'Andorra en els darrers 12 mesos, mentre que prop d'un 37% s'ha quedat al Copríncipat.

Quants dies ha marxat?

Dels que han marxat fora d'Andorra en els darrers 12 mesos (N=85)

	Freqüències	Percentatges
Total	85	100
Menys d'1 setmana	6	7,1
1 setmana	16	18,8
Entre 1 i 2 setmanes	13	15,3
2 o més setmanes	50	58,8

Del total de persones enquestades que han marxat de vacances fora d'Andorra durant els darrers dotze mesos, un 7% ho ha fet durant menys d'una setmana, seguit d'un 19% que ha pogut marxar durant una setmana, un 15% que ha marxat entre una i dues setmanes i, finalment, prop d'un 59% que ha marxat del país durant dues o més setmanes.

Població en general

Quan es demana si han marxat o no de vacances fora d'Andorra, el 70% respon afirmativament mentre que el 30%, no. Dels que diuen que han marxat la mitjana de dies és de 18.

Respecte d'altres anys, ha canviat la manera de fer les seves vacances?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Sí	94	68,1
No	44	31,9

Del total de persones enquestades en aquest estudi, un 68% afirma haver canviat la manera de fer les seves vacances. No obstant això, prop d'un 32% considera no haver patit cap canvi significatiu.

Població en general

Més de la meitat dels enquestats, el 57%, manifesten que han canviat la manera de fer les seves vacances, mentre que el 42% afirma que les ha fet de la mateixa manera.

Quin canvi?

Dels que han canviat la manera de fer les seves vacances (N=94)

	Freqüències	Percentatges
Total	94	100
No ha anat de vacances	16	17,0
Destinació	37	39,4
Durada	32	34,0
Allotjament	12	12,8
Mitjà de transport	4	4,3
Altres	7	7,4

Finalment, del total de persones enquestades que han canviat la manera de fer les seves vacances, un 39% ha modificat la destinació, un 34% la durada, prop d'un 13% ha canviat el tipus d'allotjament de les vacances i un 4% ho ha fet en relació amb els mitjans de transport per fer els desplaçaments. Finalment, un 17% no ha fet vacances a diferència d'anys anteriors i un 7% ha fet altres modificacions.

Població en general

De les persones que asseguren haver canviat la manera de fer vacances, el 43% afirma que ha canviat la destinació, el 21% la durada, el 17% manifesta que no n'ha fet o no en tenia, el 10% n'ha gastat menys, un 9% no ha sortit d'Andorra, un altre ha deixat de viatjar o ho fa fet menys, i un altre 9% ha canviat el tipus d'allotjament. El 8% ha canviat el mitjà de transport i el 7% diu que ha canviat les vacances per visites a casa de familiars.

6

TENDÈNCIES PER AL 2022

6. TENDÈNCIES PER AL 2022

Primer fem una mica d'història. Segons diferents autors i amb alguns matisos dependent de si parlen de la situació a Europa o als EUA, després de la grip del 1918 i que a diferència de l'actual venia precedida de la Primera Guerra Mundial, els anys posteriors van ser anys d'eufòria col·lectiva per deixar enrere el que s'havia viscut, de prosperitat econòmica gràcies, en part, a les indemnitzacions que van haver de pagar les companyies d'assegurances, tot i que també hi va haver un increment de la pobresa, d'innovació, amb l'entrada de la cadena de muntatge de Ford, per exemple, i d'alta natalitat, per recuperar les pèrdues de tantes vides. Aquest període, conegut com *els feliços anys 20*, va durar fins al *crack* del 1929. Encara és massa aviat per saber si això es podria repetir. També hi va haver altres canvis importants, com ara l'increment de la presència de la dona en el món laboral, segurament perquè aquella pandèmia havia afectat principalment la població jove de vint a quaranta anys i la massa laboral va necessitar substituir la mà d'obra masculina que s'havia perdut per la malaltia i per la guerra. Veurem a la segona fase d'aquest estudi si això s'ha reproduït i quins canvis ens ha portat la pandèmia.

Un dels aprenentatges que ens deixa aquesta pandèmia és conèixer amb la incertesa. Des del març del 2020 hem viscut a curt termini amb mesures que han evolucionat contínuament i amb una situació epidemiològica que no ens permetia planificar. Mentre redactem aquestes conclusions estem en plena possible sisena onada a Europa, ja hi ha països que estan establint nous confinaments per als no vacunats i s'està començant a parlar de què passarà per Nadal o de si tothom s'haurà de posar una tercera dosi de la vacuna. El futur proper era i és canviant i en l'àmbit professional i laboral cert pessimisme s'està instal·lant entre aquells treballadors i empresaris que no veuen recuperar la seva activitat amb la rapidesa que desitjaven. Andorra, un dels principals pilars econòmics de la qual és el turisme, està pendent de la situació als països més propers, desitjant recuperar la normalitat de cara a la temporada d'hivern i veure les nostres estacions d'esquí plenes com la temporada 2019-2020. Tot i això, alguns experts asseguren que no es tornarà als nivells de viatges entre països fins al 2024, tot i que s'aniran alleugerint els controls i les restriccions.

Alhora, haurem de seguir amb atenció l'increment de preus que ja s'està començant a notar i que ve acompanyat o a conseqüència de la situació de desproveïment global que ja fa un any que s'arrossega i ara en comencem a notar els efectes. Si bé l'IPC acumulat a Andorra el setembre del 2021 respecte als 12 mesos anteriors era d'un 2,2%, a Espanya era d'un 4%, però a l'octubre ja havia pujat fins al 5,4%. A França l'increment de l'IPC és més moderat, situant-se en un 2,2% al setembre i un 2,6% a l'octubre. Tenint en compte que amb dades de l'octubre del 2021 les importacions provinents d'Espanya representen el 66,7%, es pot preveure que l'increment de preus també es notarà aquí. A més, amb el temor de no tenir subministraments per Nadal i els propers

mesos, es pot tornar a repetir el que va passar al principi del confinament i que s'ha anomenat humorísticament *la síndrome del paper de vàter*: prestatgeries buides als supermercats per un excés de compra puntual i no racional per la por de no tenir disponibles aquells productes quan es necessitin.

Tal com escriu Joanne Lipman a la revista *Time*, la pandèmia ens ha fet reinventar les nostres formes de treballar i no es refereix només a l'explosió del teletreball durant els darrers mesos, sinó que moltes persones s'han adonat que no els agradava la seva anterior manera de treballar i han decidit crear els seus propis negocis dedicant-se al que més els agrada, prioritzant la conciliació entre la seva vida personal i familiar i la laboral. Sigui per necessitat o per elecció pròpia, sembla que aquest fenomen també s'està donant a Andorra. Si de març del 2019 al mateix mes del 2020 els autònoms inscrits a la CASS s'havien incrementat un 1,36% o en 55 persones, de març del 2020 a març del 2021 s'havien donat d'alta 350 persones que treballen per compte propi, que representa un augment de 5,32%, arribant a 6.930. I han continuat pujant i l'agost del 2021 ja s'assolia la xifra de 7.248 autònoms.

I en clau laboral i amb perspectiva de gènere, Tom Standage, editor de *The World Ahead 2022*, de *The Economist*, avisa que les tendències van encaminades que el futur del treball serà híbrid i que una part dels treballadors no tornaran al cent per cent presencial, però les enquestes mostren que les dones, principals conciliadores de la vida familiar i laboral, prefereixen no tornar a l'oficina i això podria comportar que no se les tingui en consideració per a promocions o augments salarials. Si a Andorra les distàncies entre el lloc de treball i de residència són curtes i pot no donar-se un increment substancial del teletreball, sí que cal vetllar perquè la bretxa salarial entre dones i homes no continuï eixamplant-se com ha passat durant els mesos passats permetent mesures de conciliació favorables per a les famílies.

Per acabar una situació que es pot donar a curt o mitjà termini és un risc més elevat de tensions socials contraposat a la relativa calma durant els mesos de la pandèmia. Aquesta tranquil·litat, que sol ser temporal, pot ser deguda a la por, a la solidaritat o a la cohesió social davant dificultats. Però diversos estudis, entre els quals un d'encarregat pel Fons Monetari Internacional (FMI), afirmen que després d'emergències sol ser força habitual que es produeixi un increment de les protestes socials, sigui perquè la precarietat que ha comportat ha fet augmentar el malestar, sigui perquè les decisions que prenen les administracions públiques comencen a no agradar a part de la societat, sobretot si s'allarguen mesos com està sent el cas amb aquesta pandèmia. A Andorra ja s'ha produït alguna mostra d'inconformitat, que esperem que no vagi a més.

D'aquestes previsions i tendències, i d'altres aspectes que hauran canviat i que es quedaran, en parlarem més a bastament a la segona fase d'aquest informe, prevista d'aquí a uns 18 mesos.

7

CONCLUSIONS

7. CONCLUSIONS

Recollim en aquest apartat les principals conclusions o hipòtesis que ens hem anat plantejant al llarg d'aquest informe sobre com s'ha transformat o com s'ha vist afectada la classe treballadora assalariada d'Andorra des de l'inici de la pandèmia per la covid-19.

En l'àmbit demogràfic hi ha hagut dues afectacions importants. La primera ha estat pel que fa a creixement natural impactat per l'increment de la mortalitat i l'estancament dels naixements. I la segona, la disminució dràstica d'altres al Servei d'Immigració per la no-entrada de temporers la temporada d'hivern del 2020-2021.

Una de les conclusions que es poden extreure de les dades sobre mortalitat és que la covid-19 ha tingut un component de gènere perquè no ha afectat de la mateixa manera els homes que les dones. De les defuncions del 2020, 255 eren homes i 164 dones, quan el 2019 van ser 160 homes i 141 dones. Així, van morir 95 homes més que l'any anterior i només 23 dones més o, el que és el mateix, el 80,50% de l'increment de les defuncions del 2020 va correspondre a homes. Per la banda dels naixements, el 2019 i el 2020 han nascut a Andorra 539 nens i nenes.

Les baixes, persones que es donen de baixa al Servei d'Immigració al Principat i, per tant, marxen, s'han mantingut estables tot i que cal destacar que la tendència a l'alça fins al 2019 s'ha vist interrompuda. L'impacte s'ha vist quant a les altes, especialment les autoritzacions per a la temporada d'hivern, que el 2019-2020 van ser de 5.088 persones i el 2020-2021 només es van acordar 1.281 autoritzacions d'immigració d'hivern, que representen un 74,42% menys que la temporada anterior.

Els casaments, civils i eclesiàstics, així com les separacions i els divorcis, han anat a la baixa durant el 2020. Aquests seran indicadors a seguir en els propers mesos per veure com continuen evolucionant per poder extreure'n conclusions definitives, per si la tendència a la baixa és definitiva o els actes han estat posposats a causa de la pandèmia.

En l'àmbit econòmic la majoria de les dades indiquen un increment de les desigualtats i del risc de pobresa, i ens han de fer estar atents als col·lectius més desfavorits.

A la baixada de la renda *per capita* d'un 12,2% respecte al 2019, passant de 34.476,96 € a 30.254,38 € el 2020, cal sumar-hi l'increment de l'IPC i pot confluïr en un menor consum tant de productes com de serveis que no ajudarà a la millora de l'economia nacional, fent que la recuperació d'aquesta crisi sigui més a mitjà termini que no pas a curt, en línia amb les previsions. Una primera conseqüència seria que se'n veiessin afectats alguns sectors econòmics importants amb molt de pes en l'economia andorrana, i que acabaria repercutint de nou en

les famílies treballadores. Una altra conseqüència, i aquesta més greu, està relacionada amb l'accés a drets bàsics com ara la salut i l'educació o el lleure.

Sense dades encara disponibles de l'economia familiar i el consum de les famílies a Andorra corresponents al 2020, estarem atents a la seva publicació i evolució per fer-ne un seguiment a la segona fase d'aquest informe.

En l'àmbit laboral es desprèn que hi ha uns sectors que han patit molt més que els altres l'efecte del confinament i els seus assalariats han estat els principals afectats per una baixada d'ingressos. També s'observa que el pessimisme i la incertesa s'han instal·lat entre el col·lectiu d'assalariats, especialment aquells que han estat en STCT o a l'atur. I les dades ens mostren, tot i la pujada del salari mitjà de més d'un 7% del març del 2020 al març del 2021, un increment de la desigualtat entre les persones assalariades que perceben els salaris més alts *versus* les que cobren els salaris més precaris, i que s'ha ampliat la bretxa salarial entre homes i dones, col·lectiu aquest darrer que està experimentant més dificultats per reincorporar-se al mercat laboral en bones condicions.

Molts canvis han tingut lloc en el món laboral aquests darrers mesos. Un 66,4% de les persones que van contestar que estaven treballant com a assalariades abans de la pandèmia afirmaven que havien patit canvis en la situació laboral. Els principals canvis eren el teletreball, en un 33,3%, la suspensió temporal del contracte de treball (STCT), en un 31,4%, i ja en menor proporció la reducció de la jornada laboral, en un 11,1%, i la pèrdua de feina per acomiadament, en un 7,0%.

En total, i en només tres mesos, 7.370 persones van deixar de ser assalariades, un 17,12% de tota la massa salarial del país. En altres paraules, quasi una de cada cinc. D'aquestes, la gran majoria eren temporeres, seguides de persones que es van acabar inscrivint al Servei d'Ocupació en recerca de feina. Tot i això, estimem que alguns centenars de persones podrien haver estat acomiadades durant la crisi o no haurien pogut tornar als països d'origen a causa de les restriccions, especialment a l'inici de la pandèmia, i que no estiguessin rebent cap tipus de salari ni d'ajuda social i es trobessin en situació de risc i vulnerabilitat. I això podria equivaler entre un 0,72% i un 3,04% de la població registrada, que es podria trobar en risc de precarietat.

Pel que fa als sectors més afectats, els números confirmen que són aquells afectats pel tancament i les posteriors limitacions de mobilitat. L'hoteleria va perdre el 48,26% dels treballadors i el d'altres activitats socials i serveis personals va patir un descens del 53,50% del total dels assalariats. Només aquests dos sectors van absorbir el 75% de les baixes, o el que és el mateix, tres de cada quatre assalariats que van deixar de ser-ho treballaven en aquests sectors. Els altres sectors més impactats van ser el d'activitats immobiliàries i serveis empresarials, i el sector del

comerç i reparació de vehicles de motor. Aquests quatre grups van assumir el 98,62% de totes les baixes d'assalariats.

A la banda contrària es troben sectors que han augmentat els assalariats però en un nombre molt baix, com ara la construcció, que ha guanyat 206 assalariats, l'Administració pública i seguretat social, amb 195 assalariats més, i el sector d'activitats sanitàries i veterinàries i serveis socials, que ha crescut en 168 persones. El cas de la construcció sembla replicar el que està passant a altres països de l'entorn i que ha absorbit els assalariats d'altres sectors més afectats per la crisi.

Tot i l'increment del salari mitjà, cal afegir que el març del 2020 el 75% dels assalariats es trobaven per sota d'aquest salari i un any més tard eren un 76,4%. A més, la bretxa entre el salari mitjà més alt i el més baix s'ha eixamplat, fet que significa que les desigualtats s'han incrementat. També s'ha incrementat la bretxa salarial entre homes i dones, d'un 23,5% el març del 2020 a un 26,7% el març del 2021.

On també s'observen els efectes de la crisi socioeconòmica provocada per la pandèmia és en les persones que reben una prestació per desocupació involuntària, que el febrer del 2020 eren 30 i el maig del 2021, 237. El perfil dels receptors també ha canviat i si abans de la pandèmia era més alt el nombre d'homes de 40 a 59 anys que percebien aquesta prestació, en postpandèmia són les dones de la mateixa franja d'edat les que perceben en major nombre aquesta ajuda. Igualment, les persones en recerca de feina inscrites al Servei d'Ocupació van augmentar en un 210% en els tres primers mesos de confinament, sent els més afectats els homes de 26 a 39 anys d'altres nacionalitats i amb menys de cinc anys de residència provinents dels sectors turístics i relacionats amb la temporalitat d'hivern.

En l'àmbit de la salut i amb poques dades disponibles, la conclusió final seria la necessitat de vetllar per la salut mental, especialment d'alguns dels col·lectius més afectats, com ara els joves i els professionals sanitaris, tenint en compte informes fets en països veïns.

Segons la memòria del SAAS, es va atendre 635 pacients de covid i la seva activitat tant assistencial com quirúrgica es va veure afectada per l'atenció d'aquests malalts. Les visites als CAP i a Urgències van baixar de manera significativa i es van introduir les visites telefòniques per donar atenció als malalts que així ho requerien. Tot i això, no van compensar les baixades i pot tenir varies lectures: una, que les persones no volien anar a l'hospital per l'emergència que s'estava vivint o que habitualment es fa un ús excessiu dels serveis de salut i, l'altra, que no es va poder atendre totes les persones que necessitaven una atenció especial, com sí que s'ha donat en altres països. Consultades diverses fonts, ens afirmen que els pacients oncològics no van veure aturats ni tractaments ni visites i les dades confirmen que la vacunació infantil va mantenir els mateixos nivells que el 2019.

Pel que fa a salut mental, ja s'està detectant un augment de les visites, un 14% segons dades dels mateixos serveis, però encara no es pot afirmar si això és conseqüència o no de la pandèmia.

A la segona fase d'aquest estudi farem un seguiment de dades de consum d'alcohol i altres substàncies i de l'obesitat i sobrepès infantil, que considerem que es poden haver vist afectades per la pandèmia, però de les que actualment només disposem de les del 2019.

En l'àmbit social i basant-nos en la informació disponible sobre les ajudes concedides, es confirma un increment de la precarietat i de la demanda d'ajudes socials, tant pel que fa a les concedides anualment com a les extraordinàries i establertes per pal·liar els efectes d'aquesta crisi.

S'estima que el 2020, 8.860 persones van necessitar algun tipus d'ajut, que representa un 11% de la població. El 2019 van ser 5.889 o un 7%. La lectura d'aquestes dades sempre té dos vessants: el positiu, quant a la resposta per part del Govern i altres administracions públiques o parapúbliques que demostren el seu compromís vers les persones en situació de vulnerabilitat incrementant les ajudes per contrarestar els efectes de la crisi i, el negatiu, perquè cada cop són més les llars que veuen augmentada la seva precarietat.

Amb dades de l'Observatori del CRES sobre benestar subjectiu, una part important dels enquestats afirmen que la seva situació econòmica respecte d'abans de la pandèmia ara ha passat de bona a regular, que són més pessimistes respecte a quan es recuperaran d'aquesta situació i que la incertesa s'ha instal·lat entre els més afectats, i quant al seu estat d'ànim, un 15% afirmava estar-ho passant malament o molt malament, sentint-se preocupat, angoixat, deprimat o estressat amb certa freqüència.

En l'àmbit educatiu i tenint en compte el tancament total dels centres educatius a partir del 13 de març i no recuperant la presencialitat total fins a l'inici del curs 2020-2021, es pot fer un balanç bastant positiu de la resposta donada en general. Sí que es detecta que entre les persones afectades per un STCT o a l'atur, una de les despeses que han hagut de reduir ha estat la d'educació, en especial la dels estudis universitaris.

Si analitzem les dades sobre les extraescolars o les escoles bressol que ofereixen els comuns i AINA, cal dir que malgrat les reduccions d'aforament en la reobertura van poder absorbir tota la demanda que van tenir de places amb una assistència mitjana similar d'un any a l'altre, entre el 80% i el 81%. Destaca i confirma la necessitat de més ajudes per part de les famílies, ja que sobre el total de places utilitzades, el 2019 van rebre ajudes el 6,7% dels infants inscrits i el 2021 ha pujat fins al 8,2%.

Amb totes aquestes dades, indicadors i informació recollida, hem agrupat les conclusions finals en tres àmbits que creiem que són els que necessitaran mesures a curt i mitjà termini per mitigar les conseqüències de l'actual crisi provocada per la pandèmia de la covid-19.

1. Treballar per reduir el possible increment del risc de pobresa i de situacions de vulnerabilitat.

La majoria de les dades econòmiques i laborals, així com les socials, ens mostren l'increment del risc de pobresa entre el col·lectiu de persones assalariades, focus d'aquest estudi, especialment aquelles que van perdre la feina o que han estat molts mesos en STCT. Alhora també mostren, d'una banda, un augment de la desigualtat entre els salaris més alts i els més precaris i, de l'altra, una ampliació de la bretxa salarial entre homes i dones. Aquí cal sumar-hi que hi pot haver un col·lectiu, que estimem de centenars de persones, que pot haver quedat en situació d'alegalitat o fora del sistema, que ja s'ha detectat un augment en la demanda d'ajudes socials i que els preus de productes de primera necessitat estan a l'alça per la crisi de subministraments en l'àmbit global.

A més, algunes de les persones enquestades pel CRES ja han afirmat que han hagut de reduir les seves despeses familiars en articles de primera necessitat com ara menjar, tot i que la bona notícia és que els bancs d'aliments gestionats per Càritas i la Creu Roja estan reduint gradualment el nombre d'usuaris.

Si bé el Govern ja ha estat establint mesures per alleugerir els efectes de la pandèmia des del començament, incrementant tant la partida d'ajudes socials habituals com implementant mesures noves, temporals i extraordinàries destinades a disminuir-ne les conseqüències, creiem que caldrà continuar invertint en mesures socials per a totes aquelles persones i col·lectius que han passat a estar en risc de pobresa o de vulnerabilitat. S'haurà de fer un seguiment d'aquells grups de la nostra societat que ja estaven més en risc fins i tot abans de la pandèmia com són les famílies monoparentals, les persones grans o les persones soles, aquelles que no compten amb familiars o amics que els puguin donar suport.

2. Garantir l'accés als serveis de salut mental i actuar-hi amb immediatesa per prevenir-ne els efectes entre els col·lectius amb més risc.

Les dades recollides sobre benestar subjectiu així com de salut i les provinents de l'enquesta a les persones afectades per una STCT o en situació d'atur evidencien que hi ha certs col·lectius que estan més en risc de patir trastorns de salut mental a causa de la situació viscuda durant la pandèmia. Si del 2019 al 2020 ja es va constatar un augment significatiu de les visites als serveis de salut mental, i tenint en compte les previsions que fa l'OMS, entre d'altres organitzacions i experts de la salut, els casos continuaran en augment. I aquí també s'inclouen possibles situa-

cions com l'increment del consum d'alcohol i altres substàncies, dels intents de suïcidi o dels problemes de conducta que ja s'estan detectant en altres països i dels quals aquí, a Andorra, no disposem de dades públiques per poder sensibilitzar la nostra societat i prevenir-los.

Tant en l'Observatori com en l'enquesta que ha realitzat el CRES per a aquest estudi, les persones manifesten que les seves preocupacions han augmentat si ho comparen a com se sentien abans de la pandèmia i això comporta que els sentiments d'angoixa, d'estrès, de depressió i inclús de pànic s'accentuin. A mitjà i llarg termini això pot arribar a afectar la seva vida professional si aquestes patologies no són tractades correctament i a temps, passant a ser discapacitants per exercir la seva feina habitual. I això també pot acabar repercutint en l'economia familiar i, alhora, en la del nostre sistema de seguretat social.

Per tot això, pensem que cal, d'una banda, treballar en la prevenció des d'edats primerenques dels trastorns de salut mental de qualsevol tipus i d'aquesta manera desestigmatitzar les persones que en pateixen i que accedeixin a la teràpia sense dificultats. D'altra banda, serà important continuar garantint l'accés a les teràpies i que ningú que ho necessiti es quedi sense aquests serveis per una raó econòmica o de manca de professionals de la salut mental.

3. Assegurar que l'educació, des d'infantil fins a la postobligatòria, no es vegi afectada per aquesta crisi, ja que les conseqüències a llarg termini poden ser importants.

Si bé les dades indiquen que, malgrat el sotrac que va representar tancar tots els centres educatius d'un dia a l'altre i passar d'una educació presencial a una el cent per cent *online* en un dia, el curs 2019-2020 va continuar endavant, els i les alumnes, els progenitors i el professorat ho van viure de manera diferent i no sempre fàcil en alguns casos. Famílies que no tenien prou ordinadors, connexió a internet o suficient espai a casa per estudiar i teletreballar van aflorar i se'ls va intentar donar resposta. I en una enquesta duta a terme pel CRES l'estiu del 2020 es mostrava que un de cada tres alumnes deia que no li havia estat fàcil seguir l'educació des de casa.

Pel que fa a l'educació informal o les escoles bressol, que també van haver de tancar fins a mitjan maig, es van adaptar a les noves condicions d'aforament reduït i grups bombolla i van poder donar resposta a tota la demanda que van tenir, tot i ser més baixa que en anys anteriors.

Quant a l'educació postobligatòria, en només disposar de dades de la Universitat d'Andorra es fa difícil actualment de dir com s'ha vist impactada. Tot i això, en l'enquesta realitzada a les persones que han estat en STCT o a l'atur es detecta que algunes famílies han hagut de reduir despeses en estudis, principalment els universitaris.

Tal com afirma el Banc Mundial, l'accés a l'educació, a més de ser un dret, promou els ingressos familiars i el treball, la reducció de la pobresa i pot millorar la salut de les persones. Glo-

balment, s'estima que cada any addicional d'escolarització pot fer augmentar els ingressos un 9%, segons un estudi publicat el 2018. I les societats poden gaudir d'un millor desenvolupament a llarg termini alhora que es fomenta la innovació, unes institucions fortes i la cohesió social.

Així, caldrà pensar a mantenir, ampliar o posar en marxa mesures que garanteixin l'accés a qualsevol tipus d'educació, des d'infantil fins a postobligatòria, formal i informal, de manera equitativa perquè cap estudiant la família del qual es trobi en situació de vulnerabilitat o de risc es quedi enrere. La transformació contínua que pateix la societat andorrana i l'economia en particular també requerirà que s'adapti l'oferta educativa a la demanda del mercat laboral actual i futur, ja que és necessari que es puguin cobrir les necessitats de tots els sectors econòmics d'Andorra.

8

ANNEXOS

8. ANNEXOS

8.1. QUADRE RESUM DELS PRINCIPALS INDICADORS

Indicadors demogràfics	31/12/2019	31/12/2020	Variació
Població estimada	77.543	78.015	+0,61%
Població registrada	81.748	82.887	+1,39%
Creixement natural	238	210	-11,76%
Naixements	539	539	0%
Taxa de natalitat	6,6	6,5	
Defuncions	301	419	+39,20%
Taxa de mortalitat	3,88	5,37	+38,40%
Casaments	325	226	-30,46%
Civils	291	206	-29,20%
Eclesiàstics	34	20	-41,17%
Divorcis/ Separacions	262	168	-35,88%
Divorcis	126	73	-42,10%
Separacions	136	95	-30,10%
Migració			
Altes	9.755	5.087	-47,85%
Baixes	807	810	+0,37%
Autoritzacions d'immigració d'hivern	Temporada 2019- 2020	Temporada 2020- 2021	
Altes	5.008	1.281	-74,42%

Indicadors econòmics	2019	2020	2021 (previsió)	2022 (previsió)
PIB	2,0%	-12,7%	4,3%	4,2%
IPC	1,0%	-0,2%	2,2% (a 09/2021)	n/a
Renta per Càpita	34.476,96 €	30.254,38 €	n/a	n/a
Despesa mitjana				
Per llar	37.980 €	n/d	n/a	n/a
Per persona	17.464 €	n/d	n/a	n/a

Indicadors socials	2019	2020	Variació
Coefficient de Gini	35	n/d	
S80/S20	5,4	n/d	
Risc de pobresa	13,0%	n/d	
Pobresa relativa	7,2%	n/d	
Pobresa severa	4,1%	n/d	
Privació material severa	5,7%	n/d	
Llars de baixa intensitat	2,1%	n/d	
AROPE	17,5%	n/d	
Ajudes donades	4.634	7.160	+2.526/+54,04%
Estimació de beneficiaris	5.859	8.860	+2.971/+50,70%
% sobre població	7,20%	10,69%	

Indicadors sobre educació	2019/2020	2020/2021	Variació
Alumnes	10.979		
Educació superior a Andorra	653	629	

Indicadors laborals	Febrer 2020	Maig 2020	Març 2021
Llocs de treball	52.012	41.926	45.157
Assalariats	43.042	35.672	37.609
Assalariats en STCT	-	9.230	4.516
Assalariats sense STCT	42.967	26.377	33.093
Persones amb prestació per desocupació involuntària	30	38	117
Demandats al Servei d'Ocupació	714	2.214	2.085
en millora	272	423	756
en recerca	442	1.761	1.296
Llocs oferts pel Servei d'Ocupació	964	396	486
Salari mitjà	Març 2020	Març 2021	Variació
	2.114,37 €	2.268,35 €	+7,28%
Assalariats per sobre del salari mitjà	10.699 25,44%	8.875 23,60%	
Assalariats per sota del salari mitjà	31.917 74,89%	28.733 76,40%	

Salari mitjà més alt	7.092,03 €	7.887,07 €	+11,21%
Salari mitjà més baix	1.352,61 €	1.131,43	-2,90%
Salari mitjà Homes	2.385,69 €	2.607,37 €	+221,68 €
Salari mitjà Dones	1.826,15 €	1.912,11 €	+85,96 €
Diferència	559,54 €	695,26 €	+135,72 €

Indicadors de salut	2019	2020	Variació
Vacunació infantil (4 anys)			
DTPa3	99,07%	98,18%	-0,89
DTPa4	94,89%	96,89%	+2,00
Sobrepès/obesitat infantil			
Maternal (4-5 a)	4,4%	5,7%	+1,3
1r primària (6-7 a)	9,8%	8,6%	-1,2
6è primària (11-12 a)	17,2%	16,1%	-1,1
Salut Mental (menors de 10 anys)			
Primeres visites	205	171	
Visites de seguiment	1.403	1.604	
Despesa familiar en el grup de Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics	397 €	n/d	
Dades del SAAS			
Pacients Covid	n/a	635	-

Activitat quirúrgica	2.803	2.823	
Actes de cirurgia major ambulatoria	1.234	1.724	
Urgències			
Hospital	40.569	28.766	-29%
Pas de la Casa	1.533	1.145	-25%
CAP	112.729	64.737	-43%
CAP Pas de la Casa	3.431	1.753	-49%
Visites a domicili	9.715	9.280	-15%
Visites telefòniques	n/a	567	-
Pas de la Casa	n/a	73	-

8.2. PRINCIPALS MESURES ECONÒMIQUES, LABORALS I SOCIALS INCLOSES A LES LLEIS DE MESURES EXCEPCIONALS I URGENTS PER LA SITUACIÓ D'EMERGÈNCIA SANITÀRIA CAUSADA PER LA PANDÈMIA DEL SARS-CoV-2

Recull elaborat pel CRES. En **negreta** les noves mesures d'una llei a la següent. En *cursiva*, les mesures modificades o suprimides respecte a la llei anterior.

Llei 3/2020, del 23 de març, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia de SARS-CoV-2.

Mesures en matèria laboral

- Continuitat dels contractes laborals.
- Compensació del temps no treballat per la suspensió d'activitat.
- Absència per tenir cura de fills a càrrec.
- Modificació d'horaris.
- Canvi de funcions.

Mesures en matèria de seguretat social

- Prestacions econòmiques per incapacitat temporal per aïllament o diagnòstic de SARS-CoV-2.
- Prestacions econòmiques per a les persones diagnosticades del SARS-CoV-2.
- Reducció de la cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi.
- Suspensió temporal de la cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi.
- *Finançament de la part empresarial de la cotització de les persones assalariades.*

Mesures en matèria d'arrendaments

- Reducció de la renda.

Mesures en relació amb el sector financer

- Pròrroga del termini de tramesa dels estats financers de les entitats i dels organismes d'inversió col·lectiva.

Mesures en matèria fiscal i tributària

- Ajornament i fraccionament del deute tributari.
- Nou termini taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques.
- Pagament a compte de l'impost de societats.
- Pagament fraccionat de l'impost sobre la renda de les persones físiques.
- Reducció de la base de tributació de l'impost general indirecte pels arrendaments no percebuts.
- Reducció de la base de tributació de tots els impostos pels arrendaments no percebuts.

Llei 5/2020, del 18 d'abril, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.

Mesures en matèria laboral

- Continuitat dels contractes de treball.
- Modificació d'horaris.
- Canvi de funcions.
- Absència per tenir cura dels fills a càrrec.
- Compensació del temps no treballat.
- **Suspensió temporal dels contractes de treball i reducció de la jornada laboral.**
- **Prestacions de les persones que realitzen una activitat per compte propi.**

Mesures en matèria de seguretat social

- Prestacions econòmiques per incapacitat temporal per aïllament o diagnòstic del SARS-CoV-2.

- *Prestacions econòmiques per a les persones diagnosticades del SARS-CoV-2.*
- Reducció de la cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi.
- Suspensió temporal de la cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi.
- **Prestacions de les persones que realitzen una activitat per compte propi.**

Mesures en matèria d'arrendaments i d'instruments de crèdit bancari.

- *Reducció de la renda dels locals per a negoci.*
- **Reducció del termini de preavis per renunciar al contracte d'arrendament de local per a negoci.**
- *Reducció de la renda dels habitatges de lloguer.*
- **Carència o extensió dels préstecs o crèdits hipotecaris.**

Mesures en relació amb el sector financer

- Pròrroga del termini de tramesa dels estats financers de les entitats i dels organismes d'inversió col·lectiva.

Mesures en matèria fiscal i tributària

- Ajornament i fraccionament del deute tributari.
- *Ampliació del termini de pagament de la taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques.*
- *Pagament a compte de l'impost sobre societats.*
- *Pagament fraccionat de l'impost sobre la renda de les persones físiques.*
- Reducció de la base de tributació de l'impost general indirecte pels arrendaments no percebuts.
- Reducció de la base de tributació de tots els impostos pels arrendaments no percebuts.
- ***Recuperació Fons acumulats a plans de pensions privats.***

Llei 16/2020, del 4 de desembre, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2

Mesures en matèria laboral

- Continuitat dels contractes de treball.
- Modificació d'horaris.
- Canvi de funcions.
- Permís retribuït per absència laboral per tenir cura dels fills a càrrec.
- Compensació del temps no treballat.
- Suspensió temporal dels contractes de treball i reducció de la jornada laboral.
- Prestacions de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

Mesures en matèria de seguretat social

- Prestacions econòmiques per incapacitat temporal per aïllament o diagnòstic del SARS-CoV-2.
- **Prestacions econòmiques per als professionals de l'àmbit sanitari o sociosanitari diagnosticats del SARS-CoV-2.**
- Reducció de la cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi.
- Suspensió temporal de la cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

Mesures en matèria d'arrendaments i d'instruments de crèdit bancari

- Reducció de la renda dels locals per a negoci.
- Reducció del termini de preavís per renunciar al contracte d'arrendament de local per a negoci.
- Reducció de la renda dels habitatges de lloguer.
- Carència o extensió dels préstecs o crèdits hipotecaris.

Mesures en matèria fiscal i tributària

- Ajornament i fraccionament del deute tributari.
- **Modificació del termini de pagament de la taxa sobre el Registre de Titulars d'Activitats Econòmiques.**
- Reducció de la base de tributació de l'impost general indirecte pels arrendaments no percebuts.
- Reducció de la base de tributació de tots els impostos pels arrendaments no percebuts.

8.3. METODOLOGIA

Els resultats que es presenten en l'informe *L'impacte de la covid-19 envers la població andorrana en situació d'atur o ERTO* són de caràcter purament descriptiu, atès que la mida de la mostra analitzada no ofereix l'oportunitat d'establir relacions significatives que permetin representar la realitat de la població del Coprincipat. És per aquest motiu que sempre es parlarà del nivell de significació estadística de la població enquestada.

El treball de camp per configurar aquest estudi s'ha dut a terme durant el període de l'1 al 6 d'octubre del 2021 mitjançant una enquesta telefònica.

L'univers ha estat el conjunt de persones enquestades als tres observatoris fets després del primer període de confinament de la primavera del 2020 i que es trobaven al moment del treball de camp en situació d'atur o amb un expedient de regulació temporal.

Enquestats en situació d'ERTO o atur a les tres onades de l'Observatori després del primer confinament

	Freqüències	Percentatges	% Acumulat
Total	339	100	100
Observatori Abril 2021	110	32,4	
Observatori Juliol 2020	115	33,9	
Observatori Novembre 2020	114	33,6	

D'aquest univers, es va aconseguir enquestar un total de 138 persones.

Relacions variables sociodemogràfiques

Sexe

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Home	75	54,3
Dona	63	45,7

Edat

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
18 a 24 anys	9	6,5
25 a 39 anys	32	23,2
40 a 54 anys	63	45,7
55 anys o més	34	24,6

El 54,3% de les persones enquestades són homes i el 45,7%, dones. Pel que fa a les franges d'edat, un 6,5% dels enquestats tenen entre 18 i 24 anys, prop d'un 23% entre 25 i 39 anys, un 46% entre 40 i 54 anys i, finalment, un 25% 55 anys o més.

Quina és la seva nacionalitat?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Andorrana	42	30,4
Espanyola	42	30,4
Francesca	5	3,6
Portuguesa	30	21,7
Altres	19	13,8

El 30% dels enquestats són de nacionalitat andorrana, el 30% són espanyols, el 4% francesos, el 22% portuguesos i el 14% d'altres nacionalitats.

A quina parròquia viu?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Canillo	7	5,1
Encamp	24	17,4
Ordino	6	4,3
La Massana	21	15,2
Andorra la Vella	43	31,2
Sant Julià de Lòria	7	5,1
Escaldes-Engordany	30	21,7

Un 31% de les persones enquestades viuen a Andorra la Vella, un 22% a Escaldes, un 17% a Encamp, un 15% a la Massana, un 5% a Sant Julià, un 4% a Ordino i un 5% a Canillo.

Quin és el nivell més alt d'estudis que ha finalitzat?

	Freqüències	Percentatges
Total	138	100
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	31,9
Ensenyament secundari superior	30	21,7
Formació professional grau mitjà o superior	29	21,0
Universitaris	35	25,4

Un 32% de les persones enquestades tenen estudis primaris o secundaris bàsics (EGB, ESO, 3ème), un 22% estudis secundaris superiors (batxillerat, COU, BAC), un 21% formació professional i un 25%, estudis universitaris.

8.4. TAULES

Taula 1.- Situació laboral al moment de l'enquesta X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Sí, estava en EERTO	Sí, estava aturat en aquell moment
Total	138	80,4
SEXE		
Home	75	80,0
Dona	63	81,0
EDAT		
De 18 a 24 anys	9	66,7
De 25 a 39 anys	32	84,4
De 40 a 54 anys	63	77,8
55 anys o més	34	85,3
NACIONALITAT		
Andorrana	42	85,7
Espanyola	42	76,2
Francesa	5	80,0
Portuguesa	30	96,7
Altres	19	52,6
NIVELL ESTUDIS		
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	77,3
Ensenyament secundari superior	30	86,7
Formació professional grau mitjà o superior	29	86,2
Universitaris	35	74,3
OCUPACIÓ		
Directius	2	50,0
Propietaris, empresaris	1	100,0
Comandaments intermedis	12	83,3
Personal administratiu i similars	23	87,0
Professionals, tècnics i similars	10	70,0
Treballadors del comerç	15	93,3
Treballadors hostaleria i restauració	38	76,3
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0
Treballadors dels serveis personals	6	66,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	78,6
Treballadors no qualificats	16	81,3

Taula 2.- Situació laboral actual X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Ja ha tornat a treballar (els que estaven en ERTO)	Continua en ERTO	Està a l'atur	Està treballant (els que estaven a l'atur)
Total	138	78,3	0,7	8,0	13,0
SEXE					
Home	75	81,3	0,0	6,7	12,0
Dona	63	74,6	1,6	9,5	14,3
EDAT					
De 18 a 24 anys	9	66,7	0,0	22,2	11,1
De 25 a 39 anys	32	81,3	0,0	3,1	15,6
De 40 a 54 anys	63	76,2	0,0	7,9	15,9
55 anys o més	34	82,4	2,9	8,8	5,9
NACIONALITAT					
Andorrana	42	85,7	0,0	9,5	4,8
Espanyola	42	78,6	0,0	7,1	14,3
Francesa	5	60,0	20,0	20,0	0,0
Portuguesa	30	90,0	0,0	6,7	3,3
Altres	19	47,4	0,0	5,3	47,4
NIVELL D'ESTUDIS					
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	75,0	0,0	11,4	13,6
Ensenyament secundari superior	30	83,3	0,0	3,3	13,3
Formació professional grau mitjà o superior	29	86,2	3,4	6,9	3,4
Universitaris	35	71,4	0,0	8,6	20,0
OCUPACIÓ					
Directius	2	50,0	0,0	0,0	50,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	66,7	0,0	25,0	8,3
Personal administratiu i similars	23	87,0	0,0	8,7	4,3
Professionals, tècnics i similars	10	70,0	0,0	20,0	10,0
Treballadors del comerç	15	93,3	0,0	6,7	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	76,3	0,0	0,0	23,7
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	66,7	16,7	0,0	16,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	78,6	0,0	7,1	14,3
Treballadors no qualificats	16	75,0	0,0	12,5	12,5

Taula 3.- Temps ERTO X sociodemogràfiques (dels que estaven en ERTO i ja s'han reincorporat al mercat de treball, N=108)

% Horitzontals		1 mes o menys	Entre 2 i 3 mesos	Entre 4 i 6 mesos	Entre 6 mesos i 1 any	Més d'1 any	Altres
Total	108	9,3	24,1	25,9	29,6	8,3	2,8
SEXE							
Home	61	11,5	27,9	24,6	23,0	8,2	4,9
Dona	47	6,4	19,1	27,7	38,3	8,5	0,0
EDAT							
De 18 a 24 anys	6	0,0	16,7	66,7	0,0	0,0	16,7
De 25 a 39 anys	26	7,7	38,5	23,1	26,9	3,8	0,0
De 40 a 54 anys	48	10,4	22,9	22,9	33,3	8,3	2,1
55 anys o més	28	10,7	14,3	25,0	32,1	14,3	3,6
NACIONALITAT							
Andorrana	36	8,3	19,4	36,1	22,2	8,3	5,6
Espanyola	33	3,0	24,2	24,2	36,4	9,1	3,0
Francesca	3	0,0	33,3	33,3	33,3	0,0	0,0
Portuguesa	27	14,8	25,9	18,5	29,6	11,1	0,0
Altres	9	22,2	33,3	11,1	33,3	0,0	0,0
NIVELL D'ESTUDIS							
Ensenyament primari o secundari bàsic	33	9,1	30,3	18,2	33,3	3,0	6,1
Ensenyament secundari superior	25	8,0	24,0	44,0	24,0	0,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	25	20,0	28,0	12,0	20,0	16,0	4,0
Universitaris	25	0,0	12,0	32,0	40,0	16,0	0,0
OCUPACIÓ							
Directius	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	8	12,5	0,0	37,5	25,0	25,0	0,0
Personal administratiu i similars	20	5,0	20,0	35,0	35,0	5,0	0,0
Professionals, tècnics i similars	7	14,3	28,6	42,9	14,3	0,0	0,0
Treballadors del comerç	14	7,1	21,4	14,3	42,9	7,1	7,1
Treballadors hostaleria i restauració	29	3,4	31,0	20,7	34,5	10,3	0,0
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	4	0,0	25,0	25,0	0,0	25,0	25,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	11	18,2	27,3	27,3	9,1	9,1	9,1
Treballadors no qualificats	12	16,7	25,0	16,7	41,7	0,0	0,0

Taula 4.- Canvi d'ocupació X sociodemogràfiques (dels que estaven en ERTO i ja s'han reincorporat al mercat de treball, N=108)

% Horitzontals		Sí	No
Total	108	15,7	84,3
SEXE			
Home	61	16,4	83,6
Dona	47	14,9	85,1
EDAT			
De 18 a 24 anys	6	66,7	33,3
De 25 a 39 anys	26	26,9	73,1
De 40 a 54 anys	48	6,3	93,8
55 anys o més	28	10,7	89,3
NACIONALITAT			
Andorrana	36	27,8	72,2
Espanyola	33	15,2	84,8
Francesa	3	0,0	100,0
Portuguesa	27	3,7	96,3
Altres	9	11,1	88,9
NIVELL D'ESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	33	12,1	87,9
Ensenyament secundari superior	25	16,0	84,0
Formació professional grau mitjà o superior	25	28,0	72,0
Universitaris	25	8,0	92,0
OCUPACIÓ			
Directius	1	0,0	100,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0
Comandaments intermedis	8	0,0	100,0
Personal administratiu i similars	20	15,0	85,0
Professionals, tècnics i similars	7	28,6	71,4
Treballadors del comerç	14	7,1	92,9
Treballadors hostaleria i restauració	29	17,2	82,8
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0
Treballadors dels serveis personals	4	25,0	75,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	11	18,2	81,8
Treballadors no qualificats	12	25,0	75,0

Taula 4.1.- Nova ocupació X sociodemogràfiques (dels que han canviat d'ocupació, N=17)

% Horitzontals		Personal administratiu i similars	Professionals, tècnics i del comerç similars	Treballadors i Hostaleria i restauració	Treballadors dels serveis personals	Construcció	Jubilats	
Total	17	11,8	17,6	17,6	11,8	5,9	29,4	5,9
SEXE								
Home	10	0,0	20,0	20,0	0,0	10,0	50,0	0,0
Dona	7	28,6	14,3	14,3	28,6	0,0	0,0	14,3
EDAT								
De 18 a 24 anys	4	25,0	25,0	0,0	0,0	25,0	25,0	0,0
De 25 a 39 anys	7	14,3	14,3	28,6	14,3	0,0	28,6	0,0
De 40 a 54 anys	3	0,0	0,0	33,3	33,3	0,0	33,3	0,0
55 anys o més	3	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0	33,3	33,3
NACIONALITAT								
Andorrana	10	10,0	20,0	10,0	10,0	10,0	30,0	10,0
Espanyola	5	0,0	20,0	20,0	20,0	0,0	40,0	0,0
Portuguesa	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Altres	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NIVELL D'ESTUDIS								
Ensenyament primari o secundari bàsic	4	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0	50,0	25,0
Ensenyament secundari superior	4	50,0	0,0	0,0	25,0	25,0	0,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	7	0,0	14,3	42,9	0,0	0,0	42,9	0,0
Universitaris	2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
OCUPACIÓ								
Personal administratiu i similars	3	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0
Professionals, tècnics i similars	2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	5	0,0	0,0	40,0	40,0	0,0	20,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	2	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Treballadors no qualificats	3	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	33,3	33,3

Taula 4.2.- Nou sector X sociodemogràfiques (dels que han canviat d'ocupació, N=17)

% Horitzontals		Construcció	Comerç	Hoteleria i restauració	Ensenyament	Activitats immobiliàries, serveis empresarials	Serveis personals	Ns-Nc
Total	17	17,6	29,4	17,6	5,9	17,6	5,9	5,9
SEXE								
Home	10	30,0	40,0	0,0	10,0	10,0	10,0	0,0
Dona	7	0,0	14,3	42,9	0,0	28,6	0,0	14,3
EDAT								
De 18 a 24 anys	4	0,0	25,0	0,0	25,0	25,0	25,0	0,0
De 25 a 39 anys	7	28,6	14,3	28,6	0,0	28,6	0,0	0,0
De 40 a 54 anys	3	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0
55 anys o més	3	33,3	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3
NACIONALITAT								
Andorrana	10	20,0	20,0	10,0	10,0	20,0	10,0	10,0
Espanyola	5	20,0	60,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Portuguesa	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Altres	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NIVELL D'ESTUDIS								
Ensenyament primari o secundari bàsic	4	25,0	0,0	25,0	0,0	0,0	25,0	25,0
Ensenyament secundari superior	4	0,0	0,0	25,0	25,0	50,0	0,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	7	28,6	57,1	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Universitaris	2	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0	0,0
OCUPACIÓ								
Personal administratiu i similars	3	33,3	0,0	0,0	0,0	66,7	0,0	0,0
Professionals, tècnics i similars	2	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	5	0,0	40,0	60,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	2	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Treballadors no qualificats	3	33,3	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	33,3

Taula 5.- Temps atur X sociodemogràfiques (dels que estaven a l'atur i ja s'han reincorporat al mercat de treball, N=18)

% Horitzontals		Entre 1 i 2 mesos	Entre 3 i 4 mesos	Entre 5 i 6 mesos	Entre 6 mesos i 1 any	Més d'1 any
Total	18	11,1	16,7	11,1	50,0	11,1
SEXE						
Home	9	22,2	22,2	0,0	44,4	11,1
Dona	9	0,0	11,1	22,2	55,6	11,1
EDAT						
De 18 a 24 anys	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
De 25 a 39 anys	5	0,0	0,0	20,0	80,0	0,0
De 40 a 54 anys	10	10,0	30,0	10,0	30,0	20,0
55 anys o més	2	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
NACIONALITAT						
Andorrana	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Espanyola	6	16,7	16,7	16,7	16,7	33,3
Portuguesa	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Altres	9	11,1	11,1	11,1	66,7	0,0
NIVELL D'ESTUDIS						
Ensenyament primari o secundari bàsic	6	16,7	0,0	16,7	66,7	0,0
Ensenyament secundari superior	4	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Universitaris	7	14,3	14,3	14,3	42,9	14,3
OCUPACIÓ						
Directius	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Comandaments intermedis	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Personal administratiu i similars	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Professionals, tècnics i similars	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	9	0,0	22,2	0,0	66,7	11,1
Treballadors dels serveis personals	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	2	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors no qualificats	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0

Taula 6.- Sector actual X sociodemogràfiques (dels que estaven a l'atur i ja s'han reincorporat al mercat de treball, N=18)

% Horitzontals	Sector industrial i garatges	Construcció i annexes	Comerç	Hoteleria i restauració	Transport	Administració pública	Personal domèstic	Activitats immobiliàries, serveis empresarials	
Total	18	11,1	5,6	22,2	33,3	5,6	5,6	11,1	5,6
SEXE									
Home	9	0,0	11,1	22,2	33,3	0,0	11,1	11,1	11,1
Dona	9	22,2	0,0	22,2	33,3	11,1	0,0	11,1	0,0
EDAT									
De 18 a 24 anys	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
De 25 a 39 anys	5	20,0	0,0	40,0	20,0	0,0	0,0	0,0	20,0
De 40 a 54 anys	10	10,0	10,0	20,0	40,0	10,0	10,0	0,0	0,0
55 anys o més	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
NACIONALITAT									
Andorrana	2	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Espanyola	6	16,7	16,7	16,7	33,3	0,0	16,7	0,0	0,0
Portuguesa	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Altres	9	11,1	0,0	22,2	33,3	11,1	0,0	11,1	11,1
NIVELL D'ESTUDIS									
Ensenyament primari o secundari bàsic	6	16,7	0,0	16,7	50,0	0,0	0,0	16,7	0,0
Ensenyament secundari superior	4	0,0	0,0	50,0	25,0	0,0	0,0	25,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Universitaris	7	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	0,0	14,3
OCUPACIÓ	18	11,1	5,6	22,2	33,3	5,6	5,6	11,1	5,6
Directius	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personal administratiu i similars	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Professionals, tècnics i similars	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors hosteleria i restauració	9	11,1	0,0	33,3	44,4	0,0	0,0	0,0	11,1
Treballadors dels serveis personals	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	2	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Treballadors no qualificats	2	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0

Taula 7.- Temps atur X sociodemogràfiques (dels que encara segueixen a l'atur, N=11)

% Horitzontals	Entre 1 i 2 mesos	Entre 3 i 4 mesos	Entre 5 i 6 mesos	Entre 6 mesos i 1 any	Més d'1 any	
Total	11	36,4	0,0	9,1	27,3	27,3
SEXE						
Home	5	20,0	0,0	20,0	40,0	20,0
Dona	6	50,0	0,0	0,0	16,7	33,3
EDAT						
De 18 a 24 anys	2	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
De 25 a 39 anys	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
De 40 a 54 anys	5	40,0	0,0	20,0	20,0	20,0
55 anys o més	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
NACIONALITAT						
Andorrana	4	50,0	0,0	25,0	0,0	25,0
Espanyola	3	33,3	0,0	0,0	0,0	66,7
Francesa	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Portuguesa	2	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Altres	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
NIVELL D'ESTUDIS	11	36,4	0,0	9,1	27,3	27,3
Ensenyament primari o secundari bàsic	5	80,0	0,0	0,0	20,0	0,0
Ensenyament secundari superior	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Universitaris	3	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3
OCUPACIÓ	11	36,4	0,0	9,1	27,3	27,3
Comandaments intermedis	3	0,0	0,0	33,3	33,3	33,3
Personal administratiu i similars	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Professionals, tècnics i similars	2	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Treballadors del comerç	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors no qualificats	2	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0

Taula 8.- Treball en els darrers mesos X sociodemogràfiques (dels que encara segueixen a l'atur, N=11)

% Horitzontals	Sí	No	
Total	11	27,3	72,7
SEXE			
Home	5	40,0	60,0
Dona	6	16,7	83,3
EDAT			
De 18 a 24 anys	2	50,0	50,0
De 25 a 39 anys	1	0,0	100,0
De 40 a 54 anys	5	40,0	60,0
55 anys o més	3	0,0	100,0
NACIONALITAT			
Andorrana	4	50,0	50,0
Espanyola	3	0,0	100,0
Francesa	1	100,0	0,0
Portuguesa	2	0,0	100,0
Altres	1	0,0	100,0
NIVELL D'ESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	5	40,0	60,0
Ensenyament secundari	1	0,0	100,0
Formació professional grau mitjà o superior	2	0,0	100,0
Universitaris	3	33,3	66,7
OCUPACIÓ	11	27,3	72,7
Comandaments intermedis	3	0,0	100,0
Personal administratiu i similars	2	0,0	100,0
Professionals, tècnics i similars	2	50,0	50,0
Treballadors del comerç	1	0,0	100,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	1	100,0	0,0
Treballadors no qualificats	2	50,0	50,0

Taula 9.- Dificultats per no trobar feina X sociodemogràfiques (de les persones que no han treballat durant els darrers mesos, N=8)

% Horitzontals	Per l'edat	Pel context laboral	Estratègies de candidatura	Altres	
Total	8	25,0	37,5	25,0	12,5
SEXE					
Home	3	33,3	100,0	0,0	0,0
Dona	5	20,0	0,0	40,0	20,0
EDAT					
De 18 a 24 anys	1	0,0	0,0	100,0	0,0
De 25 a 39 anys	1	0,0	100,0	0,0	0,0
De 40 a 54 anys	3	0,0	33,3	33,3	0,0
55 anys o més	3	66,7	33,3	0,0	33,3
NACIONALITAT					
Andorrana	2	50,0	50,0	0,0	0,0
Espanyola	3	33,3	33,3	33,3	0,0
Portuguesa	2	0,0	0,0	50,0	50,0
Altres	1	0,0	100,0	0,0	0,0
NIVELL D'ESTUDIS					
Ensenyament primari o secundari bàsic	3	0,0	0,0	33,3	33,3
Ensenyament secundari superior	1	0,0	100,0	0,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	2	50,0	50,0	50,0	0,0
Universitaris	2	50,0	50,0	0,0	0,0
OCUPACIÓ					
Comandaments intermedis	3	33,3	100,0	0,0	0,0
Personal administratiu i similars	2	50,0	0,0	50,0	0,0
Professionals, tècnics i similars	1	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	1	0,0	0,0	100,0	0,0
Treballadors no qualificats	1	0,0	0,0	0,0	100,0

Taula 10.- Situació econòmica personal X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Molt bona / bona	Regular	Dolenta / molt dolenta
Total	138	34,1	52,9	13,0
SEXE				
Home	75	37,3	46,7	16,0
Dona	63	30,2	60,3	9,5
EDAT	138	34,1	52,9	13,0
De 18 a 24 anys	9	33,3	66,7	0,0
De 25 a 39 anys	32	37,5	43,8	18,8
De 40 a 54 anys	63	27,0	60,3	12,7
55 anys o més	34	44,1	44,1	11,8
NACIONALITAT				
Andorrana	42	38,1	52,4	9,5
Espanyola	42	40,5	50,0	9,5
Francesa	5	0,0	80,0	20,0
Portuguesa	30	20,0	63,3	16,7
Altres	19	42,1	36,8	21,1
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	20,5	65,9	13,6
Ensenyament secundari superior	30	36,7	53,3	10,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	27,6	58,6	13,8
Universitaris	35	54,3	31,4	14,3
OCUPACIÓ				
Directius	2	0,0	50,0	50,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	41,7	33,3	25,0
Personal administratiu i similars	23	43,5	52,2	4,3
Professionals, tècnics i similars	10	40,0	40,0	20,0
Treballadors del comerç	15	26,7	60,0	13,3
Treballadors hostaleria i restauració	38	28,9	55,3	15,8
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	50,0	33,3	16,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	21,4	64,3	14,3
Treballadors no qualificats	16	37,5	62,5	0,0

Taula 11.- Percepció envers l'evolució de la situació econòmica personal X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Ha millorat	Està igual	Ha empitjorat
Total	138	10,9	46,4	42,8
SEXE				
Home	75	10,7	49,3	40,0
Dona	63	11,1	42,9	46,0
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	11,1	55,6	33,3
De 25 a 39 anys	32	12,5	56,3	31,3
De 40 a 54 anys	63	12,7	38,1	49,2
55 anys o més	34	5,9	50,0	44,1
NACIONALITAT				
Andorrana	42	16,7	45,2	38,1
Espanyola	42	4,8	50,0	45,2
Francesa	5	20,0	20,0	60,0
Portuguesa	30	3,3	50,0	46,7
Altres	19	21,1	42,1	36,8
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	9,1	40,9	50,0
Ensenyament secundari superior	30	10,0	56,7	33,3
Formació professional grau mitjà o superior	29	3,4	58,6	37,9
Universitaris	35	20,0	34,3	45,7
OCUPACIÓ				
Directius	2	0,0	0,0	100,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	0,0	33,3	66,7
Personal administratiu i similars	23	21,7	43,5	34,8
Professionals, tècnics i similars	10	20,0	30,0	50,0
Treballadors del comerç	15	6,7	60,0	33,3
Treballadors hostaleria i restauració	38	13,2	50,0	36,8
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	0,0	33,3	66,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	50,0	50,0
Treballadors no qualificats	16	12,5	50,0	37,5

Taula 12.- Motius pels quals ha empitjorat la situació econòmica X sociodemogràfiques (dels que ha empitjorat la seva situació econòmica, N=59)

% Horitzontals	Menys ingressos	Més despeses	Preus alts	Baixa	ERTO	Sense feina	Situació personal	La parella ingressa menys	Ajudes de govern insuficients
Total	59	79,7	5,1	18,6	1,7	5,1	13,6	1,7	1,7
SEXE									
Home	30	76,7	6,7	16,7	3,3	6,7	13,3	3,3	0,0
Dona	29	82,8	3,4	20,7	0,0	3,4	13,8	0,0	3,4
EDAT									
De 18 a 24 anys	3	66,7	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0
De 25 a 39 anys	10	70,0	10,0	30,0	0,0	10,0	20,0	0,0	0,0
De 40 a 54 anys	31	83,9	6,5	19,4	0,0	3,2	9,7	3,2	0,0
55 anys o més	15	80,0	0,0	13,3	6,7	0,0	20,0	0,0	6,7
NACIONALITAT									
Andorrana	16	87,5	6,3	0,0	6,3	6,3	12,5	0,0	6,3
Espanyola	19	73,7	5,3	26,3	0,0	5,3	10,5	5,3	0,0
Francesa	3	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Portuguesa	14	85,7	0,0	42,9	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0
Altres	7	57,1	14,3	0,0	0,0	0,0	57,1	0,0	14,3
NIVELL D'ESTUDIS									
Ensenyament primari o secundari bàsic	22	90,9	0,0	18,2	0,0	0,0	22,7	0,0	0,0
Ensenyament secundari superior	10	70,0	0,0	20,0	10,0	30,0	10,0	0,0	10,0
Formació professional grau mitjà o superior	11	90,9	18,2	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Universitaris	16	62,5	6,3	18,8	0,0	0,0	12,5	6,3	0,0
OCUPACIÓ									
Directius	2	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Comandaments intermedis	8	62,5	12,5	0,0	12,5	12,5	25,0	0,0	0,0
Personal administratiu i similars	8	100,0	0,0	0,0	0,0	12,5	0,0	0,0	0,0
Professionals, tècnics i similars	5	100,0	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	5	80,0	0,0	60,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	14	64,3	14,3	50,0	0,0	0,0	14,3	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	4	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	7	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3	0,0	0,0
Treballadors no qualificats	6	66,7	0,0	0,0	0,0	16,7	16,7	0,0	16,7

Taula 13.- Arribar a final de més (abans de la pandèmia) X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Amb facilitat, certa o molta facilitat	Amb dificultat, certa o molta dificultat	
Total	138	68,8	31,2
SEXE			
Home	75	69,3	30,7
Dona	63	68,3	31,7
EDAT			
De 18 a 24 anys	9	77,8	22,2
De 25 a 39 anys	32	59,4	40,6
De 40 a 54 anys	63	68,3	31,7
55 anys o més	34	76,5	23,5
NACIONALITAT			
Andorrana	42	66,7	33,3
Espanyola	42	81,0	19,0
Francesa	5	80,0	20,0
Portuguesa	30	66,7	33,3
Altres	19	47,4	52,6
NIVELLESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	59,1	40,9
Ensenyament secundari superior	30	73,3	26,7
Formació professional grau mitjà o superior	29	65,5	34,5
Universitaris	35	80,0	20,0
OCUPACIÓ			
Directius	2	100,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	83,3	16,7
Personal administratiu i similars	23	69,6	30,4
Professionals, tècnics i similars	10	90,0	10,0
Treballadors del comerç	15	53,3	46,7
Treballadors hostaleria i restauració	38	65,8	34,2
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	66,7	33,3
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	64,3	35,7
Treballadors no qualificats	16	62,5	37,5

Taula 14.- Arribar a final de mes actualment X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Amb facilitat, certa o molta facilitat	Amb dificultat, certa o molta dificultat	
Total	138	45,7	54,3
SEXE			
Home	75	45,3	54,7
Dona	63	46,0	54,0
EDAT			
De 18 a 24 anys	9	44,4	55,6
De 25 a 39 anys	32	37,5	62,5
De 40 a 54 anys	63	50,8	49,2
55 anys o més	34	44,1	55,9
NACIONALITAT			
Andorrana	42	52,4	47,6
Espanyola	42	54,8	45,2
Francesa	5	60,0	40,0
Portuguesa	30	36,7	63,3
Altres	19	21,1	78,9
NIVELL D'ESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	36,4	63,6
Ensenyament secundari superior	30	50,0	50,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	41,4	58,6
Universitaris	35	57,1	42,9
OCUPACIÓ			
Directius	2	50,0	50,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	33,3	66,7
Personal administratiu i similars	23	56,5	43,5
Professionals, tècnics i similars	10	50,0	50,0
Treballadors del comerç	15	53,3	46,7
Treballadors hostaleria i restauració	38	39,5	60,5
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	33,3	66,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	57,1	42,9
Treballadors no qualificats	16	31,3	68,8

Taula 15.- Reduir despeses en l'oci X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No	Ns/nc
Total	138	59,4	38,4	2,2
SEXE				
Home	75	60,0	38,7	1,3
Dona	63	58,7	38,1	3,2
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	66,7	33,3	0,0
De 25 a 39 anys	32	59,4	40,6	0,0
De 40 a 54 anys	63	58,7	36,5	4,8
55 anys o més	34	58,8	41,2	0,0
NACIONALITAT				
Andorrana	42	61,9	38,1	0,0
Espanyola	42	54,8	40,5	4,8
Francesca	5	60,0	20,0	20,0
Portuguesa	30	53,3	46,7	0,0
Altres	19	73,7	26,3	0,0
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	63,6	34,1	2,3
Ensenyament secundari superior	30	53,3	46,7	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	58,6	37,9	3,4
Universitaris	35	60,0	37,1	2,9
OCUPACIÓ				
Directius	2	100,0	0,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	75,0	25,0	0,0
Personal administratiu i similars	23	69,6	30,4	0,0
Professionals, tècnics i similars	10	50,0	50,0	0,0
Treballadors del comerç	15	60,0	40,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	52,6	42,1	5,3
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	83,3	16,7	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	57,1	35,7	7,1
Treballadors no qualificats	16	50,0	50,0	0,0

Taula 16.- Reduir despeses en les vacances X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No	Ns/nc
Total	138	58,7	38,4	2,9
SEXE				
Home	75	60,0	36,0	4,0
Dona	63	57,1	41,3	1,6
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	44,4	55,6	0,0
De 25 a 39 anys	32	56,3	43,8	0,0
De 40 a 54 anys	63	61,9	33,3	4,8
55 anys o més	34	58,8	38,2	2,9
NACIONALITAT				
Andorrana	42	57,1	42,9	0,0
Espanyola	42	57,1	40,5	2,4
Francesa	5	80,0	20,0	0,0
Portuguesa	30	53,3	43,3	3,3
Altres	19	68,4	21,1	10,5
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	63,6	31,8	4,5
Ensenyament secundari superior	30	60,0	40,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	62,1	37,9	0,0
Universitaris	35	48,6	45,7	5,7
OCUPACIÓ				
Directius	2	100,0	0,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	58,3	41,7	0,0
Personal administratiu i similars	23	56,5	43,5	0,0
Professionals, tècnics i similars	10	30,0	70,0	0,0
Treballadors del comerç	15	60,0	40,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	57,9	31,6	10,5
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	83,3	16,7	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	57,1	42,9	0,0
Treballadors no qualificats	16	62,5	37,5	0,0

Taula 17.- Reduir despeses en productes de primera necessitat X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No
Total	138	33,3	66,7
SEXE			
Home	75	33,3	66,7
Dona	63	33,3	66,7
EDAT			
De 18 a 24 anys	9	33,3	66,7
De 25 a 39 anys	32	28,1	71,9
De 40 a 54 anys	63	34,9	65,1
55 anys o més	34	35,3	64,7
NACIONALITAT			
Andorrana	42	31,0	69,0
Espanyola	42	28,6	71,4
Francesa	5	40,0	60,0
Portuguesa	30	36,7	63,3
Altres	19	42,1	57,9
NIVELL D'ESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	43,2	56,8
Ensenyament secundari superior	30	30,0	70,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	24,1	75,9
Universitaris	35	31,4	68,6
OCUPACIÓ			
Directius	2	100,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0
Comandaments intermedis	12	33,3	66,7
Personal administratiu i similars	23	26,1	73,9
Professionals, tècnics i similars	10	20,0	80,0
Treballadors del comerç	15	53,3	46,7
Treballadors hostaleria i restauració	38	36,8	63,2
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0
Treballadors dels serveis personals	6	50,0	50,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	28,6	71,4
Treballadors no qualificats	16	18,8	81,3

Taula 18.- Reduir despeses en les despeses amb els fills X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No	No procedeix
Total	138	17,4	60,1	22,5
SEXE				
Home	75	17,3	61,3	21,3
Dona	63	17,5	58,7	23,8
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	0,0	77,8	22,2
De 25 a 39 anys	32	25,0	59,4	15,6
De 40 a 54 anys	63	19,0	55,6	25,4
55 anys o més	34	11,8	64,7	23,5
NACIONALITAT				
Andorrana	42	23,8	45,2	31,0
Espanyola	42	14,3	69,0	16,7
Francesa	5	0,0	40,0	60,0
Portuguesa	30	6,7	80,0	13,3
Altres	19	31,6	47,4	21,1
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	20,5	54,5	25,0
Ensenyament secundari superior	30	23,3	63,3	13,3
Formació professional grau mitjà o superior	29	17,2	58,6	24,1
Universitaris	35	8,6	65,7	25,7
OCUPACIÓ				
Directius	2	0,0	0,0	100,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	41,7	58,3	0,0
Personal administratiu i similars	23	17,4	52,2	30,4
Professionals, tècnics i similars	10	0,0	80,0	20,0
Treballadors del comerç	15	6,7	53,3	40,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	15,8	68,4	15,8
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	0,0	100,0
Treballadors dels serveis personals	6	33,3	50,0	16,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	7,1	64,3	28,6
Treballadors no qualificats	16	31,3	56,3	12,5

Taula 19.- Reduir despeses en estudis X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No	No procedeix
Total	138	2,9	75,4	21,7
SEXE				
Home	75	4,0	74,7	21,3
Dona	63	1,6	76,2	22,2
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	0,0	77,8	22,2
De 25 a 39 anys	32	9,4	68,8	21,9
De 40 a 54 anys	63	1,6	76,2	22,2
55 anys o més	34	0,0	79,4	20,6
NACIONALITAT				
Andorrana	42	0,0	69,0	31,0
Espanyola	42	0,0	88,1	11,9
Francesa	5	20,0	40,0	40,0
Portuguesa	30	0,0	76,7	23,3
Altres	19	15,8	68,4	15,8
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	0,0	70,5	29,5
Ensenyament secundari superior	30	0,0	90,0	10,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	3,4	69,0	27,6
Universitaris	35	8,6	74,3	17,1
OCUPACIÓ				
Directius	2	0,0	100,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	8,3	91,7	0,0
Personal administratiu i similars	23	0,0	65,2	34,8
Professionals, tècnics i similars	10	10,0	80,0	10,0
Treballadors del comerç	15	0,0	66,7	33,3
Treballadors hostaleria i restauració	38	5,3	78,9	15,8
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	0,0	100,0
Treballadors dels serveis personals	6	0,0	66,7	33,3
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	64,3	35,7
Treballadors no qualificats	16	0,0	87,5	12,5

Taula 20.- Reduir despeses en proves o cites mèdiques X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No
Total	138	21,0	79,0
SEXE			
Home	75	14,7	85,3
Dona	63	28,6	71,4
EDAT			
De 18 a 24 anys	9	11,1	88,9
De 25 a 39 anys	32	31,3	68,8
De 40 a 54 anys	63	19,0	81,0
55 anys o més	34	17,6	82,4
NACIONALITAT			
Andorrana	42	16,7	83,3
Espanyola	42	28,6	71,4
Francesa	5	0,0	100,0
Portuguesa	30	13,3	86,7
Altres	19	31,6	68,4
NIVELL D'ESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	29,5	70,5
Ensenyament secundari superior	30	16,7	83,3
Formació professional grau mitjà o superior	29	17,2	82,8
Universitaris	35	17,1	82,9
OCUPACIÓ			
Directius	2	50,0	50,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0
Comandaments intermedis	12	33,3	66,7
Personal administratiu i similars	23	21,7	78,3
Professionals, tècnics i similars	10	10,0	90,0
Treballadors del comerç	15	40,0	60,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	21,1	78,9
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0
Treballadors dels serveis personals	6	16,7	83,3
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	100,0
Treballadors no qualificats	16	18,8	81,3

Taula 21.- Reduir despeses en qualsevol altre tipus de despesa X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No	Ns/nc
Total	138	21,7	77,5	0,7
SEXE				
Home	75	20,0	78,7	1,3
Dona	63	23,8	76,2	0,0
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	0,0	100,0	0,0
De 25 a 39 anys	32	15,6	84,4	0,0
De 40 a 54 anys	63	31,7	66,7	1,6
55 anys o més	34	14,7	85,3	0,0
NACIONALITAT				
Andorrana	42	28,6	71,4	0,0
Espanyola	42	23,8	73,8	2,4
Francesa	5	0,0	100,0	0,0
Portuguesa	30	20,0	80,0	0,0
Altres	19	10,5	89,5	0,0
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	29,5	70,5	0,0
Ensenyament secundari superior	30	16,7	83,3	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	17,2	82,8	0,0
Universitaris	35	20,0	77,1	2,9
OCUPACIÓ				
Directius	2	50,0	50,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	16,7	83,3	0,0
Personal administratiu i similars	23	26,1	73,9	0,0
Professionals, tècnics i similars	10	0,0	100,0	0,0
Treballadors del comerç	15	26,7	73,3	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	15,8	84,2	0,0
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	33,3	66,7	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	14,3	78,6	7,1
Treballadors no qualificats	16	31,3	68,8	0,0

Taula 22.- Ajuda econòmica X sociodemogràfiques

% Horitzontals	No he necessitat ajuda econòmica	Ajuts socials de l'Administració pública	Ajuda econòmica de familiars	Ajuda econòmica d'amistats	Altres	Ns/nc	
Total	138	76,8	8,0	11,6	7,2	0,7	0,7
SEXE							
Home	75	78,7	2,7	12,0	8,0	0,0	1,3
Dona	63	74,6	14,3	11,1	6,3	1,6	0,0
EDAT							
De 18 a 24 anys	9	66,7	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0
De 25 a 39 anys	32	65,6	12,5	6,3	12,5	3,1	3,1
De 40 a 54 anys	63	79,4	9,5	15,9	4,8	0,0	0,0
55 anys o més	34	85,3	2,9	2,9	8,8	0,0	0,0
NACIONALITAT							
Andorrana	42	69,0	11,9	19,0	7,1	0,0	0,0
Espanyola	42	85,7	7,1	11,9	2,4	0,0	0,0
Francesa	5	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Portuguesa	30	86,7	3,3	3,3	3,3	3,3	0,0
Altres	19	52,6	10,5	10,5	26,3	0,0	5,3
NIVELL D'ESTUDIS							
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	75,0	11,4	13,6	9,1	0,0	0,0
Ensenyament secundari superior	30	73,3	10,0	13,3	0,0	3,3	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	72,4	3,4	17,2	13,8	0,0	0,0
Universitaris	35	85,7	5,7	2,9	5,7	0,0	2,9
OCUPACIÓ							
Directius	2	50,0	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	75,0	0,0	16,7	8,3	0,0	8,3
Personal administratiu i similars	23	82,6	8,7	4,3	0,0	4,3	0,0
Professionals, tècnics i similars	10	90,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	15	73,3	0,0	26,7	0,0	0,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	76,3	10,5	7,9	13,2	0,0	0,0
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	83,3	0,0	0,0	16,7	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	85,7	7,1	7,1	14,3	0,0	0,0
Treballadors no qualificats	16	56,3	18,8	25,0	0,0	0,0	0,0

Taula 23.- Ajudes de l'Administració pública X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Habitatge	Educació	Productes primera necessitat	Altres àmbits	Fill/a a càrrec	
Total	11	63,6	9,1	9,1	18,2	36,4
SEXE						
Home	2	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0
Dona	9	77,8	11,1	11,1	22,2	33,3
EDAT						
De 25 a 39 anys	4	75,0	0,0	25,0	0,0	75,0
De 40 a 54 anys	6	66,7	16,7	0,0	16,7	16,7
55 anys o més	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
NACIONALITAT						
Andorrana	5	60,0	0,0	0,0	40,0	40,0
Espanyola	3	33,3	33,3	0,0	0,0	33,3
Portuguesa	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Altres	2	100,0	0,0	50,0	0,0	50,0
NIVELL D'ESTUDIS						
Ensenyament primari o secundari bàsic	5	80,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Ensenyament secundari superior	3	66,7	0,0	0,0	33,3	33,3
Formació professional grau mitjà o superior	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Universitaris	2	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0
OCUPACIÓ						
Directius	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personal administratiu i similars	2	100,0	0,0	0,0	0,0	50,0
Treballadors hostaleria i restauració	4	75,0	25,0	25,0	0,0	50,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	1	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Treballadors no qualificats	3	33,3	0,0	0,0	33,3	33,3

Taula 24.- Ajuts suficients X sociodemogràfiques (dels que han necessitat qualsevol tipus d'ajuda econòmica, N=31)

% Horitzontals		Sí	No	Ns/nc
Total	31	83,9	12,9	3,2
SEXE				
Home	15	86,7	13,3	0,0
Dona	16	81,3	12,5	6,3
EDAT				
De 18 a 24 anys	3	66,7	33,3	0,0
De 25 a 39 anys	10	90,0	0,0	10,0
De 40 a 54 anys	13	76,9	23,1	0,0
55 anys o més	5	100,0	0,0	0,0
NACIONALITAT				
Andorrana	13	92,3	7,7	0,0
Espanyola	6	66,7	33,3	0,0
Portuguesa	4	50,0	25,0	25,0
Altres	8	100,0	0,0	0,0
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	11	81,8	18,2	0,0
Ensenyament secundari superior	8	75,0	12,5	12,5
Formació professional grau mitjà o superior	8	100,0	0,0	0,0
Universitaris	4	75,0	25,0	0,0
OCUPACIÓ				
Directius	1	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	2	50,0	50,0	0,0
Personal administratiu i similars	4	75,0	0,0	25,0
Professionals, tècnics i similars	1	100,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	4	75,0	25,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	9	88,9	11,1	0,0
Treballadors dels serveis personals	1	100,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	2	100,0	0,0	0,0
Treballadors no qualificats	7	100,0	0,0	0,0

Taula 25.- Temps sense ingressos X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Menys d'un mes	Entre un i dos mesos	Entre tres i cinc mesos	Sis o més mesos	Ns/nc	
Total	138	23,2	35,5	15,2	9,4	16,7
SEXE						
Home	75	16,0	41,3	16,0	16,0	10,7
Dona	63	31,7	28,6	14,3	1,6	23,8
EDAT						
De 18 a 24 anys	9	22,2	44,4	11,1	11,1	11,1
De 25 a 39 anys	32	34,4	34,4	15,6	9,4	6,3
De 40 a 54 anys	63	22,2	38,1	15,9	7,9	15,9
55 anys o més	34	14,7	29,4	14,7	11,8	29,4
NACIONALITAT						
Andorrana	42	19,0	33,3	16,7	14,3	16,7
Espanyola	42	16,7	28,6	16,7	11,9	26,2
Francesa	5	0,0	60,0	20,0	20,0	0,0
Portuguesa	30	30,0	36,7	20,0	3,3	10,0
Altres	19	42,1	47,4	0,0	0,0	10,5
NIVELL D'ESTUDIS						
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	36,4	38,6	6,8	2,3	15,9
Ensenyament secundari superior	30	16,7	43,3	13,3	13,3	13,3
Formació professional grau mitjà o superior	29	20,7	31,0	17,2	13,8	17,2
Universitaris	35	14,3	28,6	25,7	11,4	20,0
OCUPACIÓ						
Directius	2	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Comandaments intermedis	12	0,0	41,7	8,3	16,7	33,3
Personal administratiu i similars	23	26,1	26,1	13,0	8,7	26,1
Professionals i tècnics	10	10,0	20,0	30,0	30,0	10,0
Treballadors del comerç	15	33,3	26,7	13,3	13,3	13,3
Treballadors hostaleria i restauració	38	34,2	42,1	13,2	7,9	2,6
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	33,3	33,3	16,7	0,0	16,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	14,3	42,9	35,7	0,0	7,1
Treballadors no qualificats	16	18,8	37,5	6,3	0,0	37,5

Taula 26.- Preocupació per la covid-19 X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Molt	Bastant	Poc	Gens
Total	138	29,7	37,0	29,0	4,3
SEXE					
Home	75	21,3	36,0	37,3	5,3
Dona	63	39,7	38,1	19,0	3,2
EDAT					
De 18 a 24 anys	9	11,1	66,7	22,2	0,0
De 25 a 39 anys	32	31,3	40,6	28,1	0,0
De 40 a 54 anys	63	33,3	25,4	33,3	7,9
55 anys o més	34	26,5	47,1	23,5	2,9
NACIONALITAT					
Andorrana	42	23,8	42,9	28,6	4,8
Espanyola	42	31,0	23,8	40,5	4,8
Francesa	5	40,0	40,0	0,0	20,0
Portuguesa	30	30,0	43,3	26,7	0,0
Altres	19	36,8	42,1	15,8	5,3
NIVELL D'ESTUDIS					
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	36,4	31,8	27,3	4,5
Ensenyament secundari superior	30	30,0	46,7	23,3	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	31,0	31,0	37,9	0,0
Universitaris	35	20,0	40,0	28,6	11,4
OCUPACIÓ					
Directius	2	50,0	0,0	0,0	50,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	41,7	25,0	33,3	0,0
Personal administratiu	23	34,8	34,8	26,1	4,3
Professionals i tècnics	10	20,0	30,0	40,0	10,0
Treballadors del comerç	15	33,3	53,3	13,3	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	36,8	34,2	23,7	5,3
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	33,3	33,3	33,3	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	50,0	50,0	0,0
Treballadors no qualificats	16	18,8	37,5	37,5	6,3

Taula 27.- Afectació en la vida personal X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Molt	Bastant	Poc	Gens
Total	138	15,2	35,5	31,9	17,4
SEXE					
Home	75	17,3	29,3	33,3	20,0
Dona	63	12,7	42,9	30,2	14,3
EDAT					
De 18 a 24 anys	9	11,1	33,3	55,6	0,0
De 25 a 39 anys	32	21,9	25,0	46,9	6,3
De 40 a 54 anys	63	15,9	34,9	31,7	17,5
55 anys o més	34	8,8	47,1	11,8	32,4
NACIONALITAT					
Andorrana	42	16,7	35,7	33,3	14,3
Espanyola	42	14,3	35,7	26,2	23,8
Francesa	5	60,0	20,0	20,0	0,0
Portuguesa	30	6,7	43,3	36,7	13,3
Altres	19	15,8	26,3	36,8	21,1
NIVELLESTUDIS					
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	11,4	36,4	34,1	18,2
Ensenyament secundari superior	30	20,0	33,3	26,7	20,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	20,7	41,4	24,1	13,8
Universitaris	35	11,4	31,4	40,0	17,1
OCUPACIÓ					
Directius	2	0,0	100,0	0,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	33,3	33,3	16,7	16,7
Personal administratiu i similars	23	13,0	43,5	30,4	13,0
Professionals, tècnics i similars	10	20,0	20,0	50,0	10,0
Treballadors del comerç	15	13,3	40,0	40,0	6,7
Treballadors hostaleria i restauració	38	7,9	34,2	36,8	21,1
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	0,0	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	50,0	0,0	33,3	16,7
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	14,3	28,6	35,7	21,4
Treballadors no qualificats	16	6,3	50,0	12,5	31,3

Taula 28.- Ruptura afectiva X sociodemogràfiques

% Horitzontals		No tenia parella	No Sí, però no arran de la pandèmia	Sí, a causa de la pandèmia	Ns/nc	
Total	138	0,7	90,6	0,7	6,5	1,4
SEXE						
Home	75	1,3	88,0	1,3	8,0	1,3
Dona	63	0,0	93,7	0,0	4,8	1,6
EDAT						
Total	138	0,7	90,6	0,7	6,5	1,4
De 18 a 24 anys	9	0,0	88,9	11,1	0,0	0,0
De 25 a 39 anys	32	3,1	81,3	0,0	12,5	3,1
De 40 a 54 anys	63	0,0	92,1	0,0	6,3	1,6
55 anys o més	34	0,0	97,1	0,0	2,9	0,0
NACIONALITAT						
Andorrana	42	2,4	90,5	2,4	2,4	2,4
Espanyola	42	0,0	90,5	0,0	9,5	0,0
Francesa	5	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Portuguesa	30	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Altres	19	0,0	73,7	0,0	21,1	5,3
NIVELL D'ESTUDIS						
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	0,0	90,9	0,0	4,5	4,5
Ensenyament secundari superior	30	0,0	93,3	3,3	3,3	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	3,4	86,2	0,0	10,3	0,0
Universitaris	35	0,0	91,4	0,0	8,6	0,0
OCUPACIÓ						
Directius	2	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	0,0	91,7	0,0	8,3	0,0
Personal administratiu i similars	23	0,0	95,7	0,0	4,3	0,0
Professionals i tècnics	10	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors del comerç	15	0,0	93,3	0,0	0,0	6,7
Treballadors hostaleria i restauració	38	2,6	84,2	0,0	10,5	2,6
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	92,9	0,0	7,1	0,0
Treballadors no qualificats	16	0,0	87,5	6,3	6,3	0,0

Taula 29.- Consulta d'altres patologies X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Sí, en un primer moment però ara ja no	Sí, segueixo sense anar-hi	He anat sense problema	No he anat perquè no m'ha fet falta	
Total	138	5,1	2,2	71,0	21,7
SEXE					
Home	75	4,0	0,0	65,3	30,7
Dona	63	6,3	4,8	77,8	11,1
EDAT					
De 18 a 24 anys	9	0,0	0,0	44,4	55,6
De 25 a 39 anys	32	9,4	3,1	65,6	21,9
De 40 a 54 anys	63	1,6	1,6	77,8	19,0
55 anys o més	34	8,8	2,9	70,6	17,6
NACIONALITAT					
Andorrana	42	9,5	0,0	76,2	14,3
Espanyola	42	0,0	7,1	66,7	26,2
Francesa	5	0,0	0,0	80,0	20,0
Portuguesa	30	3,3	0,0	83,3	13,3
Altres	19	10,5	0,0	47,4	42,1
NIVELL D'ESTUDIS					
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	4,5	0,0	81,8	13,6
Ensenyament secundari superior	30	6,7	6,7	66,7	20,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	3,4	0,0	72,4	24,1
Universitaris	35	5,7	2,9	60,0	31,4
OCUPACIÓ					
Directius	2	0,0	0,0	100,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	0,0	0,0	75,0	25,0
Personal administratiu	23	4,3	4,3	78,3	13,0
Professionals i tècnics	10	10,0	0,0	80,0	10,0
Treballadors del comerç	15	0,0	13,3	60,0	26,7
Treballadors hostaleria i restauració	38	5,3	0,0	71,1	23,7
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	0,0	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	0,0	0,0	50,0	50,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	7,1	0,0	57,1	35,7
Treballadors no qualificats	16	12,5	0,0	75,0	12,5

Taula 30.- Deixar d'anar a Urgències X sociodemogràfiques

% Horitzontals	Sí, en un primer moment però no	Sí, segueixo sense anar-hi ja	He anat sense problema	No he anat perquè no m'ha calgut	No m'ha fet falta però no hagués anat	
Total	138	1,4	0,7	58,0	39,1	0,7
SEXE						
Home	75	1,3	0,0	56,0	41,3	1,3
Dona	63	1,6	1,6	60,3	36,5	0,0
EDAT						
De 18 a 24 anys	9	11,1	0,0	44,4	44,4	0,0
De 25 a 39 anys	32	3,1	3,1	56,3	34,4	3,1
De 40 a 54 anys	63	0,0	0,0	61,9	38,1	0,0
55 anys o més	34	0,0	0,0	55,9	44,1	0,0
NACIONALITAT						
Andorrana	42	2,4	0,0	69,0	28,6	0,0
Espanyola	42	0,0	0,0	45,2	54,8	0,0
Francesa	5	0,0	0,0	80,0	20,0	0,0
Portuguesa	30	0,0	0,0	70,0	30,0	0,0
Altres	19	5,3	5,3	36,8	47,4	5,3
NIVELL D'ESTUDIS						
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	2,3	0,0	70,5	27,3	0,0
Ensenyament secundari superior	30	3,3	0,0	53,3	43,3	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	0,0	3,4	51,7	41,4	3,4
Universitaris	35	0,0	0,0	51,4	48,6	0,0
OCUPACIÓ						
Directius	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Comandaments intermedis	12	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Personal administratiu i similars	23	4,3	0,0	65,2	30,4	0,0
Professionals, tècnics i similars	10	0,0	0,0	60,0	30,0	10,0
Treballadors del comerç	15	0,0	0,0	46,7	53,3	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	2,6	2,6	60,5	34,2	0,0
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Treballadors no qualificats	16	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0

Taula 31.- Vacances anuals X sociodemogràfiques

% Horitzontals		No procedeix	Sí	Ns/nc
Total	138	4,3	92,8	2,9
SEXE				
Home	75	2,7	96,0	1,3
Dona	63	6,3	88,9	4,8
EDAT				
De 18 a 24 anys	9	0,0	88,9	11,1
De 25 a 39 anys	32	3,1	93,8	3,1
De 40 a 54 anys	63	3,2	95,2	1,6
55 anys o més	34	8,8	88,2	2,9
NACIONALITAT				
Andorrana	42	2,4	95,2	2,4
Espanyola	42	4,8	95,2	0,0
Francesa	5	0,0	100,0	0,0
Portuguesa	30	3,3	90,0	6,7
Altres	19	10,5	84,2	5,3
NIVELL D'ESTUDIS				
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	4,5	88,6	6,8
Ensenyament secundari superior	30	0,0	100,0	0,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	3,4	96,6	0,0
Universitaris	35	8,6	88,6	2,9
OCUPACIÓ				
Directius	2	0,0	100,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	0,0	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	16,7	83,3	0,0
Personal administratiu i similars	23	4,3	91,3	4,3
Professionals, tècnics i similars	10	10,0	90,0	0,0
Treballadors del comerç	15	0,0	100,0	0,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	0,0	94,7	5,3
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	0,0	100,0	0,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	0,0	100,0	0,0
Treballadors no qualificats	16	12,5	81,3	6,3

Taula 32.- Vacances fora del país en els darrers 12 mesos X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Si	No
Total	138	61,6	38,4
SEXE			
Home	75	56,0	44,0
Dona	63	68,3	31,7
EDAT			
De 18 a 24 anys	9	44,4	55,6
De 25 a 39 anys	32	75,0	25,0
De 40 a 54 anys	63	61,9	38,1
55 anys o més	34	52,9	47,1
NACIONALITAT			
Andorrana	42	50,0	50,0
Espanyola	42	66,7	33,3
Francesa	5	80,0	20,0
Portuguesa	30	76,7	23,3
Altres	19	47,4	52,6
NIVELL D'ESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	59,1	40,9
Ensenyament secundari superior	30	70,0	30,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	51,7	48,3
Universitaris	35	65,7	34,3
OCUPACIÓ			
Directius	2	0,0	100,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	58,3	41,7
Personal administratiu i similars	23	73,9	26,1
Professionals, tècnics i similars	10	90,0	10,0
Treballadors del comerç	15	66,7	33,3
Treballadors hostaleria i restauració	38	52,6	47,4
Treballadors de la indústria, artesans	1	0,0	100,0
Treballadors dels serveis personals	6	50,0	50,0
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	78,6	21,4
Treballadors no qualificats	16	43,8	56,3

Taula 33.- Canvis en les vacances X sociodemogràfiques

% Horitzontals		Sí	No
Total	138	68,1	31,9
SEXE			
Home	75	65,3	34,7
Dona	63	71,4	28,6
EDAT			
De 18 a 24 anys	9	66,7	33,3
De 25 a 39 anys	32	75,0	25,0
De 40 a 54 anys	63	71,4	28,6
55 anys o més	34	55,9	44,1
NACIONALITAT			
Andorrana	42	73,8	26,2
Espanyola	42	64,3	35,7
Francesa	5	80,0	20,0
Portuguesa	30	60,0	40,0
Altres	19	73,7	26,3
NIVELLESTUDIS			
Ensenyament primari o secundari bàsic	44	70,5	29,5
Ensenyament secundari superior	30	70,0	30,0
Formació professional grau mitjà o superior	29	72,4	27,6
Universitaris	35	60,0	40,0
OCUPACIÓ			
Directius	2	100,0	0,0
Propietaris, empresaris	1	100,0	0,0
Comandaments intermedis	12	66,7	33,3
Personal administratiu i similars	23	73,9	26,1
Professionals, tècnics i similars	10	60,0	40,0
Treballadors del comerç	15	80,0	20,0
Treballadors hostaleria i restauració	38	65,8	34,2
Treballadors de la indústria, artesans	1	100,0	0,0
Treballadors dels serveis personals	6	66,7	33,3
Treballadors construcció, instal·lacions, maquinària i transport	14	64,3	35,7
Treballadors no qualificats	16	56,3	43,8

8.5. BIBLIOGRAFIA / RECURSOS WEB

Estadística d'Andorra www.estadistica.ad

Govern d'Andorra www.govern.ad

BonDia Andorra www.bondia.ad

Diari d'Andorra www.diariandorra.ad

El Periòdic d'Andorra www.elperiodic.ad

Ràdio i Televisió d'Andorra www.andorradifusio.ad

Unicef Andorra - *Observatori de la Infància 2020* - Publicat el 26 d'octubre del 2020
https://unicef.ad/wp-content/uploads/2020/10/Analisi-indicadors-UNICEF-2020_def.pdf

Unicef Andorra - *Observatori de la Infància 2021* - Publicat el 30 de setembre del 2021
https://unicef.ad/wp-content/uploads/2021/09/Observatori_Infancia_2021.pdf

CRES - *Observatori del primer semestre del 2021* - Publicat el 21 de juny del 2021
https://www.iea.ad/images/cres/Observatori/2021/Observatori_1r_2021.pdf

CRES - *Observatori relatiu al segon trimestre del 2020* - Publicat el 20 d'agost del 2021
https://www.iea.ad/images/cres/Observatori/2020/2020_Observatori_2onTrim.pdf

Béatrice Madeline - *Le Monde - Le PIB français a chuté de 8,3% en 2020, du jamais-vu* -
Publicat el 29 de gener del 2021 i consultat el 17 d'agost del 2021
https://www.lemonde.fr/economie/article/2021/01/29/le-pib-francais-a-chute-de-8-3-en-2020-du-jamais-vu_6068051_3234.html

OCDE - *La OCDE prevé mejores perspectivas económicas pero una recuperación desigual* -
Publicat el 31 de maig del 2021 i consultat el 17 d'agost del 2021
<https://www.oecd.org/newsroom/la-ocde-preve-mejores-perspectivas-economicas-pero-una-recuperacion-desigual.htm>

Victor Amoureux, Jean-Cyprien Héam, Thomas Laurent - INSEE - *Les comptes de la Nation en 2020* -
Publicat el 28 de maig del 2021 i consultat el 17 d'agost del 2021
<https://www.insee.fr/fr/statistiques/5387891>

Nota de la OIT - *Avanzar en la reconstrucción con más equidad: Los derechos de las mujeres al trabajo y en el trabajo, en el centro de la recuperación de la COVID-19* - Juliol del 2021
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_814506.pdf

Oxfam Internacional - *Cinco motivos por los que las mujeres y niñas son las más perjudicadas por la Covid-19* -
Consultat el 27 de setembre del 2021

<https://www.oxfam.org/es/cinco-motivos-por-los-que-las-mujeres-y-ninas-son-las-mas-perjudicadas-por-la-covid-19>

Gabriela Esquivada - *Cómo cambió el mundo después de la gran pandemia de 1918: boom de bebés, auge del espiritismo, prosperidad y cultura nudista* - Publicat el 30 de juliol del 2020
<https://www.infobae.com/america/mundo/2020/07/30/como-cambio-el-mundo-despues-de-la-gran-pandemia-de-1918-boom-de-bebes-auge-del-espiritismo-prosperidad-y-cultura-nudista/>

Itziar Matamoros - *Crisis, pandemia y desengaño: si vamos a repetir los locos años 20 de hace un siglo, ¿aún podemos enmendar sus errores?* - Publicat el 14 d'octubre del 2020
<https://elpais.com/icon/2020-10-13/crisis-pandemia-y-desengano-si-vamos-a-repetir-los-locos-anos-20-de-hace-un-siglo-aun-podemos-enmendar-sus-errores.html>

Organització Mundial de la Salut - *Salud mental: fortalecer nuestra respuesta* - Publicat el 30 de març del 2018
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>

Organització Mundial de la Salut - *Los servicios de salud mental se están viendo perturbados por la COVID-19 en la mayoría de los países, según un estudio de la OMS* - Publicat el 5 d'octubre del 2020
<https://www.who.int/es/news/item/05-10-2020-covid-19-disrupting-mental-health-services-in-most-countries-who-survey>

United Nations Policy Brief - *COVID-19 and the need for action on mental health* - Publicat el 13 de maig del 2020
https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_policy_brief-covid_and_mental_health_final.pdf

Lorena Giménez / Diari d'Andorra - *L'atenció a persones amb trastorns mentals augmenta un 14% respecte a l'any passat* - Publicat el 9 d'octubre del 2020
https://www.diariandorra.ad/noticies/nacional/2020/10/09/l_atencio_persones_amb_transtorns_mentals_aumenta_respecte_any_passat_168074_1125.html

Nota del Govern d'Andorra - *El Govern treballa per facilitar el retorn dels temporers als seus països d'origen* - Publicada el 19 de març del 2020
<https://www.govern.ad/comunicats/item/11328-el-govern-treballa-per-facilitar-el-retorn-dels-temporers-als-seus-paisos-d-origen>

Nota del Govern d'Andorra - *El Govern impulsa mesures per facilitar l'estada dels treballadors temporers mentre no puguin retornar al seu país d'origen* - Publicada el 26 de març del 2020
<https://www.govern.ad/comunicats/item/11360-el-govern-impulsa-mesures-per-facilitar-l-estada-dels-treballadors-temporers-mentre-no-puguin-retornar-al-seu-pais-d-origen>

Nota del Govern d'Andorra - *El Govern facilita el retorn a Andorra d'un centenar de ciutadans des de l'inici de la crisi de la COVID-19* - Publicada el 28 de maig del 2020
<https://www.govern.ad/comunicats/item/11576-el-govern-facilita-el-retorn-a-andorra-d-un-centenar-de-ciudadans-des-de-l-inici-de-la-crisi-de-la-covid-19>

Diari d'Andorra - *Les demandes d'ajuda a la Creu Roja van créixer un 79% el 2020* - Última actualització el 20 de maig del 2021

https://www.diariandorra.ad/noticies/nacional/2021/05/20/les_demandes_ajuda_creu_roja_van_creixer_2020_180377_1125.html

Nota del Govern d'Andorra - *El Govern decreta la pròrroga dels contractes de lloguer dels treballadors temporers fins que tinguin possibilitat de retornar als seus països d'origen* - Publicada el 29 d'abril del 2020

<https://www.govern.ad/comunicats/item/11479-el-govern-decreta-la-prorroga-dels-contractes-de-lloguer-dels-treballadors-temporers-fins-que-tinguin-possibilitat-de-retornar-als-seus-paisos-d-origen>

Alexandra Muratet - *Els temporers argentins tindran permís de residència fins al 31 de maig* - Última actualització el 18 de maig del 2020

https://www.diariandorra.ad/noticies/nacional/2020/05/13/els_temporers_tindran_permis_residencia_fins_maig_160999_1125.html

Nota del Govern d'Andorra - *El Govern fixa la variació de l'IPC en -0,2%* - Publicada el 13 de gener del 2021

<https://www.govern.ad/presidencia-economia-i-empresa/item/12324-el-govern-fixa-la-variacio-de-l-ipc-en-0-2>

El Periòdic d'Andorra - *Andorra compartirà la gestió educativa a la pandèmia* - Publicada el 6 d'octubre del 2020

<https://www.elperiodic.ad/noticia/81470/andorra-compartira-la-gestio-educativa-a-la-pandemia>

WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI): report on the fourth round of data collection, 2015–2017. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2021. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/341189/WHO-EURO-2021-2495-42251-58349-eng.pdf>

WorldBank - *Returns to Investment in Education : A Decennial Review of the Global Literature* - Publicat el 2018

<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29672>

Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (n. 42/2020) - *Llei 3/2020, del 23 de març, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia de SARS-CoV-2* - Publicada l'1 d'abril del 2021

https://www.bopa.ad/bopa/032042/Pagines/CGL20200331_10_31_33.aspx

Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (n.57/2020) - *Llei 5/2020, del 18 d'abril, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2* - Publicada el 30 d'abril del 2020

https://www.bopa.ad/bopa/032057/Pagines/CGL20200429_11_50_35.aspx

Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (n.153/2020) - *Llei 16/2020, del 4 de desembre, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2* - Publicada el 23 de desembre del 2020

https://www.bopa.ad/bopa/032153/Pagines/CGL20201218_13_35_35.aspx

INSEE- *Indice des prix à la consommation - résultats définitifs (IPC) - octobre 2021* - Publicat el 16 de novembre del 2021

<https://www.insee.fr/fr/statistiques/5764378>

INSEE - *Indice des prix à la consommation - résultats définitifs (IPC) - septembre 2021* - Publicat el 15 d'octubre del 2021

<https://www.insee.fr/fr/statistiques/5542930>

INE- *Índice de precios de consumo. Última Nota Informativa. IPC general* - Actualitzada el 13 de novembre del 2021

<https://www.ine.es/ss/Satellite?c=Page&cid=1254735905116&pagename=ProductosYServicio%2FPYSLayout&L=0&p=1254735893337>

Núria Bigas Formatjé (UOC) - *La crisi de subministraments rebaixa el Black Friday* – Publicat el 18 de novembre del 2021

<https://www.uoc.edu/portal/ca/news/actualitat/2021/314-cri-si-subministraments-rebaixa-black-friday-2021.html>

Joanne Lipman (Time) – *The Pandemic Revealed How Much We Hate Our Jobs. Now We Have a Chance to Reinvent Work* – Última actualització l'1 de juny del 2021

<https://time.com/6051955/work-after-covid-19/>

Informe breu especial de Crisis Group N^o4 – *COVID-19 y conflicto: siete tendencias para vigilar* – Publicat el 24 de març del 2020

<https://www.crisisgroup.org/es/global/sb4-covid-19-and-conflict-seven-trends-watch>

Philip Barrett & Sophia Chen (International Monetary Fund) – *Social Repercussions of Pandemics* – Publicat el 29 de gener del 2021

<https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2021/01/29/Social-Repercussions-of-Pandemics-50041>

